

**CURTEA SUPREMĂ
DE JUSTIȚIE**

D E C I Z I E

cu privire la contestația depusă de

Mariana Ursachi

împotriva

Consiliului Superior al Magistraturii,

terț Comisia de evaluare a integrității judecătorilor și a candidaților la funcția de
judecător al Curții Supreme de Justiție

(evaluarea externă conform Legii nr. 65/2023)

(Dosarul nr. 3-32/24

PIGD 2-24139963-01-3-09122024)

Contestație în baza Legii nr. 65/2023

26 mai 2025

Textul corespunde originalului

Examinând în ședință de judecată publică contestația depusă de Ursachi Mariana împotriva hotărârii Consiliului Superior al Magistraturii de acceptare a raportului de nepromovare a evaluării externe,

Curtea Supremă de Justiție, în completul compus din:

Stela Procopciuc, *Președinte*,
Stella Bleșceaga,
Diana Stănilă, *judecători*,

Galațanu Diana, *grefier*

cu participarea:

Reclamantei Mariana Ursachi,
Reprezentantului reclamantei - avocatul Cristina Ciubotaru
Reprezentantului pârâtului - Olesea Ciobanu
Reprezentanților terțului – avocații Valeriu Cernei și Roger Gladei

constată următoarele:

ÎN FAPT:

A. Poziția reclamantei

1. La data de 7 decembrie 2024 Mariana Ursachi a depus contestație împotriva Consiliului Superior al Magistraturii, prin care a solicitat:

- anularea hotărârii Consiliului Superior al Magistraturii cu privire la raportul Comisiei de evaluare externă a judecătorului Curții Supreme de Justiție, Mariana Ursachi, nr. 668/41 din 2 decembrie 2024 și dispunerea reluării procedurii de evaluare de către Comisia de evaluare;
- încasarea din contul Consiliului Superior al Magistraturii în beneficiul Marianei Ursachi a cheltuielilor de judecată.

2. În motivarea acțiunii, reclamanta a indicat că la 2 decembrie 2024 Consiliul Superior al Magistraturii (CSM) a examinat, în ședință publică, rezultatele evaluării externe în privința sa.

3. Cu aceste rezultate nu este de acord, odată ce ședința CSM din 2 decembrie 2024 s-a desfășurat cu multiple erori procedurale, lipsa cărora putea să ducă la promovare. Aceste erori au afectat grav caracterul echitabil al procedurii de evaluare, fiind astfel viciată procedura în fața CSM, precum și în fața Comisiei de evaluare externă.

4. A reiterat reclamanta în contextul viciilor de procedură în fața CSM următoarele:

- încălcarea dreptului de a aduce probe;
- tratament discriminatoriu, precum și diferența de tratament;
- lipsa motivării.

5. În susținere, reclamanta a indicat că a fost lipsită de dreptul de a prezenta în fața CSM informații suplimentare pe care le consideră relevante și pe care nu le-a putut prezenta anterior în cadrul evaluării la Comisie, deși a formulat argumente justificative în acest sens.

6. Pe când în cazul altor subiecți ai evaluării, CSM a permis prezentarea informațiilor suplimentare. Deci, la caz, se atestă o diferență de tratament în sensul art.23 din Codul administrativ.

7. Astfel, în cazul candidatei la funcția de judecător CSJ, S.B., CSM a reținut în hotărârea nr.310/21 din 05 iunie 2024, că informațiile suplimentare prezentate de ultima, presupun apariția unor circumstanțe noi, care nu au fost analizate de către Comisia de evaluare și a decis să transmită Comisiei dosarul candidatei pentru reluarea evaluării, fără a explica în ce mod informațiile respective ar putea conduce la promovarea evaluării.

8. Situația ei și cea a S.B sunt similare, or, atât în cazul ultimei, cât și în cazul său, pretinsa lipsă a integrității financiare provine din veniturile unei altei persoane, însă, dacă în cazul S.B. subiectul discuției a fost soțul acesteia, atunci în cazul reclamantei - a fost fostul soț, cu care este divorțată de 14 ani. La caz, se atestă o discriminare pe motiv de origini familiale.

9. În cazul S.B., deși legea prevede că judecătorul poate prezenta informații suplimentare pe care le consideră relevante doar dacă probează că a fost în imposibilitate de a le prezenta anterior, Plenul CSM în hotărârea nr.310/21 din 05 iunie 2024 arată că respectiva candidată doar a invocat în fața Plenului CSM imposibilitatea prezentării acestor informații, fără a proba situația de imposibilitate, iar acest fapt a fost considerat ca fiind suficient de către autoritatea publică.

10. Pe când în cazul ei, situația a fost alta, or, în ședința din 2 decembrie 2024 a solicitat Plenului CSM acordarea unui termen de 7-10 zile pentru prezentarea informațiilor suplimentare, de existența cărora aflase cu două zile înainte de ședința CSM și despre care a primit asigurări de la deținătorul lor (fostul soț P.P) că vor fi prezentate direct secretariatului CSM în termenul specificat. Cererea motivată, cu indicarea probelor care justifică imposibilitatea prezentării acestor informații anterior Comisiei de evaluare, a fost explicată membrilor Plenului CSM și depusă în scris în timpul ședinței CSM.

11. Plenul CSM i-a respins această cerere, fără a oferi o motivare în sensul art.31 și 118 din Codul administrativ, apreciind greșit că reclamanta și fostul ei soț au avut posibilitate reală să prezinte informațiile relevante Comisiei sau să prezinte informații, probe la secretariatul CSM în interiorul termenului procedurii administrative, dar fără a face o analiză a probelor prezentate de către reclamantă pentru a-și susține cererea în sensul imposibilității sale anterioare de a prezenta aceste informații.

12. Or, în cererea sa motivată adresată CSM reclamanta a indicat faptul că toate dubiile care au dus la nepromovarea evaluării sale de către Comisie se referă exclusiv la cheltuielile legate de copii suportate integral de către fostul său soț, P.P., de care este divorțată de 14 ani și cu care comunică doar prin intermediul copiilor. Astfel, s-a aflat în imposibilitate obiectivă de a cunoaște sursele de venit ale fostului soț pentru a le putea explica Comisiei în cadrul evaluării sale, sau să obțină cooperare mai amplă a fostului soț cu Comisia de evaluare. Comisia a solicitat fostului soț prezentarea informațiilor doar o singură dată, acordând un termen nerezonabil de doar o singură zi pentru a justifica toate cheltuielile sale timp de 12 ani. P.P. a revenit de câteva ori cu răspunsuri și acte, pe care le-a

transmis direct Comisiei, în data de 8, 13 și 30 decembrie 2023. Dânsul a precizat expres că ar deține mai multe probe ale veniturilor sale și că dacă cele prezentate de el vor fi considerate ca fiind insuficiente de către Comisie, el este dispus să ofere Comisiei și alte informații. După data de 6 decembrie 2023, însă, Comisia nu i-a mai solicitat niciun act, a dat o apreciere critică actelor prezentate de el, fără a-i comunica acest fapt și fără a-i solicita explicații și acte suplimentare și a atribuit toate cheltuielile lui în legătură cu întreținerea copiilor născuți din căsătoria cu reclamanta direct reclamantei, fapt ce a dus la nepromovarea evaluării sale. Doar după ce a aflat că reclamanta nu a promovat evaluarea din motive ce îi sunt imputabile anume lui, fostul soț al reclamantei i-a comunicat prin intermediul copiilor că are nevoie de cel mult o săptămână pentru a prezenta la CSM acte suplimentare care vor înlătura orice dubii cu privire la disponibilitatea veniturilor sale din care și-a asigurat stilul de viață și și-a întreținut copiii. În cererea de acordare a termenului pentru prezentarea informațiilor suplimentare au fost indicate toate probele care susțin imposibilitatea reclamantei de a oferi aceste informații anterior Comisiei. Plenul CSM le-a lăsat fără nicio atenție, chiar dacă în cazul candidatei S.B. a acceptat simpla invocare a imposibilității prezentării anterioare a unor asemenea informații.

13. Totodată, deși CSM urmează să adopte o hotărâre motivată în termen de 30 de zile, în cazul candidatei S.B. procedura în fața CSM a durat aproximativ 2 luni, și anume de pe 8 aprilie 2024 până pe 5 iunie 2024. În aceste circumstanțe, această candidată a avut la dispoziție o durată dublă raportată la cazul reclamantei pentru a pune la dispoziția CSM informații suplimentare, chiar și fără a proba imposibilitatea prezentării lor anterioare. În cazul reclamantei, deși termenul de 30 de zile încă nu expirase, Plenul CSM i-a refuzat acordarea unui termen, chiar și de o săptămână sau mai scurt, pentru a putea prezenta informații suplimentare, imposibilitatea prezentării cărora a fost probat în mod diligent de către reclamantă.

14. Reclamanta susține că un alt exemplu de discriminare în raport cu candidata S.B. constă în faptul că, în cazul său, CSM a indicat în hotărâre nu doar dubiile care conduc la nepromovare, dar și dubiile care nu conduc la nepromovarea evaluării (pag.8-14), pe când în cazul candidatei S.B. dubiile care nu conduceau la nepromovarea evaluării nu au fost menționate. Astfel, în cazul său, CSM i-a creat artificial o imagine mai negativă, decât a ales să o facă în cazul celeilalte candidate. Respectarea doar a acestor drepturi și garanții procedurale ar fi putut conduce la respingerea raportului Comisiei de evaluare cu trimiterea dosarului de reevaluare către Comisie.

Lipsa de independență a CSM față de Comisia de evaluare

15. Reclamanta a indicat totodată că a fost lipsită de garanțiile unei proceduri echitabile, în partea ce se referă la obligativitatea existenței unei autorități independente, în sensul art.6 alin.(l) din Convenția Europeană pentru Drepturile Omului, deoarece CSM nu a acționat în mod independent față de Comisia de evaluare. Ședința CSM din 2 decembrie 2024 s-a încheiat aproximativ la orele

15:30, iar membrul raportor, Tatiana Tabuncic a participat la întreaga ședință din ziua respectivă.

16. În aceeași zi, la orele 16:06, pe rețelele sociale ale CSM a apărut comunicatul de presă al CSM despre constatarea nepromovării de către reclamantă a evaluării, oferind link la hotărârea CSM nr. 668/41 din 2 decembrie 2024, pe un număr de 50 de pagini. Totodată, după audierea reclamantei, Plenul CSM a examinat și a deliberat doar câteva minute propunerea Comisiei de evaluare în privința reclamantei, după care a supus-o votului. Este imposibil ca membrul CSM, Tatiana Tabuncic să fi întocmit hotărârea motivată pe 50 de pagini timp de câteva minute, să o fi transmis membrilor CSM, iar acestea să reușească să o studieze și să se expună asupra ei. Cu atât mai mult că dosarul de evaluare al reclamantei cuprinde documente pe 3000 de pagini. Astfel, se constată încălcarea de către CSM a art.17 și 24 din Legea nr. 947/1996 cu privire la Consiliul Superior al Magistraturii.

17. Unica explicație a publicării hotărârii CSM nr. 668/41 din 2 decembrie 2024 la doar o jumătate de oră de la încheierea ședinței este pregătirea ei înainte de audierea reclamantei în ședința CSM și/sau redactarea acesteia în paralel cu ședința CSM din ziua respectivă.

18. În acest context, reclamanta consideră că este extrem de important să fie stabilit cine a redactat această hotărâre, care preia poziția Comisiei de evaluare. Or, CSM se presupune că este un organ care funcționează independent, or, de independența sa depinde și realizarea misiunii sale în calitate de garant al independenței sistemului judecătoresc în întregime.

19. Conform art.26 alin.(1) al Legii nr. 947/1996 lucrările de secretariat ale CSM se țin de către angajații secretariatului, iar art.27¹ alin.(1) prevede că asistența organizatorică și administrativă a activității CSM și a organelor specializate este asigurată de secretariatul CSM, condus de șeful secretariatului. Legea nr. 947/1996 prevede expres în ce mod este asigurată activitatea CSM și cum este salarizat secretariatul CSM.

20. Reclamanta are temeiuri serioase de a crede că hotărârea CSM nr. 668/41 din 02 decembrie 2024 nu a fost scrisă de către membrul-raportor al CSM și nici de către angajații secretariatului CSM, ci de salariații organizației care achită salariile secretariatului Comisiei de evaluare. Procedura administrativă pretins desfășurată de CSM în vederea evaluării reclamantei, în realitate, nu a fost gestionată propriu-zis de către CSM, ci de către Comisia de evaluare, prin intermediul reprezentanților săi pe care i-a încadrat în CSM, cu scopul de a se asigura ca CSM nu va schimba soluția Comisiei în privința acesteia.

21. În acest context, reclamanta a menționat că la 5 august 2024, pe portalul www.civic.md a fost publicat un anunț de angajare, plasat de organizația olandeză Centrul de Cooperare Juridică a Olandei, CILC Haga Sucursala din Republica Moldova: „Apel pentru exprimarea interesului. Doi analiști juridici care vor sprijini Consiliul Superior al Magistraturii (CSM) în examinarea rezultatelor evaluării vetting”. La 22 august 2024 a fost publicat același anunț, pentru care a fost extins termenul-limită. Anunțurile precizau următoarea informație: „Centrul de Cooperare Juridică Internațională (CILC) este desemnat de Comisia Europeană și Ministerul Afacerilor Externe al Regatului Țărilor de Jos să faciliteze Comisia vetting

al judecătorilor prin intermediul proiectului „ Vetting și reforma justiției în Republica Moldova”. Proiectul își propune să sprijine pregătirea și implementarea unui proces de vetting judiciar responsabil și durabil în Moldova. Unul dintre rezultatele directe așteptate ale Proiectului este consolidarea capacităților Consiliului Superior al Magistraturii (CSM) în rolul său în procesul de vetting. Potrivit Legii 65/2023 și Legii 252/2023, Comisia de evaluare (vetting) (CE) oferă consultanță CSM cu privire la judecătoria (candidați) după evaluare. CSM este instituția desemnată să examineze rezultatele evaluării CE și să decidă măsurile care trebuie luate pe baza acestei evaluări. Pentru a sprijini CSM în această sarcină, Proiectul urmărește să angajeze doi analiști juridici care vor lucra în calitate de consultanți încorporați cu normă întreagă la CSM, sub supravegherea directă a Președintelui CSM sau a membrului CSM desemnat”.

22. Reclamanta a indicat că în primul rând, preambulul acestor anunțuri se bazează pe premisa falsă, potrivit căreia Legea nr. 65/2023 și Legea nr. 252/2023 ar prevedea un anumit rol pentru Comisia de evaluare în sensul de a oferi consultanță CSM cu privire la judecătoria (candidați) după evaluare. Legile respective nu conțin nicio prevedere în acest sens. Dimpotrivă, din moment ce CSM ar trebui să decidă asupra soluției de acceptare sau respingere a propunerii Comisiei de evaluare de nepromovare a evaluării, această atribuție ar fi iluzorie dacă CSM nu ar fi independent față de Comisia de evaluare în acest proces.

23. Contrar prevederilor imperative ale art.27 din Legea nr. 947/1996, CSM a permis încadrarea unor asemenea analiști juridici în secretariatul CSM, care nu sunt salariați de la bugetul de stat, dar de la angajatorul care salarizează Comisia de evaluare și secretariatul acesteia. Astfel, chiar dacă în anunțuri se indică asupra faptului că analiștii activează sub supravegherea directă a Președintelui CSM sau a unui membru desemnat, în realitate, angajatorul Comisiei de evaluare deține pârghia financiară de influențare a analiștilor pe care îi plasează în secretariatul CSM, ca să contribuie la menținerea soluțiilor de nepromovare a evaluării decise de Comisia de evaluare. Mai consideră că acești analiști, nefiind finanțați de la bugetul de stat, nu sunt nici funcționari publici, nu sunt ținuti de rigorile etice și profesionale ale funcționarului public și nu poartă nicio răspundere pentru divulgarea datelor confidențiale care le devin cunoscute, după cum prevede art.27³ din Legea 947/1996.

24. Anunțurile de angajare făcute de angajatorul Comisiei de evaluare și a secretariatului, CILC, se referă la domeniul de activitate și responsabilitățile analiștilor juridici, pe care i-a recrutat ca să-i plaseze în secretariatul CSM.

25. Aceste anunțuri de angajare făcute de CILC arată clar că cei care achită salariile angajaților secretariatului Comisiei de evaluare achită și salariile celor care întocmesc hotărârile CSM privind rezultatele evaluării.

26. Articolul 9 alin. (2) din Legea nr. 65/2023 prevede atribuția partenerilor de dezvoltare în ce privește contractarea angajaților secretariatului Comisiei de evaluare, dar nicidecum a secretariatului CSM.

27. Prin urmare, reclamanta consideră că nu a avut nicio șansă de a-i fi evaluat obiectiv de către CSM raportul întocmit de către Comisia de evaluare, din moment ce hotărârea CSM a fost întocmită chiar de către Comisia de evaluare, prin

intermediul analiștilor salariați de CILC - organizația angajatoare a secretariatului Comisiei de evaluare.

Neîntrunirea de către CSM a standardului minim al Consiliului European privind componența unui consiliu judiciar, CSM fiind creat dintr-o majoritate desemnată de către Parlament.

28. Reclamanta a indicat că procedura descrisă în Legea 65/2023 la art. 17 presupune examinarea de către CSM a rezultatelor evaluării întocmite de către Comisia de evaluare. În corespundere cu prevederile art.4 din Constituția RM, drepturile și libertățile omului se interpretează și se aplică în concordanță cu tratatele la care Republica Moldova este parte, iar în caz de neconcordanță - reglementările internaționale în materia drepturilor omului prevalează.

29. Jurisprudența constantă a CtEDO a acordat o atenție majoră proceselor disciplinare și de evaluare a judecătorilor prin intermediul consiliilor judiciare, susținând, inclusiv în cauzele împotriva Republicii Moldova, că asemenea proceduri desfășurate în fața unor astfel de consilii cum este CSM, trebuie să întrunească exigențele unui proces echitabil aplicabil instanțelor de judecată, în sensul art.6 alin.(1) CEDO, mai ales dacă dublul grad de jurisdicție împotriva soluțiilor lui nu este garantat.

30. Reclamanta susține că CSM, după cum a fost constituit până la data la care a avut loc audierea sa, nu întrunește exigențele unui consiliu judiciar în sensul Recomandării CM/Rec(2010), iar prin urmare, nici criteriile art.6 alin.(1) CEDO. Or, art. 122 din Constituție prevede că Consiliul Superior al Magistraturii este compus din 12 membri, dintre care 6 aleși de către Adunarea Generală a Judecătorilor, iar Legea nr. 947/1996 precizează la art.3 alin.(4) că din acești 6 judecători, 4 urmează a fi aleși din cadrul judecătoriilor, 1 - din cadrul curților de apel și 1 - din cadrul Curții Supreme de Justiție.

31. În prezent, însă, CSM este constituit din 11 membri: 5 judecători, dintre care 4 din cadrul judecătoriilor și 1 din cadrul Curții Supreme de Justiție. Judecătorul de la nivelul curților de apel nu a fost deocamdată numit în CSM. Pe de altă parte, începând cu luna septembrie 2024, au fost completate toate locurile de non-judecători în cadrul CSM, numiți în funcție de către Parlament, iar rolul acestora a devenit pregnant. Astfel, la momentul examinării propunerii Comisiei de evaluare în privința reclamantei, CSM este constituit preponderent din membri non-judecători, numiți în funcție de legislativ.

32. În acest context, consideră reclamanta că sunt relevante câteva exemple din jurisprudența CtEDO în care a fost constatată încălcarea dreptului la o audiere echitabilă, în sensul art. 6 alin.(1) CEDO, din cauza nerespectării standardelor de constituire a consiliului judiciar:

33. Cauza Dolinska-Ficek și Ozimek versus Polonia (cererile nr. 49868/19 și 57511/19) din 8 noiembrie 2021, unde: *Prima presupusă încălcare a dreptului intern – presupusa lipsă de independență a CNJ (CSM) față de puterile executive și legislative. Curtea a constatat că, în virtutea Legii de modificare din 2017, care a privat judiciarul de dreptul de a alege membrii judecători ai CSM — drept acordat acestuia în legislația anterioară și recunoscut de standardele internaționale - puterile legislative și executive*

au obținut o influență decisivă asupra componentei CSM (...). Legea a eliminat practic nu numai sistemul reprezentativ anterior, ci și garanțiile independenței judiciare în acest sens. Acest lucru a permis, de fapt, executivului și legislativului să intervină direct sau indirect în procedura de numire a judecătorilor, o posibilitate de care aceste autorități au profitat - cum arată, de exemplu, circumstanțele în legătură cu susținerea candidaților judiciari pentru CSM (...)”.

34. Prin comparație, reclamanta susține că potrivit reformei constituționale, Parlamentul Republicii Moldova a devenit în drept să aleagă 6 membri non-judecători în CSM, urmărind scopul legitim de evitare a corporatismului judecătorilor în viitorul CSM. Totuși, potrivit procedurii de evaluare a candidaților în CSM, Parlamentul Republicii Moldova a obținut o influență decisivă asupra componentei finale a CSM, ținând cont de faptul că rolul și componența Comisiei pre-vetting, care a evaluat toți membrii CSM, a fost stabilită strict de către ramura legislativă. Legea nr. 26/2022 a eliminat sistemul reprezentativ care a existat anterior și garanțiile independenței judiciare. Astfel, legislativul a intervenit direct și indirect în procedura de numire a tuturor membrilor CSM. Spre exemplu, în concursul pentru funcția de membru al CSM s-au înregistrat 28 de judecători, iar Comisia pre-vetting a ales doar 5 din 28 magistrați pentru a promova evaluarea, îngustând numărul de judecători care urmau a fi aleși de către Adunarea Generală a Judecătorilor la numărul exact care urma să fie ales de la nivelul instanțelor respective.

35. La fel, în cauza *Catană versus Republica Moldova* (Cererea nr. 43237/13) din 21 februarie 2023: *„Curtea reamintește că exigențele de independență și imparțialitate sunt strâns legate între ele (Sacilor-Lormines v. Franța, nr 65411/01, § 62, CEDO 2006-XIII) și că ele împreună sunt foarte strâns legate de exigența „instanței stabilite prin lege” în sensul articolului 6 din Convenție (Guâmundur Andri Astrââsson, pre-citată, §§ 231-34 și 295). 68. Curtea face referire la criteriile sale de evaluare a independenței și a imparțialității Consiliului Superior al Magistraturii din Ucraina (Oleksandr Volkov, pre-citată, §§ 109-15, și Denisov, pre-citată, §§ 68-69). Ea reiterează că, în cazul procedurilor disciplinare împotriva judecătorilor, a subliniat necesitatea ca un număr important al membrilor organului disciplinar să fie ei înșiși judecători, fapt care oferă o anumită garanție de imparțialitate (Oleksandr Volkov, pre-citată, § 109, și Xhoxhaj v. Albania, nr: 15227/19, § 299, 9 februarie 2021). (...)*

În primul rând, referitor la calitatea de membru de drept a Ministrului Justiției, Curtea subliniază că acesta este membru al Guvernului, adică al puterii executive. În această privință, ea reamintește importanta noțiunii de separare a puterii executive de autoritatea judiciară din iurisprudenta sa (Ramos Nunes de Carvalho e Sa, pre-citată, § 144, Xhoxhaj, pre-citată, § 295, și Grzșda, pre-citată, § 304). Ea consideră că prezența, chiar dacă doar pasivă, a unui membru al Guvernului în cadrul unui organ abilitat să impună sancțiuni disciplinare judecătorilor este, în sine, extrem de problematică în lumina exigențelor articolului 6 din Convenție și, în special, a exigenței privind independența organului disciplinar (a se vedea, de asemenea, în acest sens, preocupările Comisiei de la Veneția și ale Consiliului Consultativ al Judecătorilor Europeni menționate la paragrafele 33 și 36 de mai sus).

36. Astfel, în cadrul ședinței CSM din 2 decembrie 2024, reclamanta a solicitat suspendarea procedurii administrative până la suplinirea CSM cu membrul din rândul curților de apel, dar cererea i-a fost respinsă contrar prevederilor art. 81 din Codul administrativ, cu 7 voturi la 1, din numărul de 8 membri prezenți la ședință.

37. Deși CSM a reținut că la ședință au participat doar 4 membri non-judecători din cei 5, odată ce pentru unul din ei s-a admis declarația de abținere, respectiv coraportul de 4 la 4 (judecători și non-judecători) era întrunit, totuși, CSM nu a răspuns argumentului că problema CSM este însăși constituirea sa care nu s-a încheiat și care, la moment, face ca CSM să fie dominat de majoritatea membrilor non-judecători, iar membrii care lipsesc sau nu sunt numiți încă în funcție, în mod tradițional, sunt considerați de către Președintele CSM ca și cum ar vota împotriva judecătorilor în chestiunile de carieră.

Procedura viciată în fața Comisiei de evaluare:

Nesoluționarea recuzărilor membrilor Comisiei de evaluare înainte de presupusa desfășurare a audierii reclamantei.

38. În susținere, reclamanta a indicat că înainte de presupusa audiere din 16 septembrie 2024, fixată pentru orele 13:30, a depus mai multe recuzări ale membrilor Comisiei, în conformitate cu prevederile art. 10, pct.2 și 3, art.22 pct.7 din Regulamentul Comisiei. Recuzările au reieșit din circumstanțele noi și informațiile recent aflate despre membri și care, în opinia reclamantei, făceau membrii recuzați incompatibili cu participarea în continuare la evaluarea sa.

39. Neavând confirmarea soluționării cererilor sale, reclamanta a transmis alte recuzări ale membrilor Comisiei, cu puțin timp după ora presupusei audieri.

40. Astfel, cu trei zile înainte, pe 13 septembrie 2024, reclamanta a transmis, prin intermediul secretariatului, recuzări ale membrilor Andrei Bivol și Willem Brower. Secretariatul a confirmat recepționarea pe 16 septembrie 2024, orele 9:44.

41. Pe 14 septembrie 2024 reclamanta a transmis, prin intermediul secretariatului, recuzări ale membrilor Scott Bales și Lavly Perling. Secretariatul a confirmat recepționarea pe 16 septembrie 2024, orele 9:44, printr-un mesaj separat de mesajul prin care a confirmat recepționarea recuzărilor din 13 septembrie 2024.

42. Pe 16 septembrie 2024, cu mai puțin de o oră înainte de presupusa audiere, la 12:36, de pe poșta electronică a secretariatului, Președintele Comisiei, Scott Bales, contrar informației oferite de secretariat, a informat reclamanta că Comisia ar fi recepționat recuzările din 13 septembrie 2024 pe 13 septembrie 2024, iar cele din 14 septembrie 2024 - pe 14 septembrie 2024, că pe toate le-ar fi examinat pe 16 septembrie 2024 și că le-ar fi respins, urmând ca deciziile motivate să-i fie comunicate „în scurt timp”. În particular, acesta i-a scris reclamantei: „La 13 septembrie 2024, Comisia a recepționat cererile de recuzare a membrilor Comisiei, Andrei Bivol și Willem Brouwer. La 14 septembrie 2024, Comisia a recepționat cererile de recuzare a membrilor Comisiei, Scott Bales și Lavly Perling. La 16 septembrie 2024, Comisia a examinat cererile de recuzare în discuție și le-a respins. Comisia a examinat separat fiecare cerere de recuzare formulată de Dvs., fără ca membrul vizat să participe la vot, dar cu participarea celorlalți membri, inclusiv a celor cărora le-au fost înaintate recuzări. În scurt timp Comisia vă va trimite deciziile motivate. ”

43. Deciziile motivate din 16 septembrie 2024 la recuzările reclamantei din 13 și 14 septembrie 2024 ale membrilor Andrei Bivol, Willem Brouwer, Scott Bales și Lavly Perling i-au fost transmise la data de 19 septembrie 2024. În decizii nu se menționa data recepționării recuzărilor de către secretariat sau Comisie.

44. Deciziile motivate din 16 septembrie 2024 la recuzările din 16 septembrie 2024 ale membrilor Scott Bales, Andrei Bivol, Lavly Perling și Lilian Enciu au fost transmise la data de 20 septembrie 2024. În decizii nu se menționează data recepționării recuzărilor.

Existența conflictelor de interes în activitatea Comisiei de evaluare

45. În acest sens, reclamanta a indicat că pe 16 septembrie 2024, înainte de ora presupusei audieri și având în vedere presupusa respingere a recuzării lui Willem Brouwer, despre care a fost informată la 12:36, la ora 13:06 a transmis a doua recuzare a membrului Willem Brouwer, în contextul unei cereri de reluare a procedurii de evaluare. Willem Brouwer este membrul Comisiei, care ar fi urmat să o audieze și să voteze raportul de evaluare în privința sa, fără să fi participat la acumularea informațiilor și formularea întrebărilor în cadrul evaluării, iar reclamanta a considerat că este corect ca acestuia să îi fie acordată o asemenea posibilitate, pentru că de aceasta depinde rezultatul evaluării sale. În caz contrar, reclamanta a solicitat Comisiei, ca acesta să fie înlăturat de la evaluarea sa. Or, conform legii, Comisia era deliberativă și în componența a patru membri.

46. Pe 16 septembrie 2024, neștiind despre soluția la cererea de reluare a procedurii de evaluare și, implicit, de recuzare a lui Willem Brouwer, la scurt timp după ora presupusei audieri, la 13:53 reclamanta a transmis recuzări ale membrilor Scot Bales, Andrei Bivol, Lavly Perling și Lilian Enciu. Recuzările au avut la bază un articol recent, pe care reclamanta tocmai îl citise și din care rezultau motive de neîncredere anume față de acești membri, care au admis evaluarea ei în baza unei evaluări efectuate de către un alt subiect, evaluarea căruia în fața Comisiei era pendinte la momentul în care acesta o evalua. Astfel, prin intermediul organizației din care făcea parte și a persoanelor sale apropiate din conducerea organizației și a secretariatului Comisiei, contracandidatul său a obținut o evaluare pozitivă, totodată oferind materiale tendențioase și neadevărate despre ea, pe care Comisia le-a reținut în dosarul evaluării sale.

47. Pe 16 septembrie 2024, după ora presupusei audieri, la orele 16:44 Comisia a informat reclamanta că ar fi examinat cererea privind reluarea evaluării sale (și, implicit, a doua cerere de recuzare a lui Willem Brouwer), că ar fi respins-o și că în scurt timp Comisia ar urma să-i transmită decizia motivată. Prin urmare, solicitarea de reluare a evaluării și recuzare a unui membru, transmisă de reclamantă înainte de presupusa audiere, a fost examinată de Comisie după încheierea acesteia.

48. După publicarea clipului video cu presupusa audiere a reclamantei, aceasta a putut observa că Willem Brouwer a participat la audiere.

49. Potrivit art. 10 pct.6 din Regulamentul Comisiei, nesoluționarea recuzărilor face imposibilă continuarea evaluării cu participarea membrului recuzat sau recuzarea căruia este pendinte.

50. Decizia motivată de respingere a cererii de reluare a evaluării și, implicit, de recuzare a lui Willem Brouwer, din 16 septembrie 2024, i-a fost transmisă reclamantei la data de 19 septembrie 2024. În decizie nu se menționează data recepționării cererii, în schimb, în decizia motivată se menționează că la luarea ei a participat inclusiv Willem Brouwer.

51. Decizia motivată a Comisiei din 16 septembrie 2024, transmisă pe 19 septembrie 2024, prin care se soluționează cererea sa cu privire la neparticiparea lui Willem Brouwer, a fost luată de Comisie în situație de conflict de interese, cu participarea lui Willem Brouwer, care a votat cu privire la o solicitare în care era vizat nemijlocit.

52. Potrivit art. 10 alin.(1) lit. c), d) și e) din Legea nr. 65/2023, membrul Comisiei are obligația să nu desfășoare activități, care ar putea genera un conflict de interese și acțiuni incompatibile cu calitatea de membru al Comisiei; la fel să nu săvârșească fapte care ar putea discredita Comisia sau ar putea provoca îndoieli privind obiectivitatea ei, fiind obligat să își exercite în mod profesionist și cu diligență atribuțiile.

53. Potrivit art.2 din Legea nr. 133/2016, „conflictul de interese” este situația în care subiectul are un interes personal ce influențează sau ar putea influența exercitarea imparțială și obiectivă a obligațiilor și responsabilităților ce îi revin potrivit legii.

54. Potrivit art. 14 alin.(1) din Legea nr. 82/2017, obligația de identificare și tratare a conflictelor de interese, care apar în activitatea profesională, este instituită în vederea asigurării servirii interesului public cu imparțialitate și obiectivitate.

55. Potrivit art. 10 pct.5 din Regulamentul Comisiei, membrul a cărui recuzare este solicitată poate explica circumstanțele celorlalți membri, dar decizia de recuzare va fi luată de ceilalți membri fără ca acel membru să fie prezent. În cazul în care un membru este recuzat sau cererea de recuzare este pendinte, acest membru nu va putea exercita următoarele acțiuni în privința subiectului evaluării:

- nu va avea acces la informațiile care nu sunt publice (lit.a.);
- se va abține de la participarea la colectarea informațiilor (lit.b.);
- nu va participa la pregătirea materialelor (lit.c.);
- nu va vota sau nu va discuta cu privire la subiectul respectiv (lit. d);
- va fi absent în momentul discuțiilor cu privire la subiectul respectiv (lit.e.).

56. Astfel, reclamanta indică că participarea membrului Comisiei Willem Brouwer la soluționarea oricărei cereri în privința sa constituie un conflict de interese consumat. Participarea membrului Comisiei la soluționarea unei cereri de recuzare în privința sa este, cu atât mai mult, un conflict de interese consumat. Participarea acestui membru al Comisiei la acțiuni de evaluare a subiectului, în timp ce în privința membrului existau cereri de recuzare pendinte nesoluționate din partea reclamantei - la fel este un conflict de interese consumat.

57. Fiecare din aceste forme de conflict de interese sunt descrise și interzise separat în Regulamentul Comisiei. Asemenea conflicte de interese cu certitudine încalcă obligațiile membrului Comisiei prevăzute la art. 10 alin.(1) lit. c), d) și e) din Legea nr. 65/2023.

58.Reclamanta a susținut că potrivit Legii nr. 124/2022 privind identificarea electronică și serviciile de încredere, datele de verificare a semnăturii electronice trebuie să corespundă datelor afișate persoanei care verifică semnătura electronică.

59.Reclamanta a invocat că Comisia a acționat contrar acestei norme atunci când i-a expediat notificarea din 05 septembrie 2024 împreună cu actele anexate, odată ce datele de verificare a semnăturii electronice nu corespundeau datelor afișate la verificarea pe platforma guvernamentală MSign.

60. La 15 septembrie 2024, anterior audierii, reclamanta a notificat Comisia cu privire la nulitatea actelor pretins semnate pe data de 5 septembrie 2024, de către președintele Comisiei, Scott Bales, fiindu-i solicitat Comisiei notificarea actelor cu semnături valabile. Secretariatul a confirmat recepționarea acestei solicitări pe 16 septembrie 2024, orele 9:44.

61. Iar, la ora 12:36 a zilei de 16 septembrie 2024, cu mai puțin de o oră înainte de presupusa audiere, la 12:36, a fost informată prin intermediul poștei electronice, de către Președintele Comisiei, Scott Bales, că acestei solicitări nu i s-a dat curs.

Ilegalitatea audierii din 16 septembrie 2024 desfășurate în lipsa reclamantei

62.Reclamanta a indicat că nu a refuzat niciodată să participe la audieri, mesajele transmise către Comisie conținând în mod explicit intenția sa clară de a participa la audiere.

63. Consideră reclamanta că decizia Comisiei de a petrece audierea în lipsa sa este ilegală, odată ce anterior audierii nu exista încă o decizie asupra cererilor de recuzare. Deși audierea era preconizată pentru ora 13:30 a zilei de 16.09.2024, abia la ora 12:30 i s-a comunicat că cererile de recuzare i-au fost respinse. De rând cu aceasta, era necesar ca Comisia nu doar să-i comunice acest refuz, dar să i se aducă la cunoștință și motivele acestui refuz, de altfel, înaintea acestei audieri. Cu atât mai mult că la audiere era necesar să se prezinte împreună cu avocatul căruia urma să-i comunice în timp util despre această ședință de audiere.

64.Aceste considerente o conving de faptul că Comisia nu a dorit ca ea să vină la audiere, creându-i obstacole premeditate în acest sens: mai întâi, i-a refuzat nejustificat dreptul la audiere în ședință închisă, iar apoi, a pus-o pe ea și pe avocatul ei în situația imposibilă de a se prezenta la audiere în mai puțin de o oră.

Tergiversările de care se face responsabilă Comisia de evaluare, imputate neîntemeiat reclamantei

65. Reclamanta a susținut că de două ori Comisia a examinat cererile sale de recuzare a unor membri în decurs de 3 luni, chiar dacă art. 10 pct.2 din Regulamentul Comisiei stabilește termenul de „cel mai scurt timp posibil”.

66.Comisia a omis sistematic să respecte termenele de procedură, făcându-se responsabilă de o tergiversare de 6 luni în cadrul procedurii sale de evaluare,

examinând recuzarea membrului Andrei Bivol de la 17 ianuarie 2024 până pe 9 aprilie 2024, iar recuzările membrilor Andrei Bivol, Scott Bales, Lavly Perling și Maria Giuliana Civinini din 10 iunie 2024 le-au soluționat abia pe 3 septembrie 2024.

Îngrădirea accesului la toate materialele evaluării

67.Reclamanta a indicat că notificarea transmisă ei la 5 septembrie 2024 menționează că la data de 14 mai 2024 i-a fost acordat acces la materialele de evaluare. Or, în conformitate cu art.15 alin.(5) lit. c) din Legea nr. 65/2023, judecătorul evaluat are dreptul să ia cunoștință de materialele dosarului de evaluare până la audiere. Iar, potrivit art.24 pct.4 din Regulamentul Comisiei, Comisia va permite accesul subiectului la toate materialele din dosarul său de evaluare.

68.Reclamanta susține că din materialele evaluării cu care a făcut cunoștință, lipsea traducerea în limba engleză a documentelor primare acumulate în scopul evaluării sale, iar pentru ea era important să se înțeleagă clar procedura de evaluare a sa. De aceea, la 13 septembrie 2024 reclamanta a solicitat Comisiei să-i explice:

- Cine a întocmit și cine a aprobat, nominal, dubiile pentru audieri care i-au fost transmise pe 5 ianuarie, 12 aprilie, 31 mai și 5 septembrie 2024;
- Cine a analizat documentele primare referitoare la integritatea sa etică și financiară, disponibile în materialele evaluării doar în limba română: secretariatul, membrii naționali ai Comisiei care sunt vorbitori de limba română sau întreaga Comisie, cu excepția membrilor recuzați;
- În cazul în care toată Comisia a examinat documentele primare acumulate în cadrul evaluării sale, de explicat lipsa la dosar a traducerii în limba engleză a acestor materiale.

69.Răspunsul acordat la această solicitare nu conține informarea ei despre cine a făcut analiza documentelor primare referitoare la integritatea sa etică și financiară, disponibile la dosarul de evaluare doar în limba română: toți membrii secretariatului sau ai Comisiei (toți sau doar cei naționali).

70.Dosarul de evaluare la fel nu conține niciun proces-verbal de la nicio ședință a Comisiei, la care aceasta se presupune că trebuia să discute și să voteze asupra întrebărilor formulate, a dubiilor, a cererilor sale depuse în timpul evaluării.

Evaluarea integrității de către persoane non-membri ai Comisiei

71.Art. 15 alin.(l) din Legea nr. 65/2023 prevede că dubiile se comunică judecătorului după ce Comisia analizează informația acumulată.

72.După cum reiese din dosarul de evaluare, materialele evaluării erau disponibile doar în limba română, ceea ce înseamnă că analiza materialelor putea fi făcută de către membrii internaționali doar dacă ar fi existat o traducere a materialelor evaluării.

73.Referitor la acest aspect, Comisia a precizat doar că, așa cum prevede articolul 4 pct. 4 din Regulamentul Comisiei, „Secretariatul va asigura traducerea comunicării verbale și traducerea documentelor pentru membri, personal, subiecți și alte

persoane pe parcursul tuturor etapelor evaluării, în funcție de necesitate. Traducerile pot fi efectuate cu ajutorul traducătorilor, al instrumentelor de inteligență artificială sau cu ajutorul Secretariatului și/sau al membrilor Comisiei.”

74.În opinia reclamantei, lipsa traducerii în limba engleză a materialelor evaluării confirmă că membrii internaționali nu au simțit necesitatea traducerii a peste 3000 de pagini a documentelor din dosarul evaluării reclamantei, iar prin urmare, evaluarea sa nu a fost făcută de către membrii Comisiei.

Motivele de neîncredere în membrii Comisiei care au evaluat reclamanta

75.Reclamanta susține că pentru a se pregăti de audieri, a avut nevoie să studieze, pe de o parte, conținutul indubitabil al notificării dubiilor, iar pe de altă parte, motivele reținute în soluțiile date pe marginea recuzărilor depuse. Susține că Comisia nu i-a oferit o asemenea posibilitate, odată ce soluția pe recuzări s-a dat la o diferență de o oră anterior audierii, la fel nu s-a completat cu o motivare a acesteia.

76. Consideră reclamanta că, este inacceptabil faptul că la evaluarea sa au participat nu doar cetățeni, dar politicieni ai altor state, Scott Bales și Lavly Perling, numirea cărora în Comisia de evaluare este lovită de nulitate absolută în sistemul de drept al Republicii Moldova. Numirea în funcție de membri ai Comisiei de evaluare a persoanelor care nu întruneau cerințele imperative ale legii pentru a fi numiți este nulă și toate actele emise de către aceste persoane sunt, la fel, nule.

77.Reclamanta consideră inacceptabilă și participarea la evaluarea sa a membrului comisiei - Andrei Bivol, care ar reprezenta interesele Guvernului și ale Ministerului Justiției, exercitând concomitent și activitatea de avocat. Reclamanta afirmă că acesta verifică declarațiile altor persoane, deși ar fi comis el însuși erori semnificative în propriile declarații de avere și interese, publicate pe site-ul Comisiei, iar într-un proces penal ar fi recunoscut interpretarea greșită a prevederilor Legii nr. 133/2016.

78.Reclamanta consideră inacceptabil și faptul că la evaluarea sa au participat membri ai Comisiei care nu cunoșteau materialele dosarului, nu aveau traduceri ale acestora și nu au dorit să le analizeze. Ea susține că membrul Willem Brouwer, intrat în Comisie după finalizarea administrării probelor și fără a avea dosarul ei tradus, a votat totuși nepromovarea evaluării.

79. Mai mult chiar, Willem Brouwer, fiind recuzat înainte de audiere, iar examinarea cererii fiind pendinte, a continuat să participe la audiere. La fel în situație de conflict de interese, după audiere, Willem Brouwer a votat asupra respingerii cererii reclamantei prin care dânsa a solicitat înlăturarea lui de la evaluare, având în vedere că dânsul nu cunoștea materialele acumulate, nu a putut solicita acumularea unor informații relevante, nu a putut formula întrebări către reclamantă în timpul rundelor de întrebări și nici nu a putut să se expună pe marginea dubiilor ce i-au fost formulate.

80.Reclamanta consideră inacceptabil faptul că la evaluarea sa au participat membri care au permis ca ea să fie evaluată în baza materialelor oferite de către Centrul de Resurse Juridice din Moldova (CRJM), directorul de program pentru

justiție al căruia era în acel moment evaluat de către Comisie. Membrii Scott Bales, Andrei Bivol, Lavly Perling și Lilian Enciu au permis ca la evaluarea reclamantei să participe unul dintre subiecții evaluării, care devenit judecător la Curtea Supremă de Justiție, a anunțat că metodologia în baza căreia CRJM a întocmit evaluarea, îi aparține.

81. Reclamanta consideră inacceptabil faptul că la evaluarea sa, contrar prevederilor art. 10 pct. 6 din Regulamentul Comisiei, au participat Scott Bales, Andrei Bivol, Lavly Perling, Willem Brouwer și Lilian Enciu, în condițiile în care cererile de recuzare înaintate împotriva lor nu au fost soluționate și nu i-au fost comunicate decizii motivate.

Circumstanțe de fapt care puteau duce la promovarea evaluării

82. Reclamanta a indicat că prin raportul din 5 noiembrie 2024, Comisia de evaluare a făcut următoarea constatare în privința judecătoarei Curții Supreme de Justiție, Mariana Ursachi: „a identificat că gospodăria subiectului a acumulat un sold financiar negativ de -1.469.756 MDL care depășește pragul de 20 de salarii medii (- 234.000 MDL) prevăzut la articolul 11 alin. (3) lit. (a) din Legea nr. 65/2023 pentru a stabili lipsa de integritate financiară a unui subiect. ”

83. Comisia de evaluare a considerat că, abordarea care atribuie subiectului cheltuielile efectuate de copiii subiectului este cea mai adecvată metodă de calcul a averii inexplicabile în acest caz. Prin urmare, Comisia a propus CSM ca subiectul să nu promoveze evaluarea bazată pe această abordare, conform căreia gospodăria subiectului a acumulat un sold negativ între fluxurile financiare de: - 1.469.756.MDL, din motivul necoresponderii cu criteriul prevăzut la articolul 11 alin. (3) lit. a) din Legea nr. 65/2023 (adică criteriul integrității financiare).

84. Reclamanta susține că fără a intra pe fondul evaluării, CSM, examinând formal și, de fapt, însușind raportul Comisiei de evaluare, a adoptat Hotărârea nr.668/41 din 2 decembrie 2024 prin care a acceptat Raportul cu privire la evaluarea externă a judecătorului Curții Supreme de Justiție, Mariana Ursachi și a constatat nepromovarea evaluării.

85. Reclamanta susține că, atât Comisia de evaluare, cât și CSM, la examinarea circumstanțelor relevante pentru aprecierea integrității etice ale judecătoarei Mariana Ursachi, nu au dispus de probele necesare pentru aprecierea fluxurilor financiare propriu-zis ale acesteia, confundându-le cu fluxurile altor persoane.

86. Or, în procesul evaluării externe de către Comisia de evaluare, judecătoarea a subliniat procesul dificil de comunicare cu fostul său soț, P.P , cu care se află în relații ostile. Anume din acest motiv obținerea probelor de la fostul soț a atras după sine o perioadă extinsă de timp.

87. Astfel, abia la sfârșitul lunii noiembrie 2024, prin intermediul fiicei, reclamanta a reușit să-i transmită lui P.P. extrasul din raportul Comisiei Vetting, după ce acesta s-a interesat de ce fosta soție nu a promovat totuși evaluarea, informația fiind publică. Făcând cunoștință cu constatările Comisiei de evaluare, P.P. a constatat un șir de erori construite de Comisie în baza unor aprecieri ipotetice, axiomatice și total subiective.

88. Totodată, chiar în Capitolul B. al Raportului Comisiei, sunt indicate direct circumstanțe care denotă implicarea financiară a lui P.P. la cheltuielile curente precum și cele speciale ale fiicelor:

”- *pct. 151 din Raport*, după divorț, începând cu anul 2016, subiectul a declarat în mod constant la ANI un drept de abitație dobândit în 2012 asupra casei lui P.P. din comuna Grătiești, mun. Chișinău. Din 14 iulie 2009 până la 13 mai 2016, subiectul a fost înregistrat în calitate de uzufructuar al vehiculului Lexus LX470 a/f2005 care aparține lui P.P. Totodată, Comisia a identificat faptul că, în perioada 2018-2020, subiectul și P.P. au traversat împreună frontiera de stat de mai multe ori, însoțiți de copilul lor mai mic.

- *pct.152 din Raport*, P.P. a plătit cel puțin un bilet de avion pentru subiect la 19 septembrie 2018. De asemenea, în 2017, subiectul și P.P. au plecat împreună în cel puțin o vacanță.

- *pct.154 din Raport*, subiectul a răspuns la prima și la a doua rundă de întrebări că din 2012 a locuit în mod constant în casa lui P.P. Viza de reședință oficială a lui P.P. era în aceeași casă. Așa cum a declarat subiectul, după divorț aceștia au păstrat „aparența unei familii”. În răspunsurile la prima rundă de întrebări, subiectul a confirmat că a locuit în aceeași casă cu fostul său soț.

-*pct. 155 din Raport*, subiectul a explicat că relația lor se bazează exclusiv pe interesele lor comune față de copiii lor. De asemenea, ea a comunicat că P.P. i-a permis subiectului și fiicelor sale minore să locuiască în continuare în casa sa. În ceea ce privește dreptul de uzufruct asupra unuia dintre vehiculele lui P.P., subiectul a explicat că acest drept a fost stabilit înainte de divorț și că a rămas o formalitate. Subiectul a declarat că nu a folosit niciodată acest vehicul, deși informațiile din baza de date a Poliției de Frontieră demonstrează că subiectul a trecut frontiera cu această mașină în perioada 2018-2019, atât ca șofer, cât și ca pasager. În ceea ce privește trecerile frontierei de către subiect împreună cu P.P., ea a declarat că acestea au fost efectuate exclusiv în interesul copilului minor.

- *pct.156 din Raport*, subiectul a afirmat, în mod constant, că cheltuielile suportate și legate de copiii săi au fost acoperite în întregime de P.P., cu excepția unui document notarial semnat de P.P. Ea nu a furnizat nicio altă dovadă în sprijinul acestei afirmații. În special, ea nu a prezentat nicio hotărâre judecătorească cu privire la divorțul lor. O astfel de hotărâre ar fi putut identifica un acord privind sprijinul financiar pentru copii. În conformitate cu art.137 din Codul familiei în vigoare la momentul divorțului, orice cuplu cu copii minori ar fi trebuit să se adreseze pentru divorț în instanța de judecată.”

89. În acest sens, reclamanta susține că un acord privind sprijinul financiar pentru copii nu este necesar în condițiile art. 58 din Codul Familiei.

90. Astfel, pentru identificarea dovezilor în sprijinul acestor afirmații era necesar să existe un dialog cu P.P., fapt care s-a dovedit a fi extrem de anevoios, și care s-a realizat abia după publicarea Raportului Comisiei. Or, obținerea probelor inaccesibile care vizează veniturile fostului soț, P.P. este nedreaptă și deosebit de anevoioasă, având în vedere caracterul ostil al relației cu acesta.

91. La 5 decembrie 2024 P.P. a transmis Mariane Ursachi actele doveditoare privind disponibilitatea fluxurilor financiare în perioada relevantă evaluării și anume: 2014, 2017, 2020, 2021, în sumă totală de 6.500.000 MDL.

92. Aceste înregistrări clarifică disponibilitatea financiară a lui P.P. în raport cu cheltuielile efectuate în interesul fiicelor sale, care greșit au fost cuantificate de către Comisie, și anume:

- 1.000.000 (un milion) MDL - recipisă din 10 mai 2014 – creditor E.G.;
- 3.000.000 (trei milioane) MDL - recipisă din 5 octombrie 2017 - creditor E.G.;

- 1.250.000 (un milion două sute cincizeci mii) MDL - contract de împrumut nr. 17/01 din 17 ianuarie 2020 - creditor Ș.I.;
- 1.250.000 (un milion două sute cinci zeci mii) MDL - contract de împrumut nr. 10/01 din 10 ianuarie 2021 - creditor Ș.I..

93.Reclamanta consideră că aceste circumstanțe sunt relevante cazului și urmau fi constatate și cercetate din oficiu de către Comisie și CSM, potrivit prevederilor art. 22 din Codul administrativ.

94. Informația despre veniturile lui P.P. a fost comunicată Comisiei nemijlocit de către P.P., în special cu referire la:

a.) veniturile din activități comerciale în Federația Rusă și în regiunea transnistreană a Republicii Moldova;

b.) mijloacele din activitatea anterioară, declarate autorităților fiscale în conformitate cu amnistia fiscală din 2012;

c.) împrumuturile primite de la preținși asociați: 950.000 MDL de la C.M. în 2016 și 950.000 MDL de la V.V. în 2018.

95. Cu toate acestea, Comisia, deși a reținut că dezechilibrul averii în proporție de 1.469.756 MDL este format exclusiv din cheltuielile lui P.P, odată ce dânsul era responsabil de achizițiile și necesitățile fiicelor, a concluzionat totuși că: *„evaluarea integrității financiare a unui judecător la Curtea Supremă de Justiție trebuie să ia în considerare relația subiectului cu fostul soț care, în mod obiectiv, nu a indicat venituri legitime suficiente și care este posibil să fi împărțit gospodăria cu subiectul din 2012”*.

96.Contrar prevederilor art. 58 din Codul familiei, Comisia a aplicat un principiu ilegal și subiectiv de determinare a cotelor de participare financiară. Mai mult, un contract autentificat notarial sau hotărâre judecătorească în privința întreținerii copiilor este necesar doar în caz de litigiu.

97.De altfel, P.P. în comunicarea din 8 decembrie 2023, a confirmat că el, ca tată al copiilor, a convenit asupra acoperirii integrale a cheltuielilor financiare legate de creșterea și educarea lor. Totodată, s-a convenit că, ea ca mamă, să se ocupe de toate aspectele non-financiare: timpul petrecut cu fiicele, temele, transportul la școală și activități, îngrijirea zilnică, hrana, spălatul hainelor, supravegherea în caz de boală și însoțirea lor în vacanțe. Potrivit ei, tatăl copiilor nu s-a implicat în îngrijirea lor cotidiană, limitându-se la acoperirea costurilor aferente întreținerii acestora.

98.Greșită este abordarea Comisiei de atribuire a tuturor cheltuielilor de consum pentru copii, în mod unilateral doar reclamantei, în condițiile în care există obligația parentală asumată de P.P. ca tată, totodată, o asemenea interpretare nu rezultă din nicio lege.

99.În acest sens, Codul familiei prevede la art.60, dreptul și obligația părinților să-și educe copiii conform propriilor convingeri, că aceștia sunt responsabili de dezvoltarea lor fizică, intelectuală și spirituală, să asigure frecventarea școlii de către copil.

100.Distribuirea obligațiilor parentale proporțional cheltuielilor financiare pentru creșterea și educarea copilului rezultă din înțelegerea părinților. Doar dacă lipsește o asemenea înțelegere și apare un litigiu între părți, instanța decide dacă obligațiile parentale de a suporta cheltuielile financiare urmează a fi repartizate în

jumătate, în cote majorate sau diminuate, reieșind din circumstanțele fiecărei spețe în parte. Este firesc că părintele care acordă timp, nu bani, ci anume timp, atenție și grija sa personală copiilor, să aibă posibilități mai mici de a obține venituri din care să-și întrețină copiii, astfel încât este firesc ca celălalt soț, care nu investește deloc sau la fel de mult timp, atenție și grijă personală în creșterea și educația copilului să compenseze cu susținere financiară procesul de creștere și educație a copiilor. Chiar și în cadrul căsătoriei, valoarea timpului, atenției și a griii personale a soțului față de copiii pe care îi crește este recunoscută ca fiind egală cu jumătate din valoarea bunurilor și economiilor procurate din veniturilor obținute de către celălalt soț. Chiar dacă doar unul din soți a lucrat, iar celălalt s-a ocupat de grijile casei, de creșterea și educația copiilor, timpul și efortul personal investit este considerat la fel de valoros ca al celuilalt soț. După desfacerea căsătoriei nici bunurile, nici veniturile și nici cheltuielile soților nu mai pot fi prezumate ca fiind egale. Există prezumția legiuitorului că timpul și grija personală investite de un părinte în creșterea copiilor sunt la fel de valoroase ca resursele financiare oferite de către celălalt părinte.

101.Reclamanta susține că Comisia nu poate face abstracție de valoarea timpului personal al său investit în îngrijirea, creșterea și educația copiilor. Comisia nu o poate discrimina și înjosi, comunicându-i că dacă nu și-a asumat cel puțin jumătate din cheltuielile financiare legate de întreținerea fiicelor, înseamnă că nu și-a îndeplinit responsabilitățile și „obligația parentală” față de ele. Comisia nu este în drept să inventeze obligații parentale inexistente. Comisia nu-i poate opune prezumția că nu ar fi un bun părinte pentru copii dacă nu a investit veniturile salariale în creșterea lor. Această afirmație din partea Comisiei este nepotrivită și lipsită de considerațiune față de importanța rolului ei de mamă. Comisia nu are nici un drept moral sau juridic să o diminueze la statutul unui părinte care nu își îndeplinește responsabilitățile față de copii, dacă ea nu a achitat cel puțin jumătate din cheltuielile copiilor.

102.Toate circumstanțele enunțate și înscrisurile prezentate suplimentar denotă că P.P. a avut resurse financiare suficiente pentru a suporta cheltuielile referitor la CCP pentru ambele fiice, achiziții de vehicule (568.000 MDL), taxele de studii la liceu și universitate (313.513 MDL), mijloace bănești transferate în contul fiicei (139.666 MDL).

103.Circumstanțele constatate se încadrează în prevederile art. 18 alin. (2²) din Legea nr.65/2023 care prevede că, Curtea Supremă de Justiție admite contestația doar dacă constată că, în cadrul procedurii de evaluare, au fost admise erori procedurale grave care afectează caracterul echitabil al procedurii de evaluare sau că există circumstanțe de fapt care puteau duce la promovarea sau nepromovarea evaluării.

104.A indicat reclamanta că CSM a finalizat procedura administrativă conducând-se de standardul de probă aplicabil Comisiei de „dubii serioase”, însă acest fapt este contrar Legii, deoarece, după cum a subliniat Comisia de la Veneția, Consiliul Superior al Magistraturii nu poate aplica consecințele nepromovării evaluării în temeiul standardului de probă „dubii serioase”.

105. În sensul celor menționate, s-a expus Comisia de la Veneția în CDL-AD(2023)005) din 14 martie 2023. Comisia de la Veneția în secțiunea

„Concluzii” din Opinia comună a Comisiei de la Veneția și a Directoratului General pentru Drepturile Omului și Statul de Drept (DGI) al Consiliului Europei (CDL-AD(2023)005) din 14 martie 2023, menționează că, criteriul „dubiilor serioase” trebuie aplicat numai în activitatea Comisiilor de evaluare, în timp ce CSM/CSP trebuie să se ghideze după un standard mai ridicat de probă”.

106. Hotărârea CSM de aprobare a raportului Comisiei, însă, nu conține nicio motivare, în ea fiind transpus prin metoda copy-paste conținutul fidel al raportului prezentat de Comisie.

107. Motivarea hotărârii Consiliului Superior al Magistraturii este o obligație procedurală imperativă, care derivă din sintagmele „hotărâre motivată” sau „hotărârea motivată” expuse în art. 17 alin. (2) și (3) al Legii nr. 65/2023 ori sintagma „comunicarea hotărârii motivate” din art. 18 alin. (1) al Legii respective.

108. Totodată, având în vedere că hotărârea Consiliului Superior al Magistraturii este un act administrativ individual conform art. 10 alin. (1) din Codul administrativ, iar raportul Comisiei o operațiune administrativă, obligația motivării rezultă din prevederile art. 31, 118 alin. (1) - (3) din Codul administrativ.

109. Motivarea hotărârii Consiliului Superior al Magistraturii ar trebui să reflecte faptele privind integritatea financiară într-un mod cert, dar nicidecum prin prisma standardului de probă a dubiilor serioase folosit de Comisie. Motivarea trebuie să cuprindă motivele esențiale de fapt și de drept care au determinat autoritatea să ia decizia administrativă. În măsura în care a fost luată o decizie discreționară, raționamentul acesteia urmărește, de asemenea, să dezvăluie aspectele pe baza cărora autoritatea a procedat în exercitarea puterii sale discreționare.

110. La data de 12 mai 2025 Ursachi Mariana, prin intermediul avocatului Ciubotaru Cristina, a depus cerere de completare a temeiului acțiunii, prezentând Hotărârea Curții Constituționale nr. 2 din 16.01.2025 pentru controlul constituționalității unor prevederi din Legea nr. 65 din 30 martie 2023 privind evaluarea externă a judecătorilor și a candidaților la funcția de judecător al Curții Supreme de Justiție și din Legea nr. 252 din 17 august 2023 privind evaluarea externă a judecătorilor și procurorilor și modificarea unor acte normative, prin care s-au reținut unele chestiuni referitoare la standardul de probă aplicat de Consiliul Superior al Magistraturii și de Consiliul Superior al Procurorilor (articolele 17 alin. (2) din Legea nr. 65/2023 și 18 alin. (2) din Legea nr. 252/2023).

111. Cu referire, la această hotărâre, reclamanta menționat că Consiliul Superior al Magistraturii este obligat să aplice un standard de probă ridicat, respectiv „dovezi care confirmă”, și nu standardul inferior al „dubiilor serioase”, rezervat exclusiv Comisiei de evaluare. În cauza reclamantei Ursachi Mariana, CSM a adoptat decizia de eliberare din funcție prin aplicarea unui standard de probă neconstituțional, preluând în mod eronat concluziile Comisiei fără evaluarea probelor conform exigențelor unui nivel cert de confirmare. Această încălcare afectează însăși legalitatea actului administrativ, generând un viciu fundamental care atrage nulitatea hotărârii CSM, întrucât măsura extremă și efecte ireversibile asupra carierei reclamantei nu au fost fundamentate pe dovezi solide și confirmative, așa cum menționează Curtea Constituțională.

B. Poziția Consiliului Superior al Magistraturii

112. La 9 ianuarie 2025 Consiliul Superior al Magistraturii a depus referință, din care rezultă că nu recunoaște acțiunea înaintată de reclamantă, menționând că poziția reclamantei nu răstoarnă în niciun mod legalitatea hotărârii CSM nr. 688/41 din 2 decembrie 2024, pledând astfel, pentru netemeinicia acțiunii.

113. A considerat nefondate susținerile reclamantei privind îngrădirea dreptului de a prezenta probe, la fel și tratament discriminatoriu invocat, or, atât reclamanta, cât și fostul ei soț au avut posibilitatea de a depune toate înscrisurile și informațiile relevante către Comisie, dar și către CSM în interiorul termenului de procedură, iar cererea de prelungire a termenului a fost interpretată de Plen ca o tentativă de tergiversare. De asemenea, situația reclamantei nu este comparabilă cu cea a altui subiect – S.B, și nu există tratament discriminatoriu. La rândul său, decizia CSM este motivată și corespunzătoare circumstanțelor.

114. Susținerile reclamantei privind pretinsa lipsă de independență a CSM față de Comisia de evaluare sunt nefondate. Secretariatul Comisiei de evaluare funcționează independent, fără personalitate juridică, subordonat exclusiv Comisiei, și nu a delegat reprezentanți în cadrul CSM. Reprezentanții CILC și consultanții CSM nu fac parte din Secretariat, nu se supun Comisiei și exercită atribuții administrative de suport pentru CSM, fără a putea influența procesul decizional al unei autorități colegiale. Prin urmare, toate afirmațiile reclamantei cu privire la presupusa lipsă de independență a CSM sunt neîntemeiate și lipsite de substrat factologic.

115. Referitor la pretinsa neîntregire a standardului minim privind componența CSM, pârâtul menționează că evaluarea externă este un exercițiu distinct de procedura disciplinară, Plenul a funcționat cu 8 membri prezenți (4 judecători și 4 membri din societatea civilă), respectând cvorumul legal și principiul imparțialității. Jurisprudența CtEDO confirmă că, în proceduri de evaluare extraordinară, proporția membrilor judecători poate fi diferită, fără a afecta legalitatea sau imparțialitatea, iar suspendarea procedurii nu se impune.

116. Referitor la pretinsa nesoluționare a recuzărilor membrilor Comisiei de evaluare, pârâtul reține că reclamanta a recepționat deciziile Comisiei la 16 și 19 septembrie 2024, nefiind afectată legalitatea procedurii. Criticile referitoare la lipsa menționării datei recepționării sunt formale și nu constituie erori procedurale grave.

117. Referitor la presupusele conflicte de interese ale membrului Comisiei, Willem Brower, pârâtul reține că participarea acestuia la examinarea cererii reclamantei privind reluarea evaluării nu constituie conflict de interese, cererea vizând doar înlocuirea unui membru. Recuzarea lui Willem Brower a fost soluționată prin decizie la 16 septembrie 2024, iar celelalte argumente invocate de reclamantă sunt irelevante și nu afectează legalitatea procedurii.

118. Referitor la presupusa nulitate a Notificării din 5 septembrie 2024, pârâtul reține că toate semnăturile electronice au fost validate, iar discrepanțele de oră reflectă diferențele de fus orar între computerul utilizatorului și platforma guvernamentală MSign, neavând efect asupra valabilității notificării.

119.Referitor la presupusa ilegalitate a audierii din 16 septembrie 2024, pârâtul a menționat că aceasta s-a desfășurat în conformitate cu prevederile legale. Reclamanta a fost notificată în timp util despre data și ora audierii, iar cererea sa de amânare a fost respinsă, deoarece nu exista temei legal pentru suspendarea procedurii. Cererile de recuzare depuse au fost soluționate de Comisie înainte de desfășurarea audierii, iar refuzul reclamantei de a participa nu poate fi considerat justificat, întrucât avea obligația de a se prezenta și putea contesta deciziile motivate ulterior, în cadrul examinării Raportului. Comisia a procedat în baza Legii nr. 65/2023, care permite evaluarea în lipsa subiectului în cazul refuzului de a participa, toate deciziile fiind motivate și transmise în timp util, astfel că nu există erori procedurale care să afecteze legalitatea hotărârii.

120.În ceea ce privește legalitatea hotărârii, referitor la pretinsa tergiversare a procedurii de evaluare de către Comisie, Consiliul reține că examinarea cererilor de recuzare nu a afectat dreptul reclamantei de a fi evaluată pe fond. Art. 10 pct. 2 din Regulamentul Comisiei prevede că cererile de recuzare se soluționează „în cel mai scurt timp posibil”, această formulare conferind un anumit grad de flexibilitate și neavând semnificația instituirii unui termen imperativ. Reclamanta a beneficiat de toate drepturile procesuale, inclusiv depunerea cererilor, prezentarea explicațiilor și participarea la proceduri, iar fiecare recuzare a fost soluționată prin decizii motivate. Condițiile obiective invocate, precum surmenajul sau spitalizarea, nu justifică amânarea procedurii, iar lipsa unei motivații clare cu privire la modul în care presupusa tergiversare ar afecta legalitatea actului contestat infirmă orice temei pentru reevaluare sau anulare.

121.Cu referire la pretinsa îngrădire a accesului la materialele evaluării, Consiliul a reținut că reclamanta a fost invitată să consulte dosarul de evaluare la datele de 6 ianuarie, 17 aprilie, 29 aprilie, 7 mai și 14 mai 2024 și a avut posibilitatea să studieze materialele pe parcursul procedurii, precum și atunci când Raportul de evaluare se afla la Consiliu. Astfel, dreptul prevăzut la art. 15 alin. (5) lit. c) din Legea nr. 65/2023 a fost respectat, reclamanta având acces la toate documentele relevante. În ceea ce privește solicitările privind identitatea persoanelor implicate în analiza documentelor, Consiliul reține că divulgarea acestor informații ar fi contrară principiilor de confidențialitate și ar putea afecta neutralitatea, siguranța și integritatea procesului de evaluare, expunând membrii Comisiei și ai Secretariatului presiunilor externe. Lipsa unui răspuns la aceste solicitări nu poate constitui temei pentru anularea actului administrativ sau pentru dispunerea reevaluării.

122.A mai indicat că susținerile reclamantei, precum că evaluarea ar fi fost realizată de persoane non-membri ai Comisiei, nu au temei juridic și nu pot constitui motiv pentru anularea actului administrativ sau pentru dispunerea reevaluării. Or, potrivit art. 9 alin. (1) și (5) din Legea nr. 65/2023, secretariatul Comisiei este o structură fără personalitate juridică, independentă de orice autoritate și subordonată exclusiv Comisiei, având un rol strict de sprijin administrativ. Conform art. 14 alin. (5) și art. 16 alin. (1) și (2) din aceeași lege, dosarul de evaluare este întocmit de membrul raportor, asistat de secretariat, iar raportul final se aprobă cu votul majorității membrilor Comisiei, deciziile fiind în competența exclusivă a membrilor Comisiei.

123.Referitor la criticile reclamantei privind presupusele motive de neîncredere în membrii Comisiei care au evaluat-o, Consiliul reține că acestea se bazează exclusiv pe rapiditatea soluționării cererilor de recuzare și pe presupuse erori minore, cum ar fi confundarea unor nume. Aceste argumente nu reflectă realitatea procesului de evaluare, care este strict reglementat și desfășurat de membri ai Comisiei, naționali și internaționali, asistați de Secretariat, în conformitate cu prevederile Legii nr. 65/2023. Simplul fapt că cererile au fost soluționate prompt nu poate constitui dovadă de nereguli, iar eventualele erori de transcriere sau traducere sunt nesemnificative și nu afectează fondul evaluării. Criticile reclamantei, bazate pe speculații și interpretări subiective, nu demonstrează lipsa de obiectivitate a membrilor Comisiei și nu pot fi reținute ca temei pentru anularea actului administrativ contestat. În realitate, acestea reflectă o tentativă de a discredita un proces legal și necesar pentru consolidarea integrității în sistemul judiciar.

124.Cu referire la fondul pretențiilor, legat de circumstanțele care puteau duce la promovarea evaluării, Consiliul consideră că dificultățile de comunicare cu P.P. nu demonstrează imposibilitatea prezentării actelor doveditoare privind disponibilitatea fluxurilor financiare pentru anii 2014, 2017, 2020 și 2021 (în sumă de 6.500.000 MDL), în cadrul rundelor de întrebări sau la examinarea Raportului de către CSM. P.P. a avut mai multe interacțiuni directe cu Comisia în decembrie 2023, furnizând explicații și documente relevante. Lipsa recipiselor și contractelor de împrumut în momentele-cheie ale procedurii reflectă o insuficiență a probelor pentru a răspunde suspiciunilor privind integritatea financiară, iar ulterior reclamanta nu a prezentat dovezi obiective care să confirme transferul efectiv al sumelor indicate.

125.Consideră că nu poate fi reținută interpretarea reclamantei, precum că dezechilibrul averii în proporție de – 1 469 756 MDL pentru anii 2011 -2021 este format exclusiv din cheltuielile lui P.P., acesta fiind responsabil de achizițiile și necesitățile fiicelor, or Comisia a constatat incapacitatea lui P.P. de a acoperi cheltuielile copiilor, aspect menționat în mod detaliat în raport. Mai mult, dacă Comisia ar fi luat în considerare și cheltuielile personale identificate ale soțului, averea totală inexplicabilă s-ar fi ridicat la o sumă mai mare decât cea reținută.

C. Poziția Comisiei de evaluare externă a judecătorilor și a candidaților la funcția de judecător la Curtea Supremă de Justiție

126.La 15 ianuarie 2025 Comisia de evaluare a depus referință, prin care a solicitat respingerea acțiunii formulate de către Ursachi Mariana, ca fiind neîntemeiată.

127.Comisia de evaluare a susținut că Raportul de evaluare din 5 noiembrie 2024 care îl vizează pe subiect, judecător al Curții Supreme de Justiție, a fost elaborat pe baza Legii privind evaluarea externă a judecătorilor și a candidaților la funcția de judecător al Curții Supreme de Justiție nr. 65 din 30 martie 2023 și a Regulamentului de organizare și funcționare a Comisiei.

128. În speță, procesul de evaluare a reclamantei a parcurs etapele succesive prevăzute de articolele 12-16 din Legea nr. 65/2023, după cum urmează:

– *Acumularea datelor inițiale și depunerea declarațiilor prevăzute de lege (art. 12 alin. (3)-(5).* Comisia a transmis reclamantei declarațiile și chestionarul privind integritatea etică, inițial, la 26 iulie 2023 și, ulterior, în mod repetat, la 14 august 2023. Reclamanta a returnat formularele completate la 15 august 2023, respectând termenele stabilite pentru depunerea documentelor.

– *Acumularea informației – art. 13 alin. (1)-(4).* Comisia a solicitat și obținut informații din numeroase surse oficiale și private pentru a evalua integritatea reclamantei. Au fost consultate instituții publice, precum Serviciul Fiscal de Stat (SFS), Autoritatea Națională de Integritate (ANI), Consiliul Superior al Magistraturii (CSM), Casa Națională de Asigurări Sociale (CNAS), Inspectoratul General al Poliției de Frontieră, Agenția Servicii Publice (ASP), Serviciul Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor (SPCSB) și Centrul Național Anticorupție. De asemenea, Comisia a obținut informații de la bănci, inclusiv Banca de Economii SA, Energbank SA, Eximbank SA, Fincombank SA, Moldincombank SA, Moldova Agroindbank SA, OTP Bank SA și Victoriabank SA. S-au utilizat și surse deschise, cum ar fi rețelele de socializare și articolele jurnalistice de investigație. Comisia a primit două petiții de la persoane care au avut calitate de părți în cadrul unor dosare din care făcea parte reclamanta; aceste petiții au fost anexate la dosar și examinate, însă nu s-a constatat existența unor temeuri pentru necorespondere cu criteriile prevăzute de Legea nr. 65/2023. Toate informațiile primite au fost verificate minuțios din punctul de vedere al corectitudinii și al relevanței, asigurând astfel o evaluare completă și obiectivă a integrității reclamantei.

– *Elucidarea neclarităților depistate prin solicitarea de la subiect a datelor și a informațiilor suplimentare - articolul 13 alin.(6).* Comisia a clarificat neclaritățile identificate prin trei runde de solicitări către reclamantă, care a furnizat informațiile și documentele suplimentare cerute, conform art. 13 alin. (6).

– *Aprecierea materialelor acumulate și comunicarea dubiilor care urmează a fi discutate în cadrul audierii - articolul 15 alin. (d).* Reclamantei i-au fost adresate trei runde de întrebări. De asemenea, reclamantei i-au fost expediate de patru ori notificări în care se menționau dubiile identificate și care conțineau câte o invitație la audiere pentru 19 ianuarie 2024, 25 aprilie 2024, 11 iulie 2024 și 16 septembrie 2024.

– *Luarea cunoștinței de materialele evaluării - articolul 24 alin.(4) din Regulament.* Reclamanta și-a exercitat acest drept și a luat cunoștință de materialele evaluării la 14 mai 2024, Comisia invitând-o să ridice materialele încă începând cu 6 ianuarie 2024.

– *Programarea audierii subiectului - articolul 15 alineatele (2) și (4).* Având în vedere neprezentarea reclamantei la cea de-a patra audiere programată pentru 16 septembrie 2024, Comisia a finalizat evaluarea pe baza informațiilor colectate.

– *Aprobarea raportului motivat privind evaluarea și expedierea acestuia către subiect și CSM - articolul 16.* Raportul Comisiei a fost aprobat la 5 noiembrie 2024 și expedit reclamantei și CSM.

129. Aspectul invocat de reclamantă în ce privește pretinsa lipsă de independentă a CSM față de Comisie, terțul l-a considerat nefondat, odată ce potrivit art. 1 alin. (1) din Legea nr. 947/1996, CSM este un organ independent, garant al independenței autorității judecătorești. Legea nr. 65/2023 asigură plenitudinea deciziilor CSM în evaluarea extraordinară a judecătorilor. Conform art. 17 CSM examinează raportul de evaluare în ședință publică, acceptă sau respinge raportul și poate dispune reluarea procedurii doar în caz de erori procedurale sau circumstanțe de fapt relevante. Decizia finală privind promovarea sau nepromovarea evaluării aparține exclusiv CSM, astfel încât argumentele reclamantei, inclusiv referirile la anunțuri de angajare externe, nu afectează independența Consiliului.

130. Eronat reclamanta pretinde asupra nesoluționării cererilor de recuzare a membrilor Comisiei, odată ce cererile sale de recuzare ar fi fost soluționate, anterior audierii. Chiar în contestație, însăși reclamanta confirmă că recuzările depuse la 13 și 14 septembrie 2024 au fost soluționate la 16 septembrie 2024, recepționând prin e-mail de la Președintele Comisiei informația că toate cererile au fost examinate și respinse. Recuzările transmise în ziua audierii, la ora 13:53, au fost soluționate ulterior, la 19 septembrie 2024. Astfel, argumentele reclamantei sunt contradictorii: pe de o parte susține că nu avea confirmarea soluționării, pe de altă parte recunoaște că a primit această confirmare înainte de audiere.

131. Argumentul despre preținsele conflicte de interese în activitatea Comisiei nu are fundament. Cererea de reluare a evaluării din 16.09.2024 viza doar reluarea evaluării, nu și părănirea dlui Brouwer. Regulamentul Comisiei nu interzice membrilor să participe în astfel de situații, iar cererea nu avea suport legal. Dl Brouwer a avut timp suficient pentru a analiza dosarul și a-și exercita atribuțiile conform art. 10 din Legea nr. 65/2023, astfel că pretinsul conflict de interese nu există, iar argumentele reclamantei sunt neîntemeiate.

132. Referitor la pretinsa nulitate a notificării din 5 septembrie 2024, Comisia a arătat că argumentul reclamantei nu are temei legal sau probatoriu. Reclamanta susține, fără dovezi, că anumite acte ar fi prezentat semne de falsificare sau compromitere. Comisia a demonstrat, prin Raport (§ 66) și prin clarificările Serviciului Tehnologia Informației și Securitate Cibernetică, că toate semnăturile electronice sunt valide și că discrepanțele privind ora semnării se explică prin diferențele de fus orar între computerul utilizatorului și platforma MSign, aceste informații având caracter informativ. Astfel, notificarea rămâne validă.

133. Referitor la pretinsa ilegalitate a audierii din 16 septembrie 2024 desfășurată în lipsa reclamantei, Comisia a arătat că aceasta pretinde fără probe că ar fi fost amenințată printr-un mesaj de la Președintele Comisiei. De fapt, Comisia nu a constatat motive pentru amânarea audierii, care fusese comunicată reclamantei, iar neprezentarea acesteia a constituit un refuz de participare, conform articolului 15 alin. (2) din Legea nr. 65/2023. Cererile depuse chiar în ziua audierii nu puteau amâna procedura, iar reclamanta trebuia să manifeste diligență și bună-credință pentru a se prezenta. Comisia a aplicat prevederile legale, evaluând reclamanta pe baza informațiilor acumulate. Anterior, audierea fusese amânată la cererea reclamantei, ulterior adevărându-se că certificatul medical invocat pentru amânarea audierii din 11 iunie 2024 s-a anulat ca nejustificat.

134. Preținsele tergiversări ca fiind imputabile Comisiei, sunt nefondate. Pe parcursul evaluării, Comisia a acționat prompt și diligent, soluționând toate cererile reclamantei. Întârzierile invocate, precum soluționarea recuzării lui Andrei Bivol la 9 aprilie 2024 sau a recuzării concomitente a patru membri la data de 3 septembrie 2024, au fost determinate de amânările solicitate de reclamantă și de blocajele procedurale cauzate de lipsa cvorumului. Reclamanta a depus peste 40 de cereri și recuzări, multe repetitive sau formulate cu puțin timp înainte de audieri, ceea ce ridică dubii privind buna-credință a ei, sugerând o intenție de a

tergiversa procedura. Comisia a respectat întotdeauna termenele legale și a emis decizii motivate pentru fiecare solicitare.

135. Comisia a negat argumentul despre o pretinsă limitare a accesului la materialele evaluării. Reclamanta a fost informată încă din 6 ianuarie 2024 despre dreptul său de a ridica materialele de evaluare. Solicitățile privind modul intern de lucru al Comisiei sau comunicările interne nu fac parte din materialele evaluării și nu există nicio prevedere legală sau regulamentară care să oblige Comisia să le divulge. De asemenea, procesele-verbale ale ședințelor Comisiei nu includ examinarea cererilor subiecților evaluării, iar Regulamentul prevede când se întocmesc astfel de procese-verbale, ceea ce nu se aplica în cazul cererilor reclamantei.

136. Nefondat este și argumentul despre o pretinsă evaluare a reclamantei de persoane non-membri ai Comisiei, odată ce nu toate documentele din dosar erau traduse în engleză, or, Regulamentul Comisiei (art. 4.4) prevede că secretariatul asigură traducerea comunicărilor și a documentelor pentru membrii Comisiei, personal, subiecți și alte persoane implicate, utilizând traducători, instrumente de inteligență artificială sau resurse interne. Toate traducerile necesare pentru membrii internaționali au fost efectuate conform acestor prevederi.

137. Cu referire la imposibilitatea de a obține probe de la fostul soț, Comisia arată că fostul soț al reclamantei a avut ocazii suficiente, din decembrie 2023, să prezinte documente privind sursa fondurilor, dar nu a făcut-o. Documentele invocate ulterior, datând din 2014-2021, au fost comunicate abia după emiterea Raportului, ridicând dubii privind veridicitatea lor. Reclamanta a avut timp între 5 ianuarie și 16 septembrie 2024 să prezinte probele. Astfel, neacceptarea acestora de către CSM este legală și conformă cu scopul evaluării extraordinare.

138. Obiecția privind atribuirea către reclamantă a cheltuielilor de întreținere a copiilor, nu și fostului soț P.P., este nefondată. Comisia nu a identificat surse oficiale de venit ale lui P.P., care să acopere aceste cheltuieli, iar declarațiile fiscale sau alte documente prezentate nu demonstrează legalitatea sau existența efectivă a acestor fonduri. Avera negativă deja înregistrată de P.P. și lipsa explicațiilor suplimentare justifică verificarea cheltuielilor în evaluarea reclamantei.

139. Obiecția privind contradicția cu Codul familiei este nefondată. Prevederile legale stabilesc cadrul general al drepturilor și obligațiilor părinților față de copii, însă modul efectiv de exercitare a acestora poate varia în fiecare familie. Simplă existență a unei norme legale nu dovedește automat titularul care a suportat cheltuielile pentru întreținerea copiilor.

140. Argumentul privind pretinsa neîntrunire a standardului minim european de către CSM este nefondată. Chiar dacă componenta temporară a CSM ar fi fost predominant non-judecătorească, acest aspect nu justifică reevaluarea reclamantei. Hotărârea CSM nr. 668/41 din 2 decembrie 2024 a fost adoptată cu 8 voturi „pro” din 8 membri prezenți, respectând cvorumul stabilit de Curtea Constituțională și recomandările Comisiei de la Veneția. De asemenea, jumătate dintre membrii participanți erau judecătorești aleși de Adunarea Generală, asigurând reprezentarea adecvată conform bunelor practici europene.

D. Poziția părților în ședință publică

141. Completul de judecată reține că prezenta cauză a fost examinată în ședință publică.

142. În cadrul ședinței de judecată, reclamanta Mariana Ursachi și reprezentantul său, avocatul Ciubotaru Cristina au susținut integral cererea de chemare în judecată, solicitând admiterea cererii de contestare în sensul formulat.

143. Suplimentar la cele indicate în cererea de chemare în judecată au menționat cu privire la erorile procedurale grave în cadrul procedurii în fața CSM, făcând referire la scrisoarea Veronică Drăgălin din 05 aprilie 2025 adresată Mariane Ursachi, prin care a informat-o despre faptul că urmare a deciziilor care le-a adoptat, la 01 august 2023, înainte de a începe evaluarea Mariane Ursachi, unul dintre membrii CSM Ion Guzun, i-a transmis Veronică Drăgălin mai multe mesaje, prin care i-a sugerat că ar fi trebuit să se pornească o urmărire penală pe art. 307 Cod Penal (emiterea unor hotărâri vădit ilegale). Captura de ecran cu acest mesaj venit din partea unui membru al CSM, reprezentant al Parlamentului, care dădea indicații procurorului șef al Procuraturii Anticorupție să pornească dosare penale în privința judecătorilor CSJ și a reclamantei, în special, promițându-i în avans acceptul la ridicarea imunității acestora, atunci când vor fi desemnați toți membrii CSM din partea Parlamentului. Această scrisoare demonstrează că acest CSM, la etapa examinării raportului de evaluare, era dominat de către reprezentanții Parlamentului, și aveau motiv de abținere, or niciunul din membrii CSM nu au comentat asupra acestui fapt, însemnând că toți au fost de acord.

144. A mai indicat că Comisia a efectuat evaluarea averii reclamantei pe perioada 2011-2021, însă procesul de evaluare a început în 2023. Comisia urma să rețină ultimii 12 ani înainte de anul în care începe evaluarea. Comisia nu a efectuat evaluarea până în anul 2022. Consideră reclamanta că aceasta s-a făcut intenționat deoarece în anul 2022 reclamanta a înstrăinat un imobil, astfel economiile ei devenind substanțiale. Astfel, Comisia a trișat la calcularea venitului, deoarece a exclus un an, în care diferența dintre soldul financiar de ieșire și de intrare este cel mai mare.

145. Totodată, a susținut că toate cheltuielile pentru copii îi aparțin soțului reclamantei P.P.

146. În cadrul ședinței de judecată, reprezentantul pârâtului Consiliului Superior al Magistraturii, Olesea Ciobanu a susținut argumentele invocate în referința depusă, solicitând respingerea cererii de contestare ca fiind neîntemeiată. Consiliul a susținut că argumentele reclamantei reprezintă simple aprecieri subiective, neconfirmate prin probe pertinente și concludente. A indicat că înscrisurile anexate la acțiune (recipise) nu pot fi luate în considerare, având în vedere data întocmirii acestora, precum și lipsa posibilității de a fi coroborate cu alte probe relevante, inclusiv extrase bancare. Acestea nu demonstrează capacitatea financiară pretinsă și nu ar fi putut influența soluția adoptată.

147. Referitor la pretinsa aplicare neuniformă a practicii, a menționat că situația invocată în cauza B. nu este similară, întrucât probele suplimentare admise în acel caz au apărut ulterior întocmirii raportului de evaluare și nu puteau fi obținute

anterior, spre deosebire de cazul reclamantei, unde evaluarea a durat peste un an, iar înscrisurile invocate datează din anii 2014–2017.

148. Consiliul a subliniat că dubiile Comisiei privind existența averii nejustificate în perioada 2014–2021 au fost confirmate în urma analizei materialelor dosarului, iar în lipsa unor probe sau explicații suplimentare din partea reclamantei nu putea fi stabilită o altă situație decât cea reflectată în raportul de evaluare.

149. Cu privire la cheltuielile pentru întreținerea copiilor, pârâtul a arătat că tatăl acestora nu a demonstrat capacitatea sa financiară pentru acoperirea cheltuielilor pretinse, veniturile lui declarate fiind insuficiente, fapt ce a influențat calculul fluxului mijloacelor bănești și constatarea soldului negativ.

150. Prin încheierea din 13 ianuarie 2025 Curtea Supremă de Justiție a atras în proces în calitate de terț – Comisia de evaluare externă a judecătorilor și candidaților la funcția de judecător al Curții Supreme de Justiție.

151. Reprezentanții Comisiei de evaluare, avocații Roger Gladei și Valeriu Cernei, în cadrul ședinței de judecată, au susținut argumentele invocate în referința depusă, solicitând respingerea cererii de contestare ca fiind neîntemeiată, arătând că nu sunt întrunite temeiurile prevăzute de art. 18 din Legea nr. 65/2023. Nu au fost probate vicii procedurale grave care să afecteze caracterul echitabil al evaluării, iar circumstanțe care ar fi putut conduce la promovarea reclamantei nu există.

152. S-a menționat că pretinsa lipsă de independență a CSM, nesoluționarea cererilor de recuzare, ilegalitatea audierii din 16 septembrie 2024, limitarea accesului la materialele evaluării, tergiversările imputabile Comisiei sau evaluarea de către persoane non-membri sunt neîntemeiate și contrazise de actele dosarului. Toate cererile formulate au fost examinate conform legii, iar procedura a fost desfășurată cu respectarea garanțiilor legale.

153. Cu privire la posibilitatea obținerii probelor de la fostul soț au indicat că reclamantei i-a fost oferită posibilitatea de a prezenta probe care să confirme sau să infirme concluziile Comisiei, potrivit cărora fostul soț, P.P., a înregistrat în perioada 2011–2021 un decalaj negativ între venituri și cheltuieli, ceea ce excludea, în mod obiectiv, capacitatea acestuia de a acorda suport financiar reclamantei sau copiilor. În acest context, fostul soț a prezentat doar trei explicații, din 8, 13 și 30 decembrie 2023, care nu sunt susținute prin probe concludente, iar această abordare nu a fost în interesul reclamantei, căreia îi revenea obligația de a prezenta întregul probator relevant, și nu de a invoca imposibilitatea obținerii confirmărilor pe motivul relațiilor personale cu fostul soț.

154. Totodată, explicațiile privind desfășurarea unor activități economice în regiunea transnistreană, ale căror venituri nu ar fi fost declarate în Republica Moldova, nu au putut fi reținute, întrucât, potrivit cadrului normativ aplicabil, agenții economici din regiunea transnistreană sunt supuși înregistrării în mun. Chișinău, iar veniturile obținute din astfel de activități urmau a fi declarate conform legislației fiscale a Republicii Moldova.

155. Referitor la documentele ce vizează împrumuturile pretins contractate de la două persoane fizice, invocate inclusiv prin declarații depuse în cadrul amnistiei fiscale, Comisia nu le-a putut lua în considerare, întrucât recipisele prezentate nu

indică data rambursării, condițiile de achitare a ratelor și ale dobânzilor, iar potrivit datelor furnizate de Serviciul Fiscal de Stat, persoanele respective nu dispuneau de venituri suficiente. În lipsa probării acestor afirmații, Comisia nu a putut include sumele pretinse în patrimoniul subiectului evaluării.

156. Totodată, la pct. 184 din Raport, Comisia a sintetizat motivele pentru care cheltuielile aferente întreținerii fiicelor subiectului au fost atribuite reclamantei. Deși reclamanta nu este de acord cu această concluzie, Comisia a reținut rolul ei pasiv în prezentarea probelor relevante privind contribuția financiară a fostului soț și, în lipsa unor date verificate, nu a putut include veniturile acestuia în calcul, aplicând algoritmul prevăzut de Regulamentul de organizare și funcționare.

157. Cu privire la anumite constatări din Raportul Comisiei - referitor la cheltuielile atribuite gospodăriei reclamantei, Comisia a reținut la pct. 187 din Raport că, suma de 1.021.000 lei, aferentă cheltuielilor copiilor, a fost inclusă în fluxul financiar al ei pentru perioada 2017–2021. În ceea ce privește cheltuielile de vacanță din perioada 2016–2019, Comisia a constatat că nu există dovezi privind persoana care a suportat aceste cheltuieli, iar în condițiile în care fostul soț nu a putut justifica documentar un excedent pozitiv, cota-parte aferentă reclamantei și copiilor a fost atribuită acesteia, fiind exclusă doar cota ce revenea fostului soț. Comisia a subliniat că, în ipoteza în care aceste cheltuieli ar fi reprezentat gratuități, ele urmau a fi declarate, iar lipsa declarării exclude posibilitatea calificării acestora ca atare.

158. Aceeași concluzie a fost reținută și sub aspectul deducerilor fiscale pentru copii, întrucât reclamanta a solicitat și a beneficiat de scutiri personale conform Codului fiscal, ceea ce confirmă calitatea sa de persoană care a asigurat întreținerea copiilor, aspecte detaliate la pct. 203–205 din Raport.

159. În continuare, Comisia a arătat că explicațiile oferite de fostul soț în decembrie 2023, precum și documentele prezentate ulterior evaluării (recipise din anii 2014 și 2017 și pretinse contracte de împrumut) nu pot fi reținute, întrucât nu au fost prezentate în cadrul procedurii de evaluare sau în fața CSM, deși reclamanta avea obligația de diligență în condițiile inversării sarcinii probei. Prezentarea tardivă a acestor documente ridică dubii serioase cu privire la veridicitatea lor și nu infirmă concluziile Comisiei privind situația patrimonială constatată.

160. În ceea ce privește soldul negativ dintre venituri și cheltuieli, Comisia a efectuat analiza prevăzută la pct. 342 și a concluzionat la pct. 346 din Raport că reclamanta nu putea fi promovată nici chiar în ipoteza neatribuirii cheltuielilor aferente studiilor, vacanțelor sau automobilului copiilor, întrucât decalajul financiar negativ depășește limita admisă de lege.

161. Comisia a constatat că, deși tatăl copiilor a avut anumite venituri, acesta a înregistrat un decalaj negativ între venituri și cheltuieli chiar mai mare decât cel al reclamantei, aspect demonstrat la pct. 339–340 din Raport. Spre deosebire de reclamantă, ale cărei venituri și indemnizații au fost documentate, veniturile invocate de fostul soț, inclusiv cele pretins obținute din activități desfășurate în regiunea transnistreană, nu au fost recunoscute, întrucât nu au fost declarate în Republica Moldova și nu au fost confirmate prin acte oficiale.

162.Referitor la recipisele prezentate ulterior evaluării, Comisia a reținut, astfel cum este expus la pct. 47 din referință, că apariția acestora doar după cunoașterea balanței negative ridică dubii serioase cu privire la veridicitatea lor, nefiind explicată logic prezentarea succesivă a unor înscrisuri privind împrumuturi de valori semnificative. Invocarea relațiilor ostile cu fostul soț nu poate fi reținută, întrucât unele recipise au fost prezentate încă din decembrie 2023, existând posibilitatea prezentării integrale a acestora la etapa evaluării.

163.În consecință, prezentarea tardivă a acestor documente nu este conformă procedurii legale și, în orice caz, nu era de natură să modifice concluziile Comisiei.

LEGISLAȚIA ȘI STANDARDELE RELEVANTE

164. Art. 2 alin. (2) al Codului administrativ se referă la posibilitatea reglementării activității administrative prin alte legi decât Codul administrativ. Acesta prevede următoarele:

„(2) Anumite aspecte ce țin de activitatea administrativă privind domenii specifice de activitate pot fi reglementate prin norme legislative speciale derogatorii de la prevederile prezentului cod numai dacă această reglementare este absolut necesară și nu contravine principiilor prezentului cod.”

165.Principiile Codului administrativ sunt prevăzute în Capitolul III al Codului care prevăd:

Articolul 22. Cercetarea din oficiu

(1) Autoritățile publice și instanțele de judecată competente cercetează starea de fapt din oficiu. Acestea stabilesc felul și volumul cercetărilor și nu sunt legate nici de expunerile participanților, nici de cererile lor de reclamare a probelor.

Articolul 31. Motivarea

„Actele administrative individuale și operațiunile administrative scrise trebuie să fie motivate”.

Articolul 36. Supremația dreptului.

„(2) Instanțele de judecată competente aplică principiul supremației dreptului cu luarea în considerare a jurisprudenței Curții Europene pentru Drepturile Omului.”

166. Art. 1 din Legea nr. 65 din 30 martie 2023 privind evaluarea externă a judecătorilor și a candidaților la funcția de judecător al Curții Supreme de Justiție reglementează că:

„Prezenta lege reglementează raporturile juridice aferente procedurii de evaluare externă a integrității etice și financiare (în continuare – evaluare) a judecătorilor Curții Supreme de Justiție și a candidaților la funcția de judecător al Curții Supreme de Justiție.

167.Art. 2 alin. (1) din Legea nr. 65 din 30 martie 2023 statuează că:

„(1) Evaluarea reprezintă un exercițiu excepțional, unic și limitat în timp, desfășurat pentru verificarea integrității subiecților indicați la art.3 alin.(1).”

168.Art. 3 alin. (1) din Legea nr. 65 din 30 martie 2023 statuează că:

„(1) Subiecții evaluării sunt:

- a) judecătorii Curții Supreme de Justiție în funcție la data intrării în vigoare a prezentei legi, inclusiv cei suspendați din funcție;
- b) candidații la funcția de judecător al Curții Supreme de Justiție.”

169. Art. 4 alin. (2) din Legea nr. 65/2023 reglementează că:

„(2) Comisia de evaluare nu este autoritate publică în sensul prevederilor Codului administrativ. Activitatea Comisiei de evaluare nu este publică, cu excepțiile stabilite de prezenta lege și de regulamentul de organizare și funcționare a Comisiei de evaluare.”

170. Art. 5 alin. (1) și (2) din Legea nr. 65/2023 statuează că:

„(1) Comisia de evaluare este independentă funcțional și decizional față de orice persoane fizice sau juridice, indiferent de tipul de proprietate și forma juridică de organizare, inclusiv față de fracțiunile parlamentare și partenerii de dezvoltare, care au participat la desemnarea membrilor acesteia.

(2) În activitatea sa, Comisia de evaluare se conduce de Constituție, de prezenta lege și de alte acte normative ce reglementează domeniile conexe activității sale. Procedura de evaluare este stabilită de prezenta lege și de regulamentul de organizare și funcționare a Comisiei de evaluare.”

171. Art. 11 alin. (1), (3) lit. a), (5) din Legea nr. 65/2023 reglementează că:

„(1) În sensul prezentei legi, evaluarea constă în verificarea integrității etice și celei financiare a subiecților indicați la art.3 alin.(1).

(3) Se consideră că judecătorul nu corespunde criteriului de integritate financiară dacă Comisia de evaluare are dubii serioase determinate de faptul că:

a) diferența dintre avere, cheltuieli și venituri, pentru ultimii 12 ani, depășește, în total, 20 de salarii medii pe economie, în cuantumul stabilit de Guvern pentru anul în care a început evaluarea judecătorului;

(5) La aprecierea corespunderii cu criteriile prevăzute la alin.(3) din prezentul articol, Comisia de evaluare ia în considerare inclusiv averea, cheltuielile, veniturile persoanelor apropiate, astfel cum acestea sunt definite în Legea nr.133/2016 privind declararea averii și a intereselor personale, precum și ale persoanelor indicate la art.33 alin.(4) și (5) din Legea nr.132/2016 cu privire la Autoritatea Națională de Integritate.

172. Art. 16 al Legii nr. 65/2023 prevede următoarele:

„(1) În urma evaluării judecătorului, Comisia de evaluare întocmește un raport motivat cu privire la evaluare care să conțină propunerea privind promovarea sau nepromovarea evaluării.

(2) Raportul cu privire la evaluare se aprobă de către Comisia de evaluare cu votul majorității membrilor prezenți. Membrii Comisiei de evaluare nu se pot abține de la vot.

(3) Raportul cu privire la evaluare conține faptele relevante, motivele și concluzia privind promovarea sau nepromovarea evaluării.

(4) Se consideră că judecătorul nu a promovat evaluarea dacă s-a constatat existența unui sau mai multor temeiuri de necorespondere cu criteriile prevăzute la art.11.

(5) Raportul cu privire la evaluare se expediază judecătorului evaluat, la adresa de poștă electronică a acestuia, și Consiliului Superior al Magistraturii. În aceeași zi, Comisia de evaluare publică pe pagina sa web oficială informația despre rezultatul evaluării. Raportul cu privire la evaluare se publică, luându-se măsurile necesare pentru protecția vieții private a judecătorului și a altor persoane, pe pagina web oficială a Comisiei de evaluare în cel mult 3 zile de la adoptarea hotărârii indicate la art.17 alin.(2).”

173. Art. 17 al Legii nr. 65/2023 stabilește că:

„(1) Consiliul Superior al Magistraturii examinează în ședință publică, în baza dosarului de evaluare recepționat de la Comisia de evaluare, rezultatele evaluării judecătorului. Judecătorul poate prezenta informații suplimentare pe care le consideră relevante doar dacă probează că a fost în imposibilitatea de a le prezenta anterior. Reprezentantul Comisiei de evaluare și judecătorul evaluat, în persoană, sunt în drept să își prezinte poziția.

(2) Prin hotărâre motivată, adoptată în cel mult 30 de zile de la recepționarea documentelor menționate la art.16 alin.(6), Consiliul Superior al Magistraturii:

- a) acceptă raportul cu privire la evaluare și constată promovarea sau nepromovarea evaluării;
- b) respinge raportul cu privire la evaluare și dispune, o singură dată, reluarea procedurii de evaluare a judecătorului, dacă constată circumstanțe de fapt sau erori procedurale care puteau duce la promovarea sau, după caz, nepromovarea evaluării;
- c) după recepționarea raportului cu privire la evaluare, întocmit ca urmare a reluării procedurii de evaluare, prevăzută la lit.b), acceptă raportul conform lit.a) sau îl respinge și constată promovarea sau nepromovarea evaluării.”

174. Art. 18 al Legii nr. 65/2023 statuează că:

„(1) Prin derogare de la prevederile Codului administrativ, hotărârea Consiliului Superior al Magistraturii prevăzută la art.17 alin.(4) poate fi contestată de către judecătorul [inclusiv candidatul] vizat sau de către Comisia de evaluare la Curtea Supremă de Justiție în termen de 5 zile de la comunicarea hotărârii motivate a Consiliului Superior al Magistraturii. Depunerea contestației suspendă executarea hotărârii Consiliului Superior al Magistraturii.

(2) Contestația se depune la Curtea Supremă de Justiție și se examinează în termen de 30 de zile de un complet format din 3 judecători care au promovat evaluarea și nu au activat în cadrul Curții Supreme de Justiție până la data de 31 decembrie 2022.

(2¹) Curtea Supremă de Justiție:

- 1) respinge contestația;
- 2) admite contestația și:
 - a) dispune, o singură dată, reluarea procedurii de evaluare de către Comisia de evaluare;
 - b) dispune, o singură dată, reluarea procedurii de evaluare de către Consiliul Superior al Magistraturii;
 - c) constată promovarea sau nepromovarea evaluării în cazul anulării hotărârii Consiliului Superior al Magistraturii emise după reluarea procedurii de evaluare

(2²) Curtea Supremă de Justiție admite contestația doar dacă constată că, în cadrul procedurii de evaluare, au fost admise erori procedurale grave care afectează caracterul echitabil al procedurii de evaluare sau că există circumstanțe de fapt care puteau duce la promovarea sau nepromovarea evaluării.”

175. La 16 ianuarie 2025, Curtea Constituțională a verificat constituționalitatea unor prevederi din Legea 65/2023, care se refereau la posibilitatea acumulării și prezentării informațiilor relevante privind verificarea averii și clarificarea dubiilor, și prin hotărârea nr. 2 din 16.01.2025 a reținut următoarele:

„120 Curtea a observat că competența comisiilor de a acumula informații relevante de la orice persoană este însoțită de obligația legală de a le verifica, așa cum prevede articolul 4 alin.(5) lit.a) din aceeași lege. De asemenea, prin utilizarea cuvântului „relevante” legislatorul obligă comisiile să rețină spre examinare doar informațiile care au importanță din perspectiva criteriilor de evaluare. Curtea a observat că, la etapa acumulării informației despre subiectul evaluat, articolul 14 alin.(10) din Lege stabilește limitele informațiilor care pot fi utilizate pentru evaluarea subiectului. Curtea a constatat că subiectul evaluării poate prezenta orice dovezi pe care le consideră relevante pentru clarificarea dubiilor comisiei de evaluare (articolul 14 alin.(7) din Lege). Totodată, la etapa audierii subiectului, legea prevede că după analiza informației acumulate completul de evaluare îi comunică subiectului evaluării, în formă scrisă, toate dubiile pe care le are în privința acestuia și care urmează a fi discutate în cadrul audierii,

oferindu-i acces la materialele din dosarul de evaluare în legătură cu dubiile respective (articolul 16 alin.(1) din Lege). În fine, legea prevede și obligația membrilor comisiilor de evaluare de a asigura confidențialitatea datelor acumulate în legătură cu evaluarea subiectului (articolul 10 alin.(1) lit.b) din Lege). Mai mult, acumularea acestor informații nu poate avea loc prin mijloace ilegale, de vreme ce comisiile de evaluare sunt și ele supuse legislației din Republica Moldova. Prin urmare, Curtea a reținut că dreptul garantat de articolul 28 din Constituție nu este afectat în mod disproporționat. În consecință, decade și analiza pe baza articolului 23 din Constituție.”

176. La pct. 127 din hotărârea Curții Constituționale din 16 ianuarie 2025 privind verificarea constituționalitatea unor prevederi din Legea 65/2023, s-a menționat că:

„127 Cu privire la incidența articolului 125¹ din Constituție, Curtea a observat că la etapa evaluării subiectului de către Comisia de evaluare, Comisia acumulează informații despre persoana evaluată, o verifică și anexează informațiile relevante la materialele dosarului (articolele 4 alin.(5) lit. a), 14 alineatele (1) și (11) din Lege). După analiza informației acumulate de către Comisia de evaluare, subiectului evaluării i se oferă acces la materialele dosarului (articolul 16 alin.(1) din Lege). Pe durata evaluării, subiectul are dreptul să prezinte, în formă scrisă, date și informații suplimentare pe care le consideră relevante (articolul 16 alin.(5) lit.d) din Lege). De asemenea, în fața Consiliului, subiectul evaluării poate prezenta informații suplimentare pe care le consideră relevante doar dacă probează că s-a aflat în imposibilitatea de a le prezenta anterior (articolul 18 alin.(1) din Lege). Astfel, Curtea a reținut că norma contestată este însoțită de suficiente garanții care-i permit Consiliului Superior al Procurorilor să aibă în vedere atât informațiile acumulate de comisia de evaluare, cât și informațiile prezentate de subiectul evaluat. Prin urmare, articolul 125¹ din Constituție nu este afectat.”

177. Pct. 3.5 din Anexa la Regulamentul de evaluare al Comisiei independente de evaluare externă a judecătorilor și candidaților la funcția de judecător al Curții Supreme de Justiție, în temeiul Legii nr. 65/2023, în vigoare la perioada de referință prevedea că:

„Pct. 3.5 Cheltuielile de consum pentru populație (CCP) sunt determinate și publicate anual de Biroul Național de Statistică (BNS). Aceste cheltuieli includ următoarele categorii: 1) produse alimentare și băuturi nealcoolice; 2) băuturi alcoolice și articole de tutungerie; 3) îmbrăcăminte și încălțăminte; 4) întreținerea locuinței, apă, electricitate și gaze; 5) mobilier; echipamente de uz casnic și întreținerea de rutină a acestora; 6) sănătate; 7) transport; 8) comunicare; 9) recreere și cultură; 10) educație; 11) restaurante și hoteluri; 12) bunuri și servicii diverse. Suma exactă pe fiecare candidat este calculată de Secretariatul Comisiei folosind datele BNS, ținând cont de numărul membrilor familiei, zona de reședință (rurală sau urbană) CCP parte din „cheltuieli” (sau fluxurile de numerar de ieșire).”

178. Pct. 3.6 din Anexa la Regulamentul de evaluare al Comisiei independente de evaluare externă a judecătorilor și candidaților la funcția de judecător al Curții Supreme de Justiție, în temeiul Legii nr. 65/2023, în vigoare la perioada de referință reglementa următoarele:

„Pct. 3.6 Dacă ieșirile subtotale sunt mai mari decât veniturile subtotalului, atunci există un dezechilibru financiar cu privire la declarant.”

179. Art. 2 din Legea nr. 133 din 17 iunie 2016 privind declararea averii și a intereselor personale:

„Persoană apropiată este soțul/soția, copilul, concubinul/concubina subiectului declarării, persoana aflată la întreținerea subiectului declarării, de asemenea persoana înrudită prin sânge

sau prin adopție cu subiectului declarării (părinte, frate/soră, bunic/bunică, nepot/nepoată, unchi/mătușă) și persoana înrudită prin afinitate cu subiectul declarării (cumnat/cumnată, socru/soacră, ginere/noră).

Venit este orice beneficiu financiar, indiferent de sursa de proveniență, obținut de subiectul declarării și de membrii familiei, de concubinul/concubina acestuia atât în țară, cât și în străinătate.”

180. Art. 33 alin. (5) fraza 2 din Legea nr. 132 din 17 iunie 2016 cu privire la Autoritatea Națională de Integritate în vigoare la perioada de referință reglementa:

„(5) Dacă subiectul declarării a indicat venituri și bunuri obținute din donații sau deține bunuri în *comodat*, controlul se va extinde și asupra donatorului și *comodantului*.”

181. În cauza *Thanza v. Albania*, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a menționat următoarele aspecte referitoare la estimările cheltuielilor pentru trai în baza metodelor statistice, reținând următoarele:

„102. Argumentul principal al reclamantului se referă mai degrabă la presupusa lipsă a unei metode unice de calculare a cheltuielilor de trai, ceea ce a afectat negativ argumentul său referitor la capacitatea sa de economisire în anii 1990. Deși SAC a identificat necesitatea unei metodologii uniforme în 2021 (a se vedea paragraful 91 de mai sus), Curtea observă că abordarea IQC în cazul reclamantului din 2018 nu pare să fi fost arbitrară sau în mod vădit nerezonabilă. Documentul metodologic al IQC se referea la o estimare calculată proporțional cu anii pentru care exista obligația de declarare. IQC a considerat în cele din urmă că aproximativ 3 EUR pe zi pentru fiecare persoană din gospodărie trebuia considerat costul minim al vieții la momentul respectiv (a se vedea paragraful 28 de mai sus). Curtea consideră că estimarea organismelor de verificare a cheltuielilor de trai esențiale în acest context nu a fost arbitrară sau în mod vădit nerezonabilă.”

182. Comisia de la Veneția și Direcția Generală a Drepturilor Omului și Stat de Drept a Consiliului Europei au exprimat anterior, în alte contexte, opinia că situațiile critice din domeniul justiției, precum nivelurile extrem de ridicate de corupție, pot justifica măsuri la fel de radicale, cum ar fi un proces de verificare a judecătorilor în funcție. În cele din urmă, revine autorităților moldovenești responsabilitatea de a decide dacă situația actuală din sistemul judiciar constituie o bază suficientă pentru supunerea tuturor judecătorilor, procurorilor, precum și a membrilor CSM și CSP, unor evaluări extraordinare de integritate.

ASPECTE DE PROCEDURĂ

183. În cadrul ședinței de judecată din 13 ianuarie 2025 Mariana Ursachi, a solicitat sesizarea Curții Constituționale privind ridicarea excepției de neconstituționalitate a unor prevederi din Legea nr. 65/2023 și din Legea nr. 180/2023.

184. Prin încheierea din 13 ianuarie 2025, Curtea Supremă de Justiție a admis parțial cererea cu privire la ridicarea excepției de neconstituționalitate, a ridicat excepția de neconstituționalitate pentru controlul constituționalității art. 6, alin. (1), lit. „b” în cumul cu alin. (6) din Legea nr. 65 din 30.03.2023; art. 7, alin. (1), lit. e) din Legea nr. 65 din 30.03.2023 în cumul cu textul art. II „în sensul literei e), membrul comisiei de evaluare trebuie să nu fi făcut parte dintr-un partid politic

din Republica Moldova în ultimii 3 ani” din Legea nr. 180 din 07.07.2023; art. 11, alin. (3) în partea perioadei de evaluare, din Legea nr. 65 din 30.03.2023; art. 11, alin. (3) în cumul cu prevederile art. 17, alin. (2) din Legea nr. 65 din 30.03.2023; art. 17, alin. (4) și (5) din Legea nr. 65 din 30.03.2023.

185. Prin decizia din 10 aprilie 2025, Curtea Constituțională a declarat inadmisibilă sesizarea nr. 40g/2025 privind excepția de neconstituționalitate a unor prevederi din Legea nr. 65 din 30 martie 2023 și a unor prevederi din art. II din Legea nr. 180 din 07 iulie 2023.

MOTIVAREA INSTANȚEI

186. Curtea Supremă de Justiție reiterează că conform art. 36 alin. (2) din Codul administrativ, în aplicarea supremației dreptului, instanța judecătorească de contencios administrativ ia în considerare jurisprudența CtEDO. Potrivit acestei jurisprudențe, obligația instanței judecătorești de motivare a hotărârilor judecătorești nu poate fi înțeleasă că impunând un răspuns pentru fiecare argument (hot. García Ruiz v. Spania, 1999, § 26). Totuși, orice argument decisiv pentru rezultatul procedurii necesită un răspuns clar (hot. Ruiz Torija v. Spania, 1994, § 30; și, pentru comparare, Petrović și Alții v. Muntenegru, 2018, § 43), în special argumentele cu privire la drepturile și obligațiile garantate de Convenția Europeană pentru Drepturile Omului (hot. Fabris v. Franța, 2013, § 72 in fine; Paun Jovanović v. Serbia, 2023, § 108).

187. Prin urmare, instanța de judecată are obligația de a analiza cu atenție și de a răspunde motivat oricăror aspecte esențiale invocate de părți, asigurând astfel transparența și previzibilitatea actului de justiție, în conformitate cu principiile statului de drept și cu exigențele unui proces echitabil.

188. În acest sens, pentru a răspunde argumentelor din acțiunea reclamantei, CSJ urmează să clarifice următoarele aspecte:

- a. Relația dintre Codul administrativ și Legea nr. 65/2023;
- b. Sarcina probațiunii în cadrul evaluării externe;
- c. Cazurile în care CSJ poate admite contestația;
- d. Folosirea CCP la calcularea cheltuielilor subiecților evaluați.

Relația dintre Codul administrativ și Legea nr. 65/2023

189. Atât Codul administrativ, cât și Legea nr. 65/2023 sunt legi organice, adică au putere juridică egală. Legea nr. 65/2023 a fost votată în lectură finală după adoptarea Codului administrativ și reglementează în detaliu procedura de evaluare externă, modul de adoptare a hotărârii de către Consiliul Superior al Magistraturii și de examinare a contestației împotriva hotărârilor Consiliului Superior al Magistraturii adoptate în temeiul Legii nr. 65/2023.

190. Evaluarea externă este reglementată de o lege adoptată de Parlament în anul 2023, după consultarea repetată cu Comisia de la Veneția, iar majoritatea recomandărilor Comisiei de la Veneția au fost acceptate. Legea a fost adoptată

pentru a asigura integritatea judecătorilor Curții Supreme de Justiție și a spori încrederea publică în sistemul de justiție. Comisia de la Veneția a examinat inclusiv necesitatea evaluării externe și a admis că, în contextul Republicii Moldova, aceasta ar putea avea loc.

191. Conform art. 2 alin. (2) din Codul administrativ, legi derogatorii de la Codul administrativ pot reglementa activitatea administrativă numai dacă acestea sunt absolut necesare și nu contravin principiilor Codului administrativ.

192. Procedura de efectuare a evaluării externe prevăzută de Legea nr. 65/2023 este într-o oarecare măsură diferită de prevederile Codului administrativ în ceea ce privește termenele de procedură, probațiunea, anularea actelor administrative, procedura contenciosului administrativ, etc. Având în vedere că Legea nr. 65/2023 este o lege specială în raport cu Codul administrativ, prevederile Legii nr. 65/2023 au prioritate față de Codul administrativ, iar în cazul aspectelor nereglementate de Legea nr. 65/2023 prevederile Codului administrativ sunt aplicabile în măsura în care nu contravin scopului Legii nr. 65/2023.

Sarcina probațiunii în cadrul evaluării externe

193. Completul notează că, Legea nr. 65/2023 are prioritate față de Codul administrativ. Mai mult, art. 225 alin. (4) din Codul administrativ expres prevede posibilitatea limitării controlului judecătoresc prin legi speciale, cum este Legea nr. 65/2023.

194. Conform art. 16 alin. (4) din Legea nr. 65/2023, Comisia de evaluare va considera că persoana nu a promovat evaluarea dacă s-a constatat existența unui sau mai multor temeiuri de necorespondere cu criteriile prevăzute la art. 11, care prevede că persoana nu corespunde criteriilor de integritate dacă Comisia are „dubii serioase”.

195. Prin hotărârea nr. 2 din 16 ianuarie 2025 a Curții Constituționale privind verificarea constituționalității unor prevederi din Legea 65/2023, s-a reținut standardele de probă a „dubiilor serioase” aplicat atât de Comisia de evaluare, cât și de către Consiliul Superior al Magistraturii.

196. Astfel, Curtea Constituțională a reținut că, potrivit Dicționarului Explicativ al Limbii Române, cuvântul „dubiu” presupune o lipsă de încredere, iar sinonimele cuvântului „serios” sunt „grav”, „convingător” sau „lipsit de superficialitate”. Curtea a considerat că acești termeni ar putea ghida comisiile de evaluare să-și formeze o opinie cu privire la probele necesare descalificării unui subiect.

197. Totuși, pentru o înțelegere mai precisă a standardului de probă stabilit pentru comisiile de evaluare, Curtea l-a comparat cu standardul de probă stabilit pentru Consiliul Superior al Magistraturii și pentru Consiliul Superior al Procurorilor. Legea prevede că Consiliile pot decide nepromovarea evaluării doar dacă raportul examinat conține „dovezile care confirmă” că subiectul evaluat nu corespunde unuia sau mai multor criterii de integritate. Textul „confirmă” sugerează o certitudine cu privire la neîntreținerea de către subiect a criteriilor legale. Astfel, comparând expresia „dubii serioase” cu textul „dovezile care

confirmă”, Curtea a considerat că primul implică mai curând o probabilitate ridicată, fără a se ridica la nivelul certitudinii.

198. Totodată, Curtea a reținut că, prevederile legilor în discuție îi permit subiectului evaluat să-și prezinte punctul de vedere în fața Consiliului. Astfel, potrivit acestora, subiectul evaluat poate prezenta informații suplimentare pe care le consideră relevante dacă probează că a fost în imposibilitate de a le prezenta anterior. Totodată, subiectul evaluării, în persoană, este în drept să își prezinte poziția (articolele 17 alin.(1) din Legea nr.65/2023 și 18 alin.(1) din Legea nr.252/2023).

199. La pct. 108, Curtea Constituțională a observat că articolul 17 alin.(2) din Legea nr.65/2023 nu stabilește niciun standard de probă aplicabil de Consiliul Superior al Magistraturii la examinarea rezultatelor evaluării subiecților. Având în vedere că nepromovarea evaluării conduce la eliberarea din funcție a judecătorilor și că standardul de probă pentru aplicarea acestei măsuri joacă un rol la examinarea proporționalității, Curtea a constatat incidența articolelor 20, 23, 28, 54 și 116 alin.(1) din Constituție.

200. Cu privire la articolul 18 alin.(2) din Legea nr.252/2023, Curtea a reținut că prin utilizarea textului „dovezi care confirmă” din norma contestată legislatorul a stabilit un standard de probă mai ridicat aplicabil de Consiliul Superior al Magistraturii și de Consiliul Superior al Procurorilor, comparativ cu standardul „dubiilor serioase” aplicabil de Comisiile de evaluare. Cuvântul „confirmă” denotă o certitudine cu privire la neîndeplinirea condițiilor de integritate etică și financiară de către subiectul evaluat.

201. Totodată, în prima lor opinie *amicus curiae* referitoare la proiectul de lege privind verificarea extraordinară a judecătorilor și a procurorilor, Comisia de la Veneția și Directoratul General pentru Drepturile Omului și Preeminența Dreptului au menționat că Consiliul Superior al Magistraturii și Consiliul Superior al Procurorilor nu reprezintă tribunale penale și, astfel, nu este necesar ca acestea să aplice cel mai înalt standard de probă, i.e. standardul „dincolo de orice îndoială rezonabilă”. Având în vedere caracterul mai curând disciplinar al procedurilor în discuție, Comisia și Directoratul au considerat potrivit ca cele două Consilii să utilizeze un standard care le-ar permite să-și bazeze concluzia pe o certitudine coerentă, i.e. „probă suficientă”, „probă care nu poate fi infirmată”, „balanța probabilităților” (CDL-AD(2023)005, 14 martie 2023, § 67).

202. Totodată, potrivit prevederilor art. 11 alin.(4) în coroborare cu art. 15 alin. (1) din Legea nr.65/2023, îi oferă posibilitatea subiectului evaluării să atenueze sau să înlăture dubiile constatate de Comisie. Cu alte cuvinte, în procesul evaluării integrității financiare prin prisma prevederilor art.11 alin.(3) lit. a) din Legea 65/2023, odată constatate dubiile serioase determinate de identificarea unei diferențe între avere, venituri și cheltuieli, subiectul poate prezenta argumente și probe referitoare la caracterul justificat al averii.

Cazurile în care Curtea Supremă de Justiție poate admite contestația

203. În paragraful 136 al hotărârii Curții Constituționale nr. 2 din 16 ianuarie 2025 referitor la argumentul autorilor care susțin că instanța supremă poate să

dispună doar reluarea procedurii de evaluare în cazul admiterii contestației, Curtea a reținut că acest argument este invalidat prin litera c) din articolele contestate, care prevede că instanța supremă trebuie să constate promovarea sau nepromovarea evaluării în cazul anulării hotărârii Consiliului, respectiv emise după reluarea procedurii de evaluare.

204. Totodată, referitor la argumentul autorilor potrivit căroră competența instanței supreme ar fi limitată prin faptul că nu poate dispune reluarea procedurii de evaluare în cazul constatării unor erori în aprecierea probelor, Curtea a reținut că acest argument este invalidat prin articolele 18 alin.(2²) din Legea nr.65/2023 și 19 alin.(6) din Legea nr.252/2023, care prevăd că contestația poate fi admisă doar dacă se constată că, în cadrul procedurii de evaluare, au fost admise erori procedurale grave care afectează caracterul echitabil al procedurii de evaluare sau că există circumstanțe de fapt care puteau duce la promovarea sau nepromovarea evaluării. Curtea nu a considerat că formularea acestui articol limitează în vreun fel competența Curții Supreme de Justiție de a examina hotărârile Consiliului Superior al Magistraturii atât în fapt, cât și în drept.

205. Prin urmare, competența Curții Supreme de Justiție la examinarea contestațiilor depuse conform Legii nr. 65/2023 este una mai limitată decât cea prevăzută de Codul administrativ, fapt admis și de art. 225 alin. (4) din Codul administrativ, care prevede că alte limitări ale examinării judiciare în cauzele de contencios administrativ sunt reglementate expres prin legi speciale. Ea poate anula hotărârea Consiliului Superior al Magistraturii doar în cazurile menționate de Legea nr. 65/2023.

206. Curtea Supremă de Justiție poate ajunge la o concluzie diferită de cea a Consiliului Superior al Magistraturii sau a Comisiei de evaluare. De exemplu, Curtea Supremă de Justiție poate conchide în aceeași cauză că unele dubii serioase constatate de Consiliul Superior al Magistraturii nu există, iar alte dubii există. Existența unui singur dubiu este suficient pentru nepromovarea evaluării externe. După cum rezultă din art. 18 alin. (2²) din Legea nr. 65/2023, Curtea Supremă de Justiție nu poate admite contestația dacă nu constată că, în cadrul procedurii de evaluare, au fost admise erori procedurale grave care afectează caracterul echitabil al procedurii de evaluare sau că există circumstanțe de fapt care puteau duce la promovarea sau nepromovarea evaluării.

Folosirea CCP la calcularea cheltuielilor subiecților evaluați

207. Curtea Supremă de Justiție notează că Comisia de evaluare activează în baza Regulamentului propriu de organizare și funcționare. Acesta este aprobat de Comisie și este publicat pe pagina web a Comisiei. Acesta prevede la p. 3.5 din Anexă că, la evaluarea averii, cheltuielile de consum ale populației stabilite anual de către Biroul Național de Statistică vor fi incluse la cheltuieli.

208. Cheltuielile de consum ale populației sunt estimate anual de către Biroul Național de Statistică în scopul stabilirii cheltuielilor reale de trai. Estimarea se face în baza chestionării a câteva mii de gospodării din mediul urban și rural. Cheltuielile sunt estimate prin completarea benevolă, în decursul unei luni, a unor chestionare detaliate cu privire la cheltuielile efectuate de către gospodărie.

Completarea chestionarelor este verificată peste 15 zile de la începutul completării și la sfârșitul lunii de către operatori special instruiți în acest sens. Ulterior, datele din chestionare sunt verificate încă o dată și gospodăria poate fi rugată să ajusteze datele din chestionar în cazul unor inconsistențe evidente. În baza datelor colectate, sunt calculate costuri medii per persoană. Datele obținute sunt publicate de către Biroul Național de Statistică pe pagina web. Biroul Național de Statistică publică date privind cheltuielile din mediul urban și rural și separat pentru mun. Chișinău.

209. Completul de judecată evidențiază că cheltuielile de consum ale populației sunt efectuate conform unei metodologii detaliate, în cadrul chestionării sunt implicate câteva mii de gospodării, chestionarea este minuțioasă iar rezultatele sunt verificate de câteva ori. Cifrele obținute sunt dezagregate după categorii de gospodării, în funcție de locul de trai și numărul de persoane în gospodărie, ce permite obținerea datelor care ar fi cât mai apropiate de gospodăria subiectului evaluării.

210. Clasificatorul cheltuielilor gospodăriilor casnice a fost elaborat de către BNS conform Clasificării Europene a Consumului Individual pe Destinații (COICOP 2013 5-Digit). Cheltuielile sunt divizate în următoarele 12 categorii: 1) produse alimentare și băuturi nealcoolice; 2) băuturi alcoolice și tutun; 3) îmbrăcăminte și încălțăminte; 4) locuințe, apă, electricitate și gaz; 5) mobilier, echipamente de uz casnic și întreținerea lor de rutină; 6) sănătate; 7) transportul; 8) comunicațiile; 9) recreere și cultură; 10) educație; 11) restaurante și hoteluri; 12) bunuri și servicii diverse.

211. Metodologia de calculare a cheltuielilor de consum ale populației are totuși anumite limitări. Bunurile primite gratuit sunt raportate ca fiind procurate, iar marja de eroare a datelor obținute este de +/-5%. În cadrul evaluării externe aceste limitări nu pot fi trecute cu vederea. Având în vedere că Comisia de evaluare nu poate cunoaște despre valoarea bunurilor primite gratuit sau la un preț mai mic decât cel de piață, îi revine persoanei evaluate să justifice convingător reducerea cheltuielilor de consum în cazul său prin prisma celor 12 categorii de cheltuieli folosite de Biroul Național de Statistică.

212. Completul de asemenea notează că economia Republicii Moldova este marcată de un număr mare de tranzacții în numerar. De asemenea, sistemul de declarare a averii și intereselor de către funcționarii publici, pe care se bazează în mare parte verificarea integrității financiare conform Legii nr. 65/2023, permite funcționarilor publici să nu declare cantități importante de bani deținuți în numerar sau bunuri de valoare pe care le dețin. Această realitate nu permite estimarea cu exactitate absolută a tuturor veniturilor și cheltuielilor persoanelor evaluate, ceea ce oferă un anumit spațiu de manevră persoanelor care de facto au avut venituri mai mici sau cheltuieli mai mari să susțină contrariul. Respectiv, cheltuielile de consum ale populației stabilite anual de către Biroul Național de Statistică constituie un indicator de referință, iar în hotărârea Thanza v. Albania din 04 iulie 2023, Curtea de la Strasbourg a statuat că estimarea cheltuielilor de trai esențiale, pe baza unor metode statistice, este compatibilă cu Convenția, atât timp cât nu este arbitrară sau vădit nerezonabilă (§ 102 din hot. vizată).

A. Aplicarea principiilor de mai sus în prezenta cauză.

213. În urma examinării actelor dosarului, rezultă că Mariana Ursachi (anterior Pitic) și-a început activitatea în a.2003 în funcția de judecător la Judecătoria Hâncești. Pe perioada anilor 2004-2016 a fost judecător la Judecătoria Centru, mun. Chișinău și din anul 2016 - judecător la Curtea Supremă de Justiție.

214. În calitatea sa de judecător în funcție la Curtea Supremă de Justiție, Mariana Ursachi a fost supusă evaluării externe în baza Legii nr.65 din 30.03.2023 privind evaluarea externă a judecătorilor și a candidaților la funcția de judecător al Curții Supreme de Justiție.

215. Astfel, la 26 iulie 2023, Comisia a notificat-o cu referire la inițierea procedurii de evaluare, solicitându-i să completeze și să returneze un chestionar de etică și o declarație prevăzută la art. 12 alin. (3) din Legea nr. 65/2023 în termen de 20 de zile de la data notificării.

216. La data de 05 ianuarie 2024 Comisia a notificat-o pe Mariana Ursachi că la 19 ianuarie 2024 va fi organizată audierea publică pentru a discuta aspectele care generează dubii referitoare la corespunderea cu criteriile etice și financiare. La cererea reclamantei, care a invocat că nu a analizat materialele evaluării, dar și din motive medicale, audierea a fost amânată pentru data de 25 aprilie 2024.

217. Pe parcurs reclamanta a solicitat acces la materialele evaluării sale. Astfel, audierea din 25 aprilie 2024 a fost amânată pentru data de 11 iunie 2024,

218. La cererea reclamantei invocând prelungirea concediului medical, audierea preconizată la 11 iunie 2024 a fost amânată, următoarea audiere fiind stabilită pentru data de 16 septembrie 2024.

219. Pe parcursul evaluării, Mariana Ursachi a formulat 20 de cereri de recuzare (unele cereri vizau mai mulți membri în mod concomitent). Ea a solicitat recuzarea tuturor membrilor Comisiei, inclusiv a unui membru care a demisionat, dar și a unui nou membru recent numit. Cererile de recuzare au fost respinse. Mariana Ursachi a prezentat, de asemenea, alte 24 de cereri, unele dintre care conțineau mai multe solicitări (prezentări de informații și prelungiri ale termenelor pentru a răspunde la întrebările adresate). Totodată, a înregistrat 8 cereri de amânare a ridicării materialelor de evaluare, precum și 15 clarificări și obiecții.

220. La data de 16 septembrie 2024, ora 09:45 Mariana Ursachi a depus o cerere separată de amânarea a audierii, Comisia a respins-o. Comisia considerat că neprezentarea la audiere nu a fost justificată. Totodată, Comisia a constatat că Mariana Ursachi a fost notificată de 4 ori cu privire la organizarea unor audieri publice, oferindu-i posibilitatea de a discuta dubiile comunicate. Comisia a reținut că aceasta nu și-a exercitat acest drept.

221. Astfel, Comisia de evaluare, prin raportul de evaluare din 5 noiembrie 2024, a conchis că Ursachi Mariana nu îndeplinește criteriul de integritate financiară stabilit la articolul 11 alin. (3) lit. a) din Legea nr. 65/2023 și a propus ca aceasta să nu promoveze evaluarea externă.

222. La 6 noiembrie 2024 Comisia de evaluare a remis în adresa CSM raportul din 5 noiembrie 2024 de evaluare externă a judecătorei Curții Supreme de Justiție, Mariana Ursachi.

223. Consiliul Superior al Magistraturii prin hotărârea nr. 688/41 din 2 decembrie 2024 a acceptat raportul Comisiei cu privire la evaluarea externă a Marianei Ursachi, a constatat nepromovarea evaluării și a decis eliberarea Marianei Ursachi din funcția de judecător al Curții Supreme de Justiție.

224. Respectiv, CSM a considerat ca fiind justificată concluzia Comisiei de evaluare, prin care s-a apreciat soldul negativ acumulat al gospodăriei judecătorei Mariana Ursachi în perioada anilor 2011-2021 în sumă totală de - 1.469.756 MDL (de - 25.733 MDL în anul 2011; de -30.377 MDL în 2012; de - 25.768 MDL în anul 2013; de -31.892 MDL în anul 2014; de -5.205 MDL în 2015; de -28.066 MDL în 2016; de -206.791 MDL în 2017; de -317.343 MDL în 2018; de -226.898 MDL în 2019; de -443.804 MDL în anul 2022; de -127.789 MDL în anul 2021).

225. Completul special al Curții Supreme de Justiție aderă la concluzia CSM potrivit căreia judecătoreia Curții Supreme de Justiție, Mariana Ursachi, nu întrunește criteriul de integritate financiară prevăzut de art. 11 alin. (3) lit. a) din Legea nr. 65/2023, motiv pentru care, în mod legal și temeinic, s-a constatat nepromovarea evaluării externe.

226. În acest context, instanța de judecată menționează că s-au constatat următoarele aspecte care duc la nepromovarea evaluării de către Mariana Ursachi și anume:

Cu privire la averea nejustificată pentru anul 2011

227. Completul special al Curții Supreme de Justiție reține că pentru anul 2011, Mariana Ursachi a avut un venit de 123.697 MDL și cheltuieli de 149.430 MDL, respectiv formând un sold negativ de - 25.733 MDL.

Fluxul financiar de intrare în 2011.

228. Reieșind din datele prezentate de SFS (raportul SFS FVID18 pe anul 2011), care se regăsește în dosarul de evaluare, în anul 2011 Mariana Ursachi a obținut venit la Judecătoria sect. Centru, mun. Chișinău, din salariu – 15.918 MDL și de 10.163 MDL – cu titlu de indemnizație pentru creșterea copilului.

229. Datele dosarului de evaluare mai indică asupra veniturilor fostului soț a reclamantei Mariana Ursachi, pentru întreg anul 2011, ca fiind în cuantum de 45 233 lei. Odată ce părțile s-au separat prin divorț la 14 iunie 2011, gospodăria reclamantei pentru prima jumătate a anului 2011 a înregistrat un venit din salariul fostului soț – de 22.616 MDL.

230. Venitul familiei reclamantei s-a completat și cu o sumă realizată din economii în numerar, pe care ea înseși le-a indicat în cadrul rundelor întrebări-răspunsuri la Comisia de evaluare, menționând expres că, urmare a economiilor provenite din plăți salariale și de asigurări sociale a anului 2010, a economisit numerar în sumă de 75.000 MDL.

231. Prin urmare, fluxul financiar de intrare al familiei reclamantei pentru anul 2011 a constituit 123.697 MDL.

Fluxul financiar de ieșire în 2011.

232. Pentru anul 2011 cheltuielile de întreținere a familiei reclamantei formate dintr-un adult și două persoane aflate la întreținere, conform CCP, au constituit 59.464 MDL (1651,8 lei/lunar x 12 luni x 3 persoane).

233. Dat fiind includerea, la solicitarea reclamantei, la categoria ”intrări pe a. 2011” a veniturilor fostului soț (pentru prima jumătate a anului, cât s-au aflat în relații de căsătorie), din aceeași logică, pentru aceeași perioadă a anului 2011, s-au inclus și cheltuielile de întreținere a fostului soț, la categoria ”ieșiri” care raportate la CCP constituie 9.966 MDL (1651 lei/lunar x 6 luni).

234. La fel, odată ce în cadrul rundelor de întrebări-răspunsuri reclamanta a afirmat că la sfârșitul anului 2011 dispunea de economii în numerar în valoare de 80.000 MDL, această sumă s-a inclus ca flux financiar de ieșire a respectivului an.

235. Prin urmare, fluxul financiar de ieșire a familiei reclamantei pentru anul 2011 a constituit 149.430 MDL.

Venituri, MDL		Cheltuieli, MDL	
Economii în numerar din 2010	75. 000	CCP (pentru 3 persoane)	59.464
Judecătoria Chișinău	15.918	Cheltuieli ale lui P.P.	9.966
Indemnizație pentru creșterea copilului	10.163	Economii în numerar la sfârșitul anului 2011	80.000
Venitul lui P.P.	22.616		
Total	123.697		149.430
Diferența	-25.733		

Cu privire la averea nejustificată pentru anul 2012

236. Completul special al Curții Supreme de Justiție reține din lucrările dosarului că, pentru anul 2012, Mariana Ursachi a avut un venit de 135.613 MDL și cheltuieli de 165.990 MDL, respectiv formând un sold negativ de – 30.377 MDL.

Fluxul financiar de intrare în 2012.

237. Reieșind din datele prezentate de SFS (raportul SFS FVID18 pe anul 2012) și care se regăsește în dosarul de evaluare, în anul 2012 Mariana Ursachi a obținut venit la Judecătoria sect. Centru, mun. Chișinău, din salariu – 41.361 MDL și la Institutul Național al Justiției, din salariu -14 252 MDL.

238. Totodată, venitul familiei reclamantei s-a completat cu suma realizată din economii în numerar din anul 2011 în mărime de 80.000 MDL, pe care ea înseși a indicat-o în cadrul rundelor întrebări- răspunsuri la Comisia de evaluare.

239. Prin urmare, fluxul financiar de intrare a familiei reclamantei pentru anul 2012 a constituit 135.613 MDL.

Fluxul financiar de ieșire în 2012.

240. Conform declarației cu privire la venituri și proprietate pentru anul 2012 rezultă că Mariana Ursachi a dobândit în proprietate automobilul de model BMW X5 a/f 2008. Conform contractului de vânzare-cumpărare din 23 martie 2012, prețul automobilului s-a indicat a fi de 10 000 lei.

241. Mariana Ursachi în cadrul rundelor de întrebări-răspunsuri a explicat că a dobândit automobilul de model BMW X5 a/f 2008 în urma unui schimb cu automobilul său de model Volkswagen Phaeton, a/f 2005. Atât Comisia de evaluare, cât și Consiliul Superior al Magistraturii au clarificat aspectul legat de prețul adevărat al acestui vehicul și au reținut că valoarea automobilului de model Volkswagen Phaeton, a/f 2005, reieșind din prețurile medii ale acelorași automobile importate în perioada anilor 2010-2011, conform datelor Serviciului Vamal, a variat între 145 000 lei și 316 000 lei. La rândul său, conform acelorași date ale Serviciului vamal, costul vehiculelor de model BMW X5 a/f 2008, importate în perioada anilor 2010 – 2011, a variat între 296 564 lei și 616 000 lei.

242. Dat fiind aceste variabile de prețuri, în lipsa oricăror alte dovezi privind prețurile efectiv plătite pentru aceste mașini (având în vedere timpul scurs și absența documentelor relevante din registrele de stat), Consiliul a reținut la compartimentul cheltuieli, suma de 10 000 lei ca preț de achiziție a automobilului de model BMW X5 a/f 2008 în urma tranzacției de schimb cu automobilul de model Volkswagen Phaeton, a/f 2005.

243. Totodată, se atestă că pentru anul 2012 cheltuielile de întreținere a familiei reclamantei formate din un adult și două persoane aflate la întreținere, calculate conform CCP au constituit 55.990 MDL (1.555,3 lei/lună x 3 persoane x 12 luni), sumă care corect a fost inclusă în fluxul financiar de ieșire.

244. Iar reieșind din faptul că în rundele de întrebări-răspunsuri reclamanta a afirmat că la sfârșitul anului 2012 dispunea de economii în numerar în valoare de 100.000 MDL această sumă a fost acceptată ca flux financiar de ieșire.

245. Prin urmare, fluxul financiar de ieșire a familiei reclamantei pentru anul 2012 a constituit 165.990 MDL și a depășit fluxul de intrare cu 30.377 MDL, care poate fi vizualizat conform tabelului:

Venituri, MDL		Cheltuieli, MDL	
Economii în numerar din 2011	80.000	Cheltuieli declarate efectuate pentru schimbul de vehicul BMW X5	10.000
Judecătoria Chișinău	41.361	CCP	55.990
Institutul Național al Justiției	14.252	Economii în numerar la sfârșitul anului 2012	100.000
Total	135.613		165.990
Diferența	-30.377		

Cu privire la averea nejustificată pentru anul 2013

246. Din lucrările dosarului se atestă că, pentru anul 2013, Mariana Ursachi a avut un venit de 169.154 MDL și cheltuieli de 194.922 MDL, respectiv formând un sold negativ de -25.768 MDL.

Fluxul financiar de intrare în 2013.

247. Reieșind din datele prezentate de SFS (raportul SFS FVID18 pe anul 2013) și declarației cu privire la venituri și proprietate pentru anul 2013, prezente în dosarul de evaluare, în anul 2013 Mariana Ursachi a obținut venit la Institutul Național al Justiției, din salariu 69.154 MDL.

248. Conform răspunsurilor acordate în cadrul rundelor de întrebări-răspunsuri reclamanta a declarat economii în numerar de 100.000 MDL din 2012, fiind corect incluse la fluxul financiar de intrare pentru anul 2013, or, această sumă a fost deja avută în vedere la stabilirea fluxurilor financiare aferente anului 2012, fiind inclusă în categoria fluxurilor financiare de ieșire. În consecință, recunoașterea ieșirii acestei sume din patrimoniul reclamantei în anul 2012 presupune, în mod necesar și logic, existența disponibilului bănesc corespunzător de intrare în anul 2013.

249. Prin urmare, fluxul financiar de intrare a familiei reclamantei pentru anul 2013 a constituit 165.154 MDL.

Fluxul financiar de ieșire în 2013.

250. Pentru anul 2013 cheltuielile de întreținere a familiei reclamantei formate din un adult și două persoane aflate la întreținere, calculate conform CCP au constituit 64.922 MDL (1.803,3 lei/lună x 3 persoane x 12 luni).

251. La fel, din runde de întrebări-răspunsuri rezultă că Mariana Ursachi a declarat la sfârșitul anului 2013 economii în numerar în sumă de 130.000 MDL, care corect a fost inclusă ca flux financiar de ieșire.

252. Prin urmare, fluxul financiar de ieșire a familiei reclamantei pentru anul 2013 a constituit 194.922 MDL și a depășit fluxul de intrare cu 25.768 MDL.

Venituri, MDL		Cheltuieli, MDL	
Economii în numerar din 2012	100.000	CCP	64.922
Institutul Național al Justiției	69.154	Economii în numerar la sfârșitul anului 2013	130.000
Total	169.154		194.922
Diferența	-25.768		

Cu privire la averea nejustificată pentru anul 2014

253. Materialele dosarului de evaluare atestă că pentru anul 2014, Mariana Ursachi a avut un venit de 245.512 MDL și cheltuieli de 277.440 MDL, respectiv formând un sold negativ de -31.892 MDL.

Fluxul financiar de intrare în 2014.

254. Reieșind din datele prezentate de SFS (raportul SFS FVID18 pe anul 2014), existente în dosarul de evaluare, precum și din informațiile cuprinse în declarația cu privire la venituri și proprietate, rezultă că, în anul 2014, Mariana Ursachi a realizat venituri salariale de la INJ în cuantum de 113.306 MDL. Totodată, aceasta a beneficiat de o indemnizație pentru incapacitate temporară de

muncă în sumă de 2,206 MDL, aspect confirmat prin informația privind veniturile provenite din plăți sociale pentru perioada 2001–2022.

255. Totodată, instanța apreciază întemeiată includerea de către CSM a sumei de 130.000 MDL în fluxul financiar de intrare aferent anului 2014, or, această sumă a fost declarată de către Mariana Ursachi ca economii în numerar la sfârșitul anului anul 2013 și a fost admisă de către Comisia de evaluare și CSM.

256. Prin urmare, fluxul financiar total de intrare a familiei reclamantei pentru anul 2013 a constituit 245.512 MDL.

Fluxul financiar de ieșire în 2014.

257. Pentru anul 2014 Consiliul Superior al Magistraturii a reținut suma de 11.000 MDL ca cheltuieli pentru achiziția automobilului de model Porsche Cayenne Universal realizate în urma schimbului de vehicule și anume a automobilului BMW X5 a/f 2008 cu automobilul de model Porsche Cayenne Universal.

258. Consiliul Superior al Magistraturii, de rând cu Comisia de evaluare, au reținut în această privință, informațiile de pe portalurile de vânzări naționale, unde vehiculele de model BMW X5 a/f 2008 figurează în variația de prețuri de la 10 000 euro la 20 000 euro, iar vehiculele de model Porsche Cayenne Universal variază între 20 000 euro și 40 000 euro.

259. Dat fiind aceste repere ale variabilelor de prețuri, în lipsa oricăror alte dovezi privind preturile efectiv plătite pentru aceste mașini (având în vedere timpul scurs și absența documentelor relevante din registrele de stat), Consiliul a reținut la compartimentul cheltuieli pentru anul 2014, suma de 11 000 lei ca preț de achiziție a automobilului de model Porsche Cayenne Universal în urma tranzacției de schimb cu automobilul de model BMW X5 a/f 2008.

260. Totodată, corect a fost inclusă în fluxul financiar de ieșire și suma de 59.835 MDL (1.662,1 lei/lună x 3 persoane x 12 luni) cu titlu de cheltuielile de întreținere a familiei reclamantei formate din un adult și două persoane aflate la întreținere, calculate conform CCP.

261. La fel se constată că, în fluxul financiar de ieșire a fost reținute sumele de 14.896 MDL cu titlu de cheltuieli pentru întreținerea vehiculelor și de 21.700 MDL pentru bilete de avion. Completul de judecată menționează că aceste sume corect au fost incuse în fluxul financiar de ieșire pentru anul 2014, deoarece se confirmă prin Actului de constatare al ANI nr. 140/18 din 24 martie 2022 și nu au fost contestate de către Mariana Ursachi.

262. Conform răspunsurilor din cadrul rundelor de întrebări-răspunsuri reclamanta a declarat economii în numerar de 170.000 MDL la sfârșitul anului 2014, respectiv aceasta sumă corect a fost inclusă la fluxul financiar de ieșire.

263. Prin urmare, fluxul financiar de ieșire a familiei reclamantei pentru anul 2014 a constituit 277.404 MDL, care a depășit fluxul de intrare cu 31.892 MDL.

Venituri, MDL		Cheltuieli, MDL	
Economii în numerar din 2013	130.000	Cheltuieli declarate pentru schimbul de vehicule (Porsche)	11.000

Institutul Național al Justiției	113.306	Întreținerea vehiculelor	14.869
Indemnizați pentru incapacitate temporară de lucru	2.206	Bilete la avion	21.700
		CCP	59.835
		Economii în numerar la sfârșitul anului 2014	170.000
Total	245.512		277.404
Diferența	-31.892		

Cu privire la averea nejustificată pentru anul 2015

264. Pentru anul 2015, se constată că Mariana Ursachi a avut un venit de 294.344 MDL și cheltuieli de 299.549 MDL, respectiv formând un sold negativ de -5.205 MDL.

Fluxul financiar de intrare în 2015

265. Din datele prezentate de Serviciul Fiscal de Stat (raportul SFS FVID18 pentru anul 2015), aflate la dosarul de evaluare, precum și din actul eliberat de Casa Națională de Asigurări Sociale nr. 15107 din 08.12.2023, rezultă că, în anul 2015, Mariana Ursachi a realizat venituri salariale din două surse și anume de la Judecătoria mun. Chișinău – 2.241 MDL și de la INJ – 113.986 MDL.

266. Totodată, aceasta a beneficiat de o indemnizație pentru incapacitate temporară de muncă în sumă de 8.117 MDL, fapt confirmat prin informația privind veniturile provenite din plăți sociale aferente perioadei 2001–2022.

267. De asemenea, din răspunsurile formulate de reclamantă în cadrul rundelor de întrebări- răspunsuri rezultă că aceasta deținea economii în numerar în cuantum de 170.000 MDL, declarate la sfârșitul anului 2014, astfel CSM în mod întemeiat a inclus suma respectivă în fluxul financiar de intrare aferent anului 2015.

268. Prin urmare, fluxul financiar total de intrare a familiei reclamantei pentru anul 2015 a constituit 294.344 MDL.

Fluxul financiar de ieșire în 2015.

269. Pentru anul 2015 cheltuielile de întreținere a familiei reclamantei formate din un adult și două persoane aflate la întreținere, calculate conform CCP au constituit 79 455 MDL (2.207,1 lei/lună x 12 luni x 3 persoane), sumă care corect a fost inclusă în fluxul financiar de ieșire pentru anul 2015, deoarece potrivit datelor statistice cheltuielile de întreținere a unei persoane pe lună este de 2.207,1 MDL.

270. Totodată, la sfârșitul anului 2015 reclamanta a declarat economii în numerar de 220.000 MDL, iar conform datelor de la Moldincombank, la sfârșitul anului 2015, Mariana Ursachi dispunea de economii bancare de 94 lei, sume care au fost atribuite fluxului de ieșire pentru anul 2015.

271. Prin urmare, fluxul financiar de ieșire a familiei reclamantei pentru anul 2015 a constituit 299.549 MDL, care a depășit fluxul de intrare cu 5.205 MDL.

Venituri, MDL	Cheltuieli, MDL
----------------------	------------------------

Economii în numerar din 2014	170.000	CCP	79.455
Judecătoria Chișinău	2.241	Economii în numerar la sfârșitul anului 2015	220.000
INJ	113.986	Economii bancare	94
Indemnizație pentru incapacitate temporară de lucru	8.117		
Total	294.344		299.549
Diferența	-5.205		

Cu privire la averea nejustificată pentru anul 2016

272. Tot din materialele dosarului de evaluare rezultă că pentru anul 2016, Mariana Ursachi a avut un venit de 387.131 MDL și cheltuieli de 415.197 MDL, respectiv formând un sold negativ de -28.066 MDL

Fluxul financiar de intrare în 2016

273. Reieșind din datele prezentate de SFS (raportul SFS FVID18 pe anul 2016) și declarației cu privire la venituri și proprietate, anexate la dosarul de evaluare electronic, în anul 2015 Mariana Ursachi a obținut venit la Curtea Supremă de Justiție din salariu – 118.051 MDL; la Institutul Național al Justiției, din salariu – 2.707 MDL; la Judecătoria Chișinău din salariu - 26.669 MDL.

274. De asemenea, reclamanta a beneficiat de o indemnizație pentru incapacitate temporară de muncă de 19.610 MDL, confirmată prin informația despre veniturile provenite din plăți sociale ale reclamantei pentru anii 2001-2022 anexată la dosarul de evaluare.

275. Totodată, reclamanta a declarat economii în numerar de 220.000 MDL din anul 2015, iar potrivit datelor de la Moldincombank, la sfârșitul anului 2015 Mariana Ursachi dispunea de economii bancare de 94 lei, sume care au fost atribuite fluxului de intrare pe anul 2016.

a) Neincluderea venitului fostului soț P.P. în fluxul financiar de intrare pentru anul 2016

276. CSM, odată ce a identificat plăți efectuate de P.P. pentru vacanțele copiilor, a clarificat aspecte ce țin de veniturile lui P.P. Pe cale de consecință, CSM a exclus totuși pentru anul 2016 veniturile fostului soț P.P. din fluxul financiar de intrare, deoarece a clarificat că acesta, în perioada 2013-2015, a avut un sold pozitiv de aproximativ 8.500 MDL, iar în perioada 2017-2019 un sold negativ variabil între: -614.000 MDL și -427.000 MDL.

277. Totodată, în scopul confirmării veniturilor fostul soț P.P. a prezentat Comisiei mai multe răspunsuri, susținând că, a avut următoarele venituri:

- venituri din activități comerciale în Federația Rusă și în regiunea transnistreană a Republicii Moldova;
- mijloace din activitatea anterioară, declarate autorităților fiscale în conformitate cu amnistia fiscală din 2012;

- împrumuturi primite de la preinși asociați: 950.000 MDL de la C.M. în 2016 și 950.000 MDL de la V.V. în 2018.

278.În confirmarea acestor venituri P.P. a prezentat:

- copia unei recipise semnate de un funcționar al SFS în care se afirmă că P.P. ar fi depus „Declarația privind disponibilitatea mijloacelor financiare la 1 ianuarie 2012;

- copia unei recipise scrise de mână pentru un pretins împrumut primit de la C.M. la 10 februarie 2016;

- copia unei recipise scrise de mână pentru un pretins împrumut primit de la V.V. la 24 martie 2018;

- copiile buletinelor de identitate ale tuturor persoanelor menționate;

- copiile declarațiilor de amnistie fiscală depuse de C.M. și V.V., fiecare declarând pretinsa disponibilitate a câte 990.000 MDL.

279.La fel P.P. a susținut că are activități comerciale în regiunea transnistreană a Republicii Moldova, dar nu a prezentat nicio dovadă în acest sens.

280. Cu toate că solicitarea includerii în calcul a veniturilor lui P.P. urmează logica firească a includerii în același calcul și a cheltuielilor lui P.P. (adică chiar și a celor nelegate de reclamantă sau de copii), abordare care conduce la majorarea soldului negativ al reclamantei, totuși Comisia de evaluare și ulterior CSM, au verificat situația patrimonială și financiară a lui P.P. și au constatat că pentru perioada 2011–2021, acesta a înregistrat un deficit financiar cumulativ de - 2.016.378 MDL.

281.Totodată, preinsele venituri obținute din activități comerciale desfășurate în Federația Rusă și în regiunea transnistreană a Republicii Moldova nu au fost susținute prin documente oficiale, care să ateste existența acestor activități, înregistrarea lor ori realizarea efectivă a veniturilor invocate. În lipsa unor asemenea dovezi, Comisia de evaluare și CSM erau îndreptățite să excludă aceste sume din fluxul financiar de intrare. Nici tentativele Comisiei de evaluare de a identifica veniturile lui P.P. din aceste activități nu s-au soldat cu succes. Or, începând cu a. 2006 ASP ține evidența agenților economici din regiunea transnistreană care efectuează operațiuni de import-export, prestează servicii de transport auto și furnizează rețele și/sau servicii de comunicații electronice, înscriindu-le în Registrul de stat al unităților de drept. Careva înregistrări a acestor situații economice pretins desfășurate de P.P. în regiunea transnistreană a Republicii Moldova nu au fost identificate.

282.În mod similar, nici invocarea amnistiei fiscale din anul 2012 nu putea constitui o probă suficientă a disponibilității și originii legale a mijloacelor financiare. Or, declarația de amnistie fiscală nu probează disponibilitatea mijloacelor financiare deținute. De fapt, declarația privind disponibilitate financiară la 01 ianuarie 2012 prevăzută de art. 226⁷ Cod fiscal în redacția la 01 ianuarie 2012, nu oferă o explicație și nu justifică documentar modul cum veniturile au fost dobândite anterior declarării. Amnistia fiscală constituie doar o operațiune de regularizare a situației financiare a contribuabilului și nu explică modul de obținere a veniturilor declarate, legalitatea originii acestora și nu probează faptul existenței unor asemenea venituri. Prin urmare, corect CSM nu a

reținut declarația de amnistie fiscală a lui P.P. drept probă a existenței acestor disponibilități financiare.

283. Nici preținsele împrumuturi invocate de P.P. nu puteau fi considerate surse financiare credibile. Recipisele prezentate nu conțineau elemente esențiale ale unor raporturi juridice de împrumut, iar faptul că C.M. și V.V. au depus, la rândul lor, declarații ale amnistiei fiscale nu suplinește lipsa probelor privind existența sumelor pretins împrumutate, întrucât aceste declarații nu certifică disponibilitatea efectivă a banilor și nici sursa acestora.

284. În consecință, în lipsa unor dovezi obiective și verificabile care să confirme veniturile lui P.P., corect CSM a exclus pentru anul 2016 veniturile fostului soț din fluxul financiar de intrare a gospodăriei reclamantei.

Fluxul financiar de ieșire în 2016

285. Potrivit răspunsului agenției de turism către ARBI, Mariana Ursachi și o altă persoană au achiziționat un pachet de vacanță în Dubai, Emiratele Arabe Unite. Acest pachet de vacanță a fost evaluat la 49.245 MDL, dintre care 24.622 MDL constituie în mod prezumtiv cota plătită de reclamantă.

286. Suplimentar vacanței menționate, Mariana Ursachi împreună cu fostul soț P.P. și fiicele a mers în vacanță în Grecia, achiziționând un pachet de vacanță în valoare de 82.243 MDL (plată efectuată la 14 iulie 2016). Astfel, reieșind din cele constatate, CSM corect a exclus rata lui P.P. din pachet și a atribuit doar suma de 61.682 MDL care este formată din rata reclamantei și a fiicelor Nc.P. și Nd.P., în fluxului financiar de ieșire al acesteia.

a) Neadmiterea argumentului întreținerii copiilor de către P.P.

287. După cum s-a constatat mai sus, veniturile lui P.P., în perioada 2013-2015, au constituit un sold pozitiv de doar aproximativ 8.500 MDL, iar în perioada 2017-2019 un sold negativ, variabil între: - 614.000 MDL și - 427.000 MDL. Situația patrimonială și financiară a lui P.P., pentru perioada 2011-2021, a arătat un deficit financiar cumulat de - 2.016.378 MDL.

288. Respectiv, corect CSM a reținut că veniturile acestuia nu identifică o sursă legitimă a cheltuielilor pe care P.P. să le suporte în interesul copiilor, dar și în interes propriu. Logica firească a lucrurilor arată că aceste cheltuieli urmează a se atribui reclamantei.

289. Pornind de la prevederile art. 33 alin. (5) al Legii nr. 132/2016, care permite extinderea controlului asupra persoanelor care au transmis bunuri în folosință gratuită, odată ce situația reclamantei arată că ea locuiește în casa fostului soț, sursa de venituri ale lui P.P. a fost supusă verificării, inițial, de către Comisia de evaluare, ulterior, clarificate și de către CSM. Scopul acestei verificări este direct legat de cheltuielile suportate de P.P. pentru responsabilitățile comune: creșterea și îngrijirea copiilor.

290. Deci, în cadrul acestei verificări s-au evidențiat cheltuieli în interesul copiilor, pretins suportate de P.P. și anume: cheltuieli cotidiene, conform CCP și cheltuieli altele decât cele cotidiene, neincluse în CCP.

291. Astfel, din dosar rezultă că copiii reclamantei, în perioada: 2017-2022, au efectuat cheltuieli în sumă de 1.217.869 MDL, iar în perioada când s-a identificat un sold negativ, s-au cheltuit 1.021.179 MDL și au vizat trei categorii: achiziții de vehicule (568.000 MDL), taxe de studii la liceu și universitate (313.513 MDL), transferuri de mijloace bănești către fiica Nc. (139.666 MDL).

292. Totodată, din dosar rezultă informații că în perioada anilor 2016-2019 de către P.P., dar și de către copii, s-au achiziționat 17 pachete turistice și cinci bilete la avion în valoare totală de 712.630 MDL. Odată ce nu a fost identificat un venit legal al lui P.P. s-a atribuit către reclamantă în fluxurile de ieșire a gospodăriei ei, suma de 342.284 MDL, care constituie cota-parte proprie a reclamantei din întreaga sumă, dar și cota celor doi copii.

293. Dat fiind lipsa unor dovezi obiective și verificabile care să confirme că P.P. dispunea de resurse financiare suficiente pentru a suporta atât propriile cheltuieli, cât și pe cele aferente întreținerii copiilor, Comisia de evaluare și CSM au apreciat în mod justificat că respectivele cheltuieli nu puteau fi atribuite acestuia. În aceste condiții, neincluderea lor în fluxul financiar al reclamantei reprezintă o consecință firească a aplicării regulilor privind sarcina probei și a principiului evaluării bazate pe existența unor surse financiare legale, certe și verificabile.

294. Prin urmare, pachetele turistice pretins plătite P.P. în perioada anilor 2016-2019 în sumă de 342.284 MDL corect s-au atribuit fluxului financiar de ieșire a gospodăriei reclamantei.

295. Totodată, se atestă că pentru anul 2016 cheltuielile de întreținere a familiei reclamantei formate din un adult și două persoane aflate la întreținere, calculate conform CCP au constituit 76.604 MDL (2.127 lei/lună x 3 persoane x 12 luni), sumă care corect a fost inclusă în fluxul financiar de ieșire.

296. Conform răspunsurilor din rundele de întrebări-răspunsuri reclamanta a declarat economii în numerar de 250.000 MDL la sfârșitul anului 2016, iar conform datelor de la Victoriabank, la sfârșitul anului 2016 Mariana Ursachi dispunea de economii bancare de 2.289,40 MDL, sume care au fost atribuite fluxului de ieșire.

297. Prin urmare, fluxul financiar de ieșire a familiei reclamantei pentru anul 2016 a constituit 415.197 MDL și a depășit fluxul de intrare cu 28.066 MDL.

Venituri, MDL		Cheltuieli, MDL	
Economii în numerar din 2015	220.000	Cheltuieli de vacanță	86.304
Economiile din contul bancar din 2015	94	CCP	76.604
Curtea Supremă de Justiție	118.051	Economii în numerar declarate la sfârșitul lui 2016	250.000
Judecătoria Chișinău	26.669	Economii bancare la sfârșitul lui 2016	2.289
INJ	2.707		
Indemnizația pentru incapacitate temporară de muncă	19.610		

Total	387.131		415.197
Diferența	-28.066		

Cu privire la averea nejustificată pentru anul 2017

298. Completul special al Curții Supreme de Justiție reține din lucrările dosarului că, pentru anul 2017, Mariana Ursachi a avut un venit de 493.971 MDL și cheltuieli de 700.462 MDL, respectiv formând un sold negativ de -206.791 MDL.

Fluxul financiar de intrare în 2017.

299. Potrivit materialelor anexate la dosarul de evaluare electronic și anume a declarației de avere și interese personale depuse de către Mariana Ursachi la ANI pentru anul 2017, a informației de SFS (Formularul FVID18), se constată că în anul 2017 Mariana Ursachi a realizat venituri provenite din două surse distincte, și anume: din salariu în cuantum total de 241.682 MDL (de la Curtea Supremă de Justiție – de 238.342 MDL și de la Institutul Național al Justiției – de 3.340 MDL).

300. La fel, materialele dosarului atestă că Mariana Ursachi la sfârșitul anului 2016 a acumulat economii în numerar în sumă de 250.000 MDL și economii bancare în sumă de 2.289 MDL, în total suma de 252.289 MDL, care corect au fost incluse ca flux financiar de intrare pentru anul 2017.

Fluxul financiar de ieșire în 2017.

301. Cu referire la cheltuielile de vacanță, instanța de judecată constată că, CSM corect a stabilit că în 2017, Mariana Ursachi împreună cu familia, au mers în mai multe vacante, având cheltuieli pentru pachetele de vacanță în sumă de 105.245 MDL după cum urmează:

- în Grecia - pentru achiziționarea pachetului de vacanță pentru Mariana Ursachi, P.P. și Nd.P. s-a achitat suma de 106.612 MDL, astfel, reieșind din cele stabilite la para. 287-294 suma de 71.075 MDL a fost atribuită la fluxul financiar de ieșire a reclamantei, fiind exclusă suma ce i-a revenit lui P.P.;
- în Turcia - pentru achiziționarea pachetului de vacanță pentru Mariana Ursachi și P.P. s-a achitat suma de 9.532 MDL, respectiv, suma de 4.766 MDL a fost atribuită la fluxul financiar de ieșire, fiind exclusă partea lui P.P.;
- în Ucraina - pentru achiziționarea pachetului de vacanță pentru Mariana Ursachi, P.P. și Nd.P. s-a achitat suma de 18.186 MDL, respectiv doar suma de 12.124 MDL ce constituie partea reclamantei și a fiicei Nd. P. a fost atribuită la fluxul financiar de ieșire a reclamantei, fiind exclusă partea lui P.P.;

- suma de 51.841 MDL a fost achitată pentru un pachet de vacanță pentru reclamantă și A.B. dintre care suma de 17.280 MDL a fost atribuită fluxului financiar de ieșire a reclamantei (restul de terț A.B.).

302. Totodată, corect s-a reținut în fluxul financiar de ieșire pentru anul 2017 suma de 4.433 MDL pentru bilete de avion, or, reclamanta nu a combătut această sumă.

303. Din materialele dosarului de evaluare rezultă că la 14 august 2017 fostul soț P.P. a achiziționat automobilul de model Toyota Auris a/f 2013 la suma de 170.000 MDL. În perioada 15 august 2017 – 25 februarie 2019 fiica reclamantei, Nc.P., a utilizat acest automobil fiind unicul beneficiar primar al asigurării obligatorii de răspundere civilă auto. Astfel, reieșind din cele stabilite la para 276-284, CSM corect a considerat că suma de 170.000 MDL urmează a fi inclusă în fluxul financiar de ieșire pentru anul 2017, deoarece s-a constatat incapacitatea lui P.P. de a acoperi o astfel de cheltuială.

304. La fel, s-a constatat că Nc.P. a avut cheltuieli pentru taxe de studii în sumă de 8.500 MDL pentru studiile sale la Universitatea de Studii Europene din Moldova și aproximativ 19.855 MDL (4.400 RON) la Universitatea „Petre Andrei” din Iași, România. CSM nu a acceptat argumentul reclamantei precum că aceste sume au fost achitate de fostul soț P.P., or, reieșind din cele stabilite la para.276-284, 287-294 acesta nu a avut surse financiare pentru a acoperi aceste cheltuieli, iar drept consecință corect au fost incluse în fluxul financiar de ieșire a reclamantei.

305. Referitor la CCP pentru o gospodărie formată dintr-un adult și două persoane aflate la întreținere, Comisia de evaluare și ulterior CSM corect au stabilit suma de 80.211 MDL, or, potrivit datelor statistice cheltuielile de întreținere a unei persoane pe lună este de 2.228,1 MDL, iar înmulțită această sumă la 3 persoane și raportată la 12 luni, constituie 80 211 lei.

306. Totodată, s-a stabilit că Mariana Ursachi în anul 2017 a efectuat tranzacții bancare de pe contul deschis la BC Victoriabank SA în valoare de 71.650 MDL. (dintre care cinci cele mai mari tranzacții au variat de la 6.250 MDL la 21.013 MDL la magazine de îmbrăcăminte precum „Magazin Guess” Chișinău). În mod justificat aceste cheltuieli au fost atribuite suplimentar cheltuielilor de consum și întreținere (CCP), întrucât reclamanta dispunea de suficient numerar disponibil pentru a le acoperi.

307. În aceste condiții, includerea tranzacțiilor bancare în cuantum de 71.650 MDL drept cheltuieli suplimentare la cheltuielile de consum și întreținere (CCP), instanța apreciază că această abordare este pe deplin justificată, întrucât aceste operațiuni bancare reflectă cheltuieli efectiv suportate de reclamantă și, implicit, nivelul real al consumului și stilului său de viață din perioada analizată.

308. Astfel, pe parcursul anului 2017, reclamanta a retras din conturile bancare suma totală de 182.000 MDL, fără a efectua depuneri de numerar nici în contul din care au fost realizate retragerile și nici în alte conturi bancare. Totodată, aceasta a declarat economii în numerar în cuantum de 250.000 MDL la sfârșitul anului 2016 și de 230.000 MDL la sfârșitul anului 2017, ceea ce demonstrează că, pe durata acestui an, din economiile deținute au fost utilizate doar 20.000 MDL.

309.În aceste circumstanțe, tranzacțiile bancare constituie cheltuieli efectiv realizate pentru satisfacerea necesităților personale și familiale și reflectă nivelul real al consumului reclamantei. Prin urmare, includerea sumei de 71.650 MDL în categoria cheltuielilor suplimentare la CCP este conformă scopului evaluării, care urmărește determinarea stilului de viață și a cheltuielilor efectiv suportate de persoana evaluată, iar nu doar inventarierea cheltuielilor minime statistice de întreținere.

310. Totodată, completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reține ca fiind întemeiată și probată suma de suma de 230.000 MDL cu titlu de economii în numerar la sfârșitul anului 2017, or, această sumă se dovedește prin declarația de avere și interese personale, unde Mariana Ursachi însăși a declarat acest numerar cu titlu de economii la sfârșitul anului, iar suma de 10.868 MDL a fost identificată ca economii bancare.

311. În aceste circumstanțe se atestă că pentru anul 2017 Mariana Ursachi a avut un „flux financiar de ieșire” mai mare decât „fluxul financiar de intrare”, rezultând un sold negativ de -206.791 MDL, care poate fi vizualizat conform tabelului:

Venituri, MDL		Cheltuieli, MDL	
Economii în numerar din 2016	250.000	Cheltuieli de vacanță	105.245
Economiile bancare din 2016	2.289	Bilete de avion	4.433
Curtea Supremă de Justiție	238.342	Achiziționarea Toyota Auris a/f 2013	170.000
INJ	3.340	Taxe de studii pentru Nc.P la USEM	8 500
		Taxe de studii pentru Nc.P la Universitatea Andrei Petre	19.855
		CCP	80.211
		Cheltuieli înregistrate pe contul Victoriabank nr. ****6029	71.650
		Economii în numerar la sfârșitul lui 2017	230.000
		Economii bancare la sfârșitul lui 2017	10.868
Total	493.971		700.762
Diferența	-206.791		

Cu privire la averea nejustificată pentru anul 2018

312. Din lucrările dosarului rezultă că, pentru anul 2018, Mariana Ursachi a avut un venit de 515.817 MDL și cheltuieli de 833.160 MDL, respectiv formând un sold negativ de -317. 343 MDL.

Fluxul financiar de intrare în 2018.

313. Completul de judecată menționează că din declarație de avere și interese personale depuse de către Mariana Ursachi la ANI, precum și din informația eliberată de SFS (Formularul FVID18), se constată că în anul 2018 Mariana Ursachi a realizat venituri provenite din două surse distincte, și anume:

- din salariu în cuantum total de 274.949 MDL (de la Curtea Supremă de Justiție în mărime de 273.154 MDL și de la Institutul Național al Justiției în mărime de 1.795 MDL);
- economiile de la sfârșitul anului 2017 în total de 240.868 MDL (în numerar suma de 230.000 MDL și bancare suma de 10.868 MDL).

314. Astfel, CSM corect a reținut că pentru anul 2017 Mariana Ursachi a avut un „flux financiar de intrare” de 515.817 MDL.

Fluxul financiar de ieșire în 2018.

315. Potrivit contractului de vânzare-cumpărare, transmitere-primire a locuinței în proprietate privată din 24 mai 2019 rezultă că Mariana Ursachi a procurat apartamentul nr. xxxxxx situat pe str. Mircea cel Bătrân din Chișinău la prețul de 375.039 MDL, acest lucru fiind reflectat și în declarația de avere și interese personale pentru anul 2019. Totodată, atât din răspunsul la cea de-a treia rundă de întrebări-răspunsuri, cât și din conținutul contractului se atestă că plata pentru acest imobil a fost efectuată în 2 rate prin transfer bancar și anume: suma de 250.000 MDL la 27 decembrie 2018 prin intermediul BC Moldindconbank SA și suma de 125.039 MDL la 02 ianuarie 2019 prin intermediul BC Mobiasbancă SA. Astfel, suma de 375.039 MDL corect a fost adăugată la fluxul financiar de ieșire al gospodăriei reclamantei pentru 2018.

316. În ceea ce privește cheltuielile aferente vacanțelor, instanța de judecată reține că concluzia CSM este pe deplin justificată, întrucât materialele dosarului de evaluare electronic și anume răspunsul eliberat de către Agenția de Recuperare a Bunurilor Infractionale confirmă că, în anul 2018, Mariana Ursachi și membrii familiei sale au efectuat mai multe călătorii în scop de vacanță, suportând cheltuieli pentru pachete turistice în cuantum total de 107.549 MDL, după cum urmează:

- pentru achiziționarea pachetului de vacanță pentru reclamantă și A.B. s-a achitat suma de 51.841 MDL dintre care suma de 17.280 MDL a fost atribuită fluxului financiar de ieșire a reclamantei, adică ceea ce reprezintă partea achitată de reclamantă (restul de terțul A.B.);
- în Republica Cehă pentru achiziționarea pachetului de vacanță pentru reclamantă și N.S. s-a achitat suma de 40.950 MDL dintre care, suma de 20.475 MDL a fost atribuită la fluxului financiar de ieșire, ca fiind suportată anume de reclamantă (restul de terțul N. S.);
- în Turcia pentru achiziționarea pachetului de vacanță pentru reclamantă, P.P. și Nd. P. s-a achitat suma de 105.205 MDL, iar reieșind din cele stabilite la para.276-284, 287-294 suma de 70.137 MDL a fost atribuită la fluxul financiar de ieșire a reclamantei, fiind exclusă partea lui P.P.;
- în Turcia pentru achiziționarea pachetului de vacanță pentru Nc.P și V. B. s-a achitat suma de 16.594 MDL dintre care 8.297 MDL reprezintă probabil partea fiicei reclamantei Nc.P. și a fost atribuită în fluxului financiar de ieșire al Mariane Ursachi (restul de terțul V.B.).

317. Totodată, corect s-a reținut în fixul financiar de ieșire pentru anul 2018 suma de 13.999 MDL pentru bilete de avion, or, reclamanta nu a combătut această sumă.

318. La fel, s-a constatat că fiica reclamantei Nc.P. a avut cheltuieli pentru taxe de studii în total suma de 27.811 MDL dintre care sumă de 8.500 MDL pentru studiile sale la Universitatea de Studii Europene din Moldova și aproximativ 19.311 MDL (4.400 RON) la Universitatea „Petre Andrei” din Iași, România, iar fiica Nd.P. a avut cheltuieli pentru taxe de studii la liceul „Da Vinci” în mărime de 46.464 MDL. Instanța de judecată menționează la para. 276-284, 287-294 s-a menționat de ce CSM nu a reținut argumentul precum că aceste sume au fost achitate de fostul soț P.P., respectiv, și pentru anul 2019, concluziile legate de veniturile fostului soț și posibilitatea acestuia de a acoperi cheltuielile se mențin a fi identice.

319. De asemenea, CSM a stabilit că în contul deschis la BC Victoriabank SA pe numele fiicei reclamantei Nc.P., a fost înregistrată suma de 37.929 MDL, totodată CSM a respins argumentul Marianeî Ursachi precum că această sumă ar fi provenit de la fostul soț. P.P., deoarece s-a constatat incapacitatea financiară a acestuia de a acoperi aceste cheltuieli (vezi para. 276-284). Prin urmare, suma de 37.929 MDL corect a fost atribuită fluxului financiar de ieșire ale subiectului pentru 2018.

320. Referitor la cheltuielile de consum și întreținere (CCP) aferente unei gospodării formate dintr-un adult și un copil, instanța reține că CSM a stabilit în mod corect cuantumul acestora la 65.997 MDL (2749,9 lei/lună x 2 persoane x 12 luni). Această concluzie se întemeiază pe datele statistice oficiale privind cheltuielile medii de consum ale populației, potrivit cărora cheltuielile lunare de întreținere pentru o persoană au constituit 2.749,9 MDL. Astfel, în lipsa unor probe concludente care să justifice un nivel diferit al cheltuielilor efectiv suportate de Mariana Ursachi pentru anul 2018, utilizarea acestor date statistice ca reper obiectiv și uniform pentru estimarea CCP este pe deplin justificată.

321. Potrivit extraselor din conturile bancare rezultă că în anul 2018 au fost identificate 55 de tranzacții bancare, reprezentând cheltuieli în valoare totală de 122.950 MDL. Totuși, atât Comisia de evaluare, cât și CSM au considerat că există o probabilitate ridicată ca o parte dintre aceste cheltuieli să fie deja incluse în (CCP), întrucât Mariana Ursachi nu dispunea de suficiente mijloace bănești în numerar pentru a acoperi concomitent toate cheltuielile.

322. În acest sens s-a reținut că în cursul anului 2018, Mariana Ursachi a retras din contul bancar numerar în mărime de 180.600 MDL, fără a efectua depuneri de numerar în acest sau în alte conturi bancare. Totodată, a utilizat 170.000 MDL din economiile deținute la sfârșitul anului 2017, care însumau 230.000 MDL, rămânând cu un sold de 60.000 MDL la sfârșitul anului 2018. În consecință pe parcursul anului 2018 aceasta a avut numerar aproximativ 350.600 MDL.

323. Astfel, CSM a concluzionat că în aceste condiții, Mariana Ursachi nu dispunea de suficiente mijloace bănești pentru a acoperi atât cheltuielile curente, cât și toate tranzacțiile bancare identificate, iar includerea integrală a acestor tranzacții în fluxul de ieșire, fără a exista certitudinea că ele nu sunt deja reflectate în calculul CCP, ar fi condus la o dublă contabilizare a acelorași cheltuieli.

324. Totodată, din extrasele din conturile bancare rezultă că Mariana Ursachi în anul 2018 a suportat cheltuieli care exced categoriile calculate în CCP în valoare de 98.078 MDL și anume:

- 46.248 MDL pentru îmbrăcăminte și încălțăminte;
- 27.607 MDL pentru produse și servicii diverse;
- 18.685 MDL pentru restaurante și hoteluri;
- 5.538 MDL pentru telecomunicații.

325. Or, CCP-ul la categoria ”îmbrăcăminte și încălțăminte” prevede cheltuieli în sumă de 7.884 MDL, de facto fiind suportate de către reclamantă cheltuieli la această categorie de 54.132 MDL, respectiv ceea ce urmează a fi inclus în calculul fluxului de ieșire pentru anul 2018 constituie 46.248 MDL (54 132 – 7884). La fel, CCP-ul la categoria ”produse și servicii diverse” (bijuterii și electronice/accesorii) prevede cheltuieli în sumă de 3.823 MDL, de facto fiind suportate de către reclamantă cheltuieli la această categorie de 31.430 MDL, respectiv ceea ce urmează a fi inclus în calculul fluxului de ieșire pentru anul 2018 constituie 27.607 MDL (31.430 – 3.823). Totodată, CCP-ul la categoria ”restaurante și hoteluri” prevede cheltuieli în sumă de 2.760 MDL, de facto fiind suportate de către reclamantă cheltuieli la această categorie de 21.445 MDL, respectiv ceea ce urmează a fi inclus în calculul fluxului de ieșire pentru anul 2018 constituie 18.685 MDL (21.445 – 2.760). Iar, CCP-ul la categoria ”comunicații” prevede cheltuieli în sumă de 3.677 MDL, de facto fiind suportate de către reclamantă cheltuieli la această categorie de 9.215 MDL, respectiv ceea ce urmează a fi inclus în calculul fluxului de ieșire pentru anul 2018 constituie 5.538 MDL (9.215 – 3.677).

326. În aceste circumstanțe, CSM, corect a concluzionat asupra includerii în fluxul financiar de ieșire pentru anul 2018 a sumei de 98.078 MDL, deoarece aceste cheltuieli exced CCP calculat în mărime de 65.997 MDL.

327. La fel se reține ca fiind corect inclus în fluxul financiar de ieșire suma de 60.000 MDL cu titlu de economii în numerar la sfârșitul anului 2018, or, această sumă se dovedește prin declarația de avere și interese personale, unde Mariana Ursachi însăși a declarat acest numerar cu titlu de economii la sfârșitul anului, iar suma de 294 MDL a fost identificată ca economii bancare.

328. În aceste circumstanțe se atestă că pentru anul 2018 Mariana Ursachi a avut un „flux financiar de ieșire” mai mare decât „fluxul financiar de intrare”, rezultând un sold negativ de -317.343 MDL, care poate fi vizualizat conform tabelului:

Venituri, MDL		Cheltuieli, MDL	
Economii în numerar din 2017	230.000	Achiziționarea imobilului din str. Mircea cel Bătrân	375.039
Economiile bancare din 2017	10.868	Cheltuieli de vacanță	107.549
Curtea Supremă de Justiție	273.154	Bilet de avion	13.999
INJ	1.795	Taxe de studii pentru Nd.P la liceul „Da Vinci”	46.464
		Taxe de studii pentru Nc.P la USEM	8.500
		Taxe de studii pentru Nc.P la Universitatea Andrei Petre	19.311

		Venituri înregistrate în conturi bancare ale Nc.P	37.929
		CCP	65.997
		Cheltuieli înregistrate în contul Victoriabank nr.****6029	98.078
		Economii în numerar declarate pentru 2018	60.000
		Economii bancare la sfârșitul anului 2018	294
Total	515.817		833.160
Diferența	- 317.343		

Cu privire la averea nejustificată pentru anul 2019

329. Din materialele dosarului de evaluare rezultă că pentru anul 2019 gospodăria reclamantei a avut un flux financiar de intrare de 337.065 MDL și un flux financiar de ieșire de 563.963 MDL, respectiv formând un sold negativ de - 226.898 MDL.

Fluxul financiar de intrare în 2019.

330. Pentru anul 2019 reclamanta a realizat venituri în mărime totală de 337.065 MDL din trei surse distincte: salariu de la Curtea Supremă de Justiție în mărime de 240.548 MDL și de la Institutul Național al Justiției în mărime de 6.871 MDL; indemnizația pentru incapacitate muncă în mărime totală de 29.32 MDL achitată de către CNAS și de către CSJ; economiile în numerar și bancare de la sfârșitul anului 2018 în total de 60.294 MDL. Aceste venituri se confirmă prin declarație de avere și interese personale depuse de către Mariana Ursachi la ANI, din informația eliberată de SFS (Formularul FVID18), precum și datele prezentate de CNAS.

Fluxul financiar de ieșire în 2019.

331. Instanța de judecată apreciază că evaluarea realizată de CSM referitor la cheltuielile pentru vacanță efectuate în anul 2019 în mărime de 147.491 MDL, este susținută de probatoriul administrat. Astfel, din înscrisurile existente în dosarul de evaluare electronic și anume informațiile comunicate de Agenția de Recuperare a Bunurilor Infracționale, rezultă că Mariana Ursachi, împreună cu membrii familiei sale, a beneficiat de mai multe sejururi turistice, pentru care au fost suportate cheltuieli aferente achiziționării pachetelor de călătorie în total suma de 147.491 MDL după cum urmează:

- în Turcia pentru achiziționarea pachetului de vacanță pentru reclamantă și V.M. s-a achitat suma de 33.720 MDL dintre care, suma de 16.860 MDL a fost atribuită la fluxului financiar de ieșire, ca fiind suportată anume de reclamantă (restul de terțul V.M.)
- în Turcia pentru achiziționarea pachetului de vacanță pentru reclamantă și A.B. s-a achitat suma de 32.856 MDL dintre care, suma de 16.428 MDL a fost atribuită la fluxului financiar de ieșire restul de terțul A.B.);

- pentru un pachet de vacanță pentru fiica Nc.P. și M.P. s-a achitat suma de 36.020 MDL, iar reieșind din cele stabilite la para. 287-294, suma de 18.010 MDL, ca cotă-parte a lui Nc.P., a fost atribuibilă fluxului financiar de ieșire al reclamantei;
- în Turcia pentru achiziționarea pachetului de vacanță pentru reclamantă, P.P. și Nd.P. s-a achitat suma de 144.290 MDL iar reieșind din cele stabilite la para. 287-294 suma de 96.193 MDL a fost atribuită la fluxul financiar de ieșire a reclamantei, deoarece reprezintă partea acesteia și a fiicei Nd. P, fiind exclusă partea lui P.P.

332. La fel se atestă că reclamanta a suportat cheltuieli pentru procurarea biletelor de avion în mărime de 7.320 MDL și 1.344 MDL, în total suma de 8.664 MDL, care corect a fost inclusă în fluxul financiar de ieșire.

333. CSM a mai reținut că în anul 2019 fiica reclamantei Nc.P. a achiziționat vehiculul de model Lexus RX400H pentru suma de 18.000 MDL; această sumă a fost inclusă în fluxul financiar de ieșire al gospodăriei subiectului pentru 2019, fiind respins argumentul precum că fostul soț P.P. a acoperit aceste cheltuieli, or, reieșind din cele stabilite la para. 276-284 s-a constatat incapacitatea acestuia de plată.

334. La fel s-a constatat că fiica reclamantei Nc.P. a avut cheltuieli pentru taxe de studii în total suma de 26.435 MDL dintre care sumă de 8.500 MDL pentru studiile sale la Universitatea de Studii Europene din Moldova și aproximativ 17.935 MDL la Universitatea „Petre Andrei” din Iași, România, iar fiica Nd.P. a avut cheltuieli pentru taxe de studii la liceul „Da Vinci” în mărime de 58.609 MDL. Instanța de judecată menționează că la para. 287-294 s-a menționat de ce CSM nu a reținut argumentul precum că aceste sume ar fi fost achitate de fostul soț P.P., respectiv concluziile rămân actuale și pentru anul 2019.

335. De asemenea, CSM a stabilit că în contul deschis la BC Victoriabank SA pe numele fiicei reclamantei Nc.P., a fost înregistrată suma de 4.788 MDL, totodată a respins argumentul Mariane Ursachi precum că această sumă a provenit de la fostul soț. P.P., deoarece s-a constatat incapacitatea financiară a acestuia de a acoperi aceste cheltuieli, vezi para. 276-284. Prin urmare, suma de 4.788 MDL corect a fost atribuită fluxului financiar de ieșire ale subiectului pentru 2019.

336. Cu privire la cheltuielile curente de consum și întreținere aferente anului 2019, instanța constată că evaluarea efectuată de CSM este fundamentată pe criterii obiective și corespunde materialului probator administrat. În determinarea valorii CCP pentru o gospodărie alcătuită dintr-un adult și un copil, CSM a avut în vedere indicatorii statistici oficiali privind cheltuielile medii de consum ale populației, care relevă un nivel mediu de 3.527,1 MDL lunar pentru o persoană, rezultând astfel un quantum total de 84.648 MDL (3527,1 lei/lună x 2 persoane x 12 luni). Întrucât reclamanta nu a prezentat probe pertinente și suficiente care să demonstreze că, în anul 2019, cheltuielile efectiv suportate au fost inferioare celor estimate potrivit acestor indicatori, instanța apreciază că raportarea la datele statistice oficiale reprezintă un criteriu rezonabil, obiectiv și justificat pentru stabilirea CCP.

337. Potrivit extraselor din conturile bancare rezultă că în anul 2019 au fost identificate 101 de tranzacții bancare, reprezentând cheltuieli în valoare totală de 103.379 MDL, sumă care excede CCP și anume:

- 42.897 MDL pentru îmbrăcăminte și încălțăminte;
- 19.493 MDL pentru cosmetică/bijuterii/ electrocasnice/accesorii;
- 18.996 MDL pentru medicină;
- 16.723 MDL pentru restaurante și hoteluri;
- 5.270 MDL pentru telecomunicații

338. Or, CCP-ul la categoria ”îmbrăcăminte și încălțăminte” prevede cheltuieli în sumă de 8.626 MDL, de facto fiind suportate de către reclamantă cheltuieli la această categorie de 51.523 MDL, respectiv ceea ce urmează a fi inclus în calculul fluxului de ieșire pentru anul 2019 constituie 42.897 MDL (51.523 – 8.626). La fel, CCP-ul la categoria ”produse și servicii diverse” (cosmetică, bijuterii și electronice/accesorii) prevede cheltuieli în sumă de 4.795 MDL, de facto fiind suportate de către reclamantă cheltuieli la această categorie de 24.288 MDL, respectiv ceea ce urmează a fi inclus în calculul fluxului de ieșire pentru anul 2019 constituie 19.493 MDL (24.288 – 4.795). Totodată, CCP-ul la categoria ”restaurante și hoteluri” prevede cheltuieli în sumă de 3.583 MDL, de facto fiind suportate de către reclamantă cheltuieli la această categorie de 20.454 MDL, respectiv ceea ce urmează a fi inclus în calculul fluxului de ieșire pentru anul 2019 constituie 16.723 MDL (20.454 – 3.583). Iar, CCP-ul la categoria ”comunicații” prevede cheltuieli în sumă de 3.895 MDL, de facto fiind suportate de către reclamantă cheltuieli la această categorie de 9.165 MDL, respectiv ceea ce urmează a fi inclus în calculul fluxului de ieșire pentru anul 2019 constituie 5.270 MDL (9.165 – 3.895). CCP-ul la categoria ”medicină” prevede cheltuieli în sumă de 3.458 MDL, de facto fiind suportate de către reclamantă cheltuieli la această categorie de 22.454 MDL, respectiv ceea ce urmează a fi inclus în calculul fluxului de ieșire pentru anul 2019 constituie 18.996 MDL (22.454 – 3.458).

339. În aceste circumstanțe, CSM, corect a concluzionat asupra includerii în fluxul financiar de ieșire pentru anul 2019 a sumei de 49.504 MDL, deoarece aceste cheltuieli exced CCP calculat în mărime de 103.379 MDL (152 883 – 19.504).

340. La fel se reține ca fiind corect inclus în fluxul financiar de ieșire suma de 100.000 MDL cu titlu de economii în numerar la sfârșitul anului 2019, or, această sumă se dovedește prin declarația de avere și interese personale, unde Mariana Ursachi însăși a declarat acest numerar cu titlu de economii la sfârșitul anului, iar suma de 11.949 MDL a fost identificată ca economii bancare.

341. În aceste circumstanțe se atestă că pentru anul 2019 Mariana Ursachi a avut un „flux financiar de ieșire” mai mare decât „fluxul financiar de intrare”, rezultând un sold negativ de -226.898 MDL, care poate fi vizualizat conform tabelului:

Venituri, MDL		Cheltuieli, MDL	
Economii în numerar din 2018	60.000	Cheltuieli de vacanță	147.491
Economiile bancare din 2018	294	Bilete de avion	8.664
Curtea Supremă de Justiție	240.548	Achiziționare Lexus LX 470 de către Nc.P	18.000

INJ	6.871	Taxe de studii pentru Nc.P la USEM	8.500
Indemnizația pentru incapacitate temporară de muncă	29.352	Taxe de studii pentru Nc.P la Universitatea Andrei Petre	17.935
		Taxe de studii pentru Nd.P la liceul „Da Vinci”	58.609
		Venituri înregistrate în conturi bancare ale Nc.P	4.788
		CCP	84.648
		Cheltuieli înregistrate în contul Victoriabank nr.****6029	103.379
		Economii în numerar declarate pentru 2019	100.000
		Economii bancare la sfârșitul anului 2019	11.949
Total	337.065		563.963
Diferența	-226.898		

Cu privire la averea nejustificată pentru anul 2020.

342. Instanța de judecată reține din lucrările dosarului că, pentru anul 2020, Mariana Ursachi a avut un venit de 1.859.810 MDL și cheltuieli de 2.303.614 MDL, respectiv formând un sold negativ de -443.804 MDL.

Fluxul financiar de intrare în 2020

343. Reieșind din datele prezentate de SFS (raportul SFS FVID18 pe anul 2020) și declarației de avere și interese personale, în anul 2020 Mariana Ursachi a obținut venit la Curtea Supremă de Justiție, din salariu – 210.468 MDL.

344. De asemenea, reclamanta a beneficiat de indemnizații pentru incapacitate muncă în mărime totală de 65.783 MDL de la CNAS și de la CSJ.

345. Mariana Ursachi a declarat economii în numerar de 100.000 MDL din anul 2019, această sumă fiind inclusă la fluxul financiar de intrare pentru anul 2020, precum și economii bancare de 11.949 MDL. Aceste venituri corect au fost incluse în fluxul financiar de intrare pentru anul 2020, deoarece sunt probate și recunoscute de către Mariana Ursachi.

346. Totodată, conform contractului de vânzare-cumpărare din 28.12.2020, Mariana Ursachi a obținut suma de 1.471.610 MDL (70.000 EUR) din vânzarea imobilului din strada Mircea cel Bătrân, Chișinău, care la fel corect a fost inclusă în fluxul financiar de intrare or, este confirmată inclusiv prin declarația de avere și interese personale.

347. Prin urmare, fluxul financiar total de intrare a familiei reclamantei pentru anul 2020 a constituit 1.859.810 MDL.

Fluxul financiar de ieșire în 2020.

348. Conform materialelor dosarului de evaluare rezultă că fiica Marianei Ursachi, Nc. P. a achiziționat un automobil de model Toyota Corolla cu 380.000

MDL. Reclamanta a susținut că fostul soț P.P. a acoperit această achiziție, însă acest argument nu a fost reținut de către Comisia de evaluare și ulterior de către CSM din considerentele menționate la para. 276-284. Motiv pentru care instanța de judecată reține că această sumă corect a fost atribuită reclamantei și inclusă în fluxul financiar de ieșire pentru anul 2020.

349. Totodată, se atestă că fiica Mariane Ursachi, Nc.P. a avut cheltuieli pentru taxe de studii de - 28.903 MDL, iar fiica Nd.P. a avut cheltuieli pentru taxe de studii la liceu de - 47.199 MDL și suma de 5.059 MDL înregistrată în contul Victoriabank al lui Nc.P. Acest aspect a fost respins de către CSM și pentru anii anteriori din considerentele reținute la para 287-294 și care se menține și pentru anul 2020.

350. Referitor la CCP pentru o gospodărie formată dintr-un adult și un copil, Comisia de evaluare și ulterior CSM corect au stabilit suma de 90.763 MDL, or, potrivit datelor statistice cheltuielile de întreținere a unei persoane pe lună este de 3.781,8 MDL, iar această sumă raportată la 2 persoane pentru 12 luni constituie 90 763 lei.

351. Totodată, s-a stabilit că Mariana Ursachi în anul 2020 a efectuat tranzacții bancare de pe contul deschis la BC Victoriabank SA în valoare de 29.357 MDL. Pin urmare, în mod justificat aceste cheltuieli au fost atribuite adițional cheltuielilor de consum și întreținere (CCP), întrucât reclamanta dispunea în 2020 de suficient numerar disponibil pentru a le acoperi.

352.În acest sens s-a stabilit că pe parcursul anului 2020, reclamanta a retras în numerar suma totală de 246.000 MDL, fără a efectua depuneri de numerar nici în acest cont, nici în alte conturi bancare. Totodată, conform declarațiilor sale depuse la ANI reclamanta a economisit 140.000 MDL în numerar pe parcursul anului 2020, economiile sale în lei crescând de la 100.000 MDL la sfârșitul anului 2019 la 240.000 MDL la sfârșitul anului 2020, în consecință, subiectul a avut la dispoziție 106.800 MDL în numerar pe parcursul anului 2020.

353.Prin urmare, s-a constatat că reclamanta a avut la dispoziție 106.800 MDL în numerar pe parcursul anului 2020, din care o parte a fost probabil cheltuită pe cheltuielile cotidiene cuprinse de CCP în mărime de 90.763 MDL. Astfel, CSM corect a atribuit fluxului de ieșire suma suplimentară de - 29.357 MDL identificată în conturile bancare ale reclamantei, aceasta fiind o reflectare a stilului său de viață.

354.De asemenea, reclamanta a declarat la ANI economii în numerar de 240.000 MDL și 1.471.610 MDL (70.000 EUR) la sfârșitul anului 2020, iar 10.723 MDL au fost identificate ca economii bancare. Aceste sume au fost atribuite fluxului financiar de ieșire al subiectului pentru 2020.

355. În aceste circumstanțe pentru anul 2020, gospodăria reclamantei a înregistrat un flux financiar de ieșire de -2.303.614 MDL. Prin urmare, gospodăria reclamantei a înregistrat un sold negativ de -443.804 MDL între fluxul financiar de intrare și cel de ieșire.

Venituri, MDL		Cheltuieli, MDL	
Economii în numerar din 2019	100.000	Achiziționare de Toyota Corolla m/y 2019	380.000

Economiile bancare din 2019	11.949	Taxe de studii pentru Nc.P la USEM	8.500
Curtea Supremă de Justiție	210.468	Taxe de studii pentru Nc.P la Universitatea Andrei Petre	20.403
Indemnizația pentru incapacitate temporară de muncă	65.783	Taxe de studii pentru Nd.P la liceul „Da Vinci”	47.199
Vânzarea apartamentului din str. Mircea cel Bătrân	1.471.610 (70.000 euro)	Venituri înregistrate în conturi bancare ale Nc.P	5.059
		CCP	90.763
		Cheltuieli înregistrate în contul Victoriabank nr.****6029	29.357
		Economii în numerar la sfârșitul lui 2020 (240.000 MDL + 70.000 euro)	1.711.610
		Economii bancare la sfârșitul anului 2020	10.723
Total	1.859.810		2.303.614
Diferența	443.804		

Cu privire la averea nejustificată pentru anul 2021

356. Tot din materialele dosarului rezultă că pentru anul 2021, Mariana Ursachi a avut un venit de 2.002.356 MDL și cheltuieli de 2.130.235 MDL, respectiv formând un sold negativ de -127.879 MDL.

Fluxul financiar de intrare în 2021.

357. Completul de judecată menționează că din declarația de avere și interese personale depuse de către Mariana Ursachi la ANI, precum și din informația eliberată de SFS se constată că în anul 2020 Mariana Ursachi a realizat venituri provenite din salariu în cuantum total 226.669 MDL de la Curtea Supremă de Justiție și 53.354 MDL plăți de asigurări sociale.

358. Totodată reclamanta a avut 240.000 MDL și 70.000 EUR (aproximativ 1.471.610 MDL) economii în numerar declarate la ANI și 10.723 MDL economiile bancare identificate la sfârșitul anului 2020. Aceste sume au fost atribuite fluxului financiar de intrare al subiectului pentru 2021.

359. Astfel, fluxul financiar de intrare al gospodăriei subiectului pentru 2021 a fost de 2.002.356 MDL.

Fluxul financiar de ieșire în 2021

360. Potrivit contractului de vânzare-cumpărare, transmitere-primire a locuinței în proprietate privată din 19 martie 2021, Mariana Ursachi a procurat un imobil de pe str. Gheorghe Asachi la prețul de 1. 068.312 MDL. De asemenea, reclamanta însăși a declarat că a suportat cheltuieli de reparație pentru acest imobil în cuantum de 240.000 MDL.

361. Prin urmare, atât prețul de achiziție al apartamentului, cât și cheltuielile aferente reparației reprezintă ieșiri efective de mijloace financiare, indispensabile

dobândirii și amenajării bunului imobil, motiv pentru care CSM întemeiat a inclus aceste sume în fluxul financiar de ieșire al reclamantei.

362. Tot din materialele dosarului rezultă că, fiica Mariane Ursachi, Nd.P. a avut cheltuieli pentru taxe de studii la liceu în mărime de 49.737 MDL, iar suma de 91.890 MDL a fost înregistrată în contul BC "Victoriabank" SA al Nc.P. Reclamata a susținut că aceste cheltuieli în anul 2021 au fost achitate de către fostul soț P.P. însă CSM corect nu a reținut acest argument din motivele expuse la para. 276-284, 287-294, or, s-a stabilit incapacitatea lui P.P. de a acoperi aceste cheltuieli.

363. Totodată, pentru o gospodărie formată dintr-un adult și un copil, în a.2021, CCP a constituit de 90.801 MDL (3.783,4/lună x 12 luni x 2 persoane). Această sumă corect a fost atribuită fluxului financiar de ieșire al gospodăriei subiectului în 2021.

364. S-a mai stabilit că Mariana Ursachi în anul 2021 a efectuat tranzacții bancare de pe contul deschis la BC Victoriabank SA în valoare de 42.054 MDL. Prin urmare, în mod justificat aceste cheltuieli au fost atribuite adițional cheltuielilor de consum și întreținere (CCP), întrucât reclamanta dispunea în 2021 de suficient numerar disponibil pentru a acoperi cheltuielile CCP. Raționamentele acestor considerațiuni rezultă din faptul că, în 2021, reclamanta a retras 260.800 MDL în numerar din contul BC "Victoriabank" SA, însă nu a depus numerar în acest cont și în niciun alt cont. Conform declarațiilor sale depuse la ANI și Comisie, reclamanta a utilizat 1.164.540 MDL pe parcursul anului 2021. Astfel, rezultă că, în 2021, Mariana Ursachi avea la dispoziție aproximativ 1.425.340 MDL în numerar.

365. Atât Comisia de evaluare, cât și CSM au admis că reclamanta ar fi putut utiliza numerar pentru a acoperi suma de 1.308.312 MDL pentru achiziționarea și repararea imobilului din strada Gheorghe Asachi, nefiind identificate alte cheltuieli în numerar decât CCP. Totodată în ce privește cheltuielile suportate de fiice, reclamanta a negat că ar fi utilizat surse proprii de venit pentru a le acoperi. Prin urmare, s-a conchis că reclamanta a utilizat o sursă de venituri neidentificată pentru a acoperi aceste cheltuieli sau s-a bazat pe veniturile inexplicabile ale unor terți pentru a acoperi aceste cheltuieli.

366. În consecință, CSM a stabilit că reclamanta a avut la dispoziție 117.028 MDL în numerar pe parcursul anului 2021 (1.425.340 - 1.308.312), din care o parte a fost probabil cheltuită pentru cheltuielile cotidiene cuprinse de CCP (90.801 MDL în 2021).

367. Prin urmare, s-a atribuit fluxului de ieșire suma suplimentară de - 42.054 MDL achitată prin intermediul contului bancar, această sumă fiind o reflectare a stilului de viață a reclamantei.

368. De asemenea, reclamanta a declarat la ANI economii în numerar de - 200.000 MDL și echivalentul a -347.070 MDL (16.585 EUR) ca fiind disponibile la sfârșitul anului 2021, iar 371 MDL au fost identificate ca economii bancare. Aceste sume la fel corect au fost atribuite fluxurilor financiare de ieșire ale subiectului pentru 2021.

369. Aceste circumstanțe atestă că în 2021, gospodăria reclamantei a înregistrat un flux financiar de ieșire de 2.130.235 MDL. Prin urmare, gospodăria reclamantei a înregistrat un sold negativ de - 127.879 MDL.

Venituri, MDL		Cheltuieli, MDL	
Economii în numerar la sfârșitul lui 2020 (240.000 MDL + 70.000 euro)	1.711.610	Achiziționarea imobilului din str. Gh. Asachi de Toyota Corolla m/y 2019	1.068.312
Economiile bancare din 2020	10.723	Reparația în imobilul din str. Gheorghe Asachi	240.000
Curtea Supremă de Justiție	226.669	Taxe de studii pentru Nd.P la liceul „Da Vinci”	49.737
Indemnizația pentru incapacitate temporară de muncă	53.354	Venituri înregistrate în conturi bancare ale Nc.P	91.890
		CCP	90.801
		Cheltuieli înregistrate în contul Victoriabank nr. ****6029	42.054
		Economii în numerar la sfârșitul lui 2021 (200.000 MDL + 16.585 euro)	547.070
		Economii bancare la sfârșitul anului 2021	371
Total	2.002.356		2.130.235
Diferența	127.879		

370. În concluzie, în urma examinării cauzei, în cadrul ședinței de judecată, s-a stabilit că soldul negativ total pentru anii 2011–2021, este de - 1.469,756 MDL, sumă care depășește pragul de 20 de salarii medii pe economie, respectiv 234.400 MDL, prevăzut de art. 11 alin. (3) lit. a) din Legea nr. 65/2023, element reținut de autoritatea de evaluare ca fiind de natură să conducă la constatarea lipsei integrității financiare a subiectului evaluării.

371. Prin urmare, corect Consiliul Superior al Magistraturii a conchis că Mariana Ursachi nu corespunde criteriului privind integritatea financiară prevăzut la art. 11 alin. 3 lit. a) din Legea nr. 65/2023, odată ce diferența dintre avere, venituri și cheltuieli, pentru perioada celor 12 ani ai evaluării, a depășit pragul de 234.000 MDL (11 700 MDL x 20 salarii).

372. În atare împrejurări, concluzia CSM de a accepta raportul Comisiei de evaluare externă cu constatarea nepromovării evaluării de către Mariana Ursachi se atestă a corectă. De rând cu aceasta, în temeiul art. 17 alin. 4 a Legii nr. 65/2023, corect Consiliul a decis eliberarea Mariane Ursachi din funcția de judecător, cu aplicarea consecințelor din alin. 5 a art. 17 din Legea nr. 65/2023, or, cuantumul ridicat al averii nejustificate îndreptățește stabilirea pentru reclamantă a unei din cele mai severe măsuri disciplinare, iar lipsa integrității judecătorului condiționează imposibilitatea de a exercita în continuare funcția deținută.

373. Completul de judecată constată că, în susținerea acțiunii sale, pe lângă criticile îndreptate împotriva constatărilor cuprinse în actul administrativ contestat privind averea nejustificată, reclamanta a invocat și o serie de critici ce vizează pretinsa existență a unor erori procedurale grave, de natură să afecteze caracterul echitabil al procedurii de evaluare.

374. În aceste condiții, Curtea va proceda la examinarea respectării procedurii desfășurate atât în fața CSM, cât și în fața Comisiei de evaluare, prin raportare la observațiile și argumentele formulate de reclamantă.

Caracter viciat al procedurii în fața CSM, încălcarea dreptului de a prezenta probe. Discriminare și lipsa de tratament egal. Lipsa motivării.

375. Reclamanta a susținut că garanția examinării cazului ei în fața CSM, care include și dreptul de a prezenta probe/informații suplimentare, nu i-a fost respectată. Or, identificarea și prezentarea probelor în sprijinul acestor afirmații presupunea purtarea unui dialog cu P.P, de care a divorțat în anul 2011, demers care s-ar fi dovedit dificil și ar fi fost realizat abia ulterior publicării raportului Comisiei.

376. Reclamanta a criticat faptul că Plenul Consiliului Superior al Magistraturii nu a admis, în ședința din 02 decembrie 2024, solicitarea dânzei de anexare a unor probe noi care, în viziunea ei, ar proba veniturile fostului soț P.P. Acestea constituie câteva recipise: din 10 mai 2014, din 5 octombrie 2017, dar și două contracte de împrumut din 17 ianuarie 2020 și din 10 ianuarie 2021, potrivit cărora P.P. confirmă existența unor împrumuturi contractate de el:

- suma de 1.000.000 MDL în anul 2014 și suma de 300.000 MDL în anul 2017, pretins acordate de G.E., fără termen de rambursare;
- sumele de 1.250.000 MDL în anii 2020 și 2021, pretins contractate de la I.Ș., scadente în anii 2025 și 2026, pretins acordate cu titlu gratuit.

377. Instanța reține că, Consiliul corect nu le-a reținut, având în vedere lipsa justificării neprezentării acestora anterior către Comisia de evaluare. Or, potrivit art. 17 alin. (1) din Legea nr. 65/2023, Consiliul examinează rezultatele evaluării în baza dosarului recepționat de la Comisie, iar judecătorul poate depune informații suplimentare doar dacă probează imposibilitatea obiectivă de a le prezenta anterior. În lipsa unei astfel de probe, refuzul de a valorifica documentele prezentate tardiv este legal și nu afectează temeinicia concluziilor Comisiei de evaluare.

378. La rândul său, în cadrul procedurii de evaluare externă, Comisia de evaluare este investită cu competența legală de a colecta, verifica și aprecia informațiile relevante, iar subiectul evaluării beneficiază de dreptul de a prezenta probe și explicații pe care le consideră pertinente în vederea clarificării dubiilor identificate. În aceste circumstanțe, îi revenea Marianeî Ursachi sarcina de a prezenta la Comisia de evaluare probe concludente și verificabile, apte să demonstreze proveniența licită și existența mijloacelor financiare invocate. În cazul care această etapă a fost omisă în mod întemeiat, reclamanta odată cu prezentarea acestor probe suplimentare în fața CSM, urma să intervină cu o justificare bine definită a acestei omiteri.

379. Argumentele reclamantei privind motivul neprezentării acestora în fața Comisiei de evaluare, au fost apreciate de CSM neîntemeiate. Și această concluzie s-a luat pe bună-dreptate, odată ce dificultățile de comunicare dintre reclamantă și fostul său soț nu constituie, în mod automat, o probă suficientă pentru a demonstra imposibilitatea obiectivă de prezentare a înscrisurilor în cadrul etapelor procedurale ale evaluării. Din dosarul de evaluare rezultă că, pe parcursul întregii

proceduri, Comisia de evaluare i-a solicitat lui P.P. să furnizeze explicații privind proveniența fondurilor invocate, iar acesta a transmis unele documente și explicații la datele de 8, 13 și 30 decembrie 2023, la rândul său, Comisia le-a inclus în materialul de evaluare și le-a analizat în raport. Prin urmare, nu se poate susține că reclamanta ar fi fost privată de cadrul procedural necesar pentru administrarea probelor relevante (recipise, contracte de împrumut), iar argumentul că lipsa de comunicare cu fostul soț ar fi împiedicat în careva mod comunicarea și cu Comisia de evaluare, nu-și are locul.

380. În aceste condiții, faza examinării de către CSM nu poate fi transformată într-o etapă autonomă de completare nelimitată a probatoriului, în lipsa unei justificări obiective pentru neprezentarea anterioară a înscrisurilor. Or, reclamantul nu a demonstrat existența unei imposibilități obiective de a prezenta aceste înscrisuri în etapa anterioară, în fața Comisiei. Dimpotrivă, din circumstanțele cauzei rezultă că Comisia de evaluare a cercetat capacitatea financiară a lui P.P., i-a solicitat probe ale disponibilității lui financiare. În aceste condiții, depunerea tardivă a înscrisurilor nu poate fi imputată Comisiei sau CSM și nu poate genera, prin sine, obligația autorității de a le accepta în orice condiții.

381. Sub un al alt aspect, instanța constată că reclamanta nu a demonstrat că înscrisurile respinse ar fi avut o aptitudine reală și efectivă de a răsturna concluziile Comisiei și ale CSM privind existența unor dubii serioase.

382. Aici, Completul de judecată observă că aceste documentele nu sunt însoțite de dovezi obiective și verificabile care să ateste transferul efectiv al acestor sume. Insuficiența dovezilor complementare și lipsa coroborării cu alte documente sau declarații relevante pun sub semnul întrebării realitatea operațiunilor financiare descrise, odată ce nu sunt apte, prin ele însele, să demonstreze că sumele respective au fost efectiv puse la dispoziția reclamantei sau utilizate pentru acoperirea cheltuielilor copiilor identificate de Comisia de evaluare. Or, din conținutul recipiselor și al contractelor de împrumut nu rezultă destinația concretă a sumelor împrumutate, modalitatea de transfer a acestora, nici corelația temporală directă cu cheltuielile reținute în cadrul evaluării.

383. În aceste condiții, instanța apreciază că înscrisurile transmise de P.P. au un caracter preponderent declarativ și nu sunt apte să răstoarne concluziile CSM, să acopere fluxul financiar negativ constatat în cuantum de -1.469.756 MDL și nu pot conduce la înfirmarea constatării lipsei integrității financiare a Marianei Ursachi, realizată în temeiul art. 11 alin. (3) lit. a) din Legea nr. 65/2023.

384. Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție consideră că sunt greșite și argumentele reclamantei cu privire la lipsa motivării aspectului legat de respingerea solicitării de a prezenta probe noi și acordarea unui termen suplimentar în acest sens. Or, în pct. 2.7. din hotărârea contestată se regăsește această motivare, fiind indicat: *”Subiectul și fostul ei soț aveau posibilitate reală să prezinte informațiile relevante Comisiei, or, lor le-au fost acceptate toate înscrisurile pe care le-au prezentat inclusiv cele prezentate peste termenele stabilite de Comisie. Mai mult ca atât, subiectul a avut posibilitate să prezinte informații, probe la secretariatul CSM în interiorul termenului procedurii administrative. În ambele cazuri, subiectul nu a făcut uz de dreptul său. În urma acestor constatări, Plenul Consiliului a considerat că prin cererea de acordare a termenului suplimentar subiectul urmărește scopul tergiversării procedurii administrative”*.

385. Cât privește argumentul reclamantei privind o pretinsă discriminare și tratament inegal în raport cu un alt subiect al evaluării – S.B., pentru care CSM a acceptat transmiterea înapoi a dosarului către Comisie, în vederea reevaluării, considerând că informațiile prezentate de S.B. presupun apariția unor circumstanțe noi, neanalizate de către Comisie, Completul nu va accepta că situațiile S.B. și Mariana Ursachi ar fi similare. Nu va accepta nici faptul că situația celor două ar fi discriminatorie.

386. Sub un prim aspect, instanța subliniază că principiul nediscriminării nu presupune uniformitate mecanică de soluții în cauze diferite, ci tratament egal pentru situații comparabile sub aspectele relevante. Or, în materia evaluării integrității, analiza este, prin natura sa, una profund individualizată, dependentă de circumstanțele concrete ale fiecărui caz. Existența unor elemente aparent similare - cum ar fi nedeclararea unor bunuri sau fluxuri financiare - nu conduce automat la concluzia că situațiile sunt identice sau că trebuie să producă același rezultat.

387. Pentru a putea reține o încălcare a principiului nediscriminării, reclamanta avea sarcina de a demonstra cumulativ: că se află într-o situație identică sau cel puțin comparabilă, sub toate aspectele relevante, cu persoanele invocate; că a existat un tratament diferențiat; și că această diferență de tratament este lipsită de o justificare obiectivă și rezonabilă. O asemenea demonstrație nu a fost realizată. Instanței nu i-au fost relevate situații comparabile care să fie identice sau aproape identice cu situația reclamantei, astfel încât să poată fi analizat dacă CSM și-a exercitat discreția în mod diferențiat. În acest context, prezentarea tardivă a recipiselor și contractelor de împrumut nu poate fi invocată ca probă a unui tratament diferențiat, întrucât aceste documente existau cu mult timp înainte de data emiterii Raportului Comisiei și puteau fi prezentate în cadrul procesului de evaluare.

388. Sub un al doilea aspect, instanța reține că analiza comparativă invocată de reclamantă este una selectivă și fragmentară, întrucât aceasta se limitează la identificarea unor elemente comune de suprafață (existența unor omisiuni declarative), fără a analiza diferențele esențiale dintre situații. Or, în evaluarea integrității, relevanța unei omisiuni nu este determinată exclusiv de existența acesteia, ci de ansamblul circumstanțelor în care ea se produce.

389. În cauza S.B., concluzia CSM se rezumă la faptul prezentării unor circumstanțe noi, înregistrări inexistente la data emiterii raportului Comisiei. La caz, înregistrările care reclamanta intenționa să le prezinte existau cu mult timp înainte de data emiterii raportului Comisiei și puteau fi prezentate în cadrul procesului de evaluare.

390. Astfel, se deduce că sunt absolut neîntemeiate alegațiile reclamantei privind presupusa aplicare diferențiată a procedurii de către CSM.

391. De rând cu aceasta, chiar dacă s-ar admite, în mod ipotetic, că un tratament discriminator ar fi avut loc, aceasta nu înseamnă automat că reclamanta trebuie să beneficieze de același tratament ca și celălalt grup cu care se compară.

392. Nu este exclus ca în cazul celui alt grup actul administrativ să fi fost greșit, iar în cazul grupului din care face parte reclamanta este corect. Prin urmare, atunci când se invocă aspecte cu privire la tratamentul diferențiat, examinarea

contestației se va limita oricum la aspectele care rezultă din art. 18 alin. (2²) din Legea nr. 65/2023.

393. În consecință, instanța reține că nu există, sub acest aspect, erori procedurale grave în sensul art. 18 alin. (2²) din Legea nr. 65/2023, care să justifice anularea hotărârii contestate.

Lipsa motivării hotărârii CSM

394. Instanța constată că susținerea reclamantei potrivit căreia motivarea hotărârii CSM ar trebui să reflecte certitudini în privința integrității financiare, contrar aplicării standardului privind existența dubiilor serioase, este neîntemeiată. Analiza CSM a fost realizată în conformitate cu prevederile Legii nr. 65/2023, pe baza documentelor prezentate de reclamantă și a principiilor de transparență financiară impuse de lege. Existența unor neconcordanțe sau a lipsei unor documente justificative esențiale constituie temei obiectiv pentru formularea unor dubii serioase privind conformitatea financiară, iar simpla nemulțumire față de concluziile CSM nu denaturează legalitatea acestora.

395. Instanța apreciază că hotărârea CSM este fundamentată pe criterii obiective de transparență și integritate financiară și au fost adoptate cu respectarea cerințelor de legalitate și a standardelor procedurale. Critica formulată de reclamantă referitoare la analiza fluxurilor financiare ale persoanelor apropiate, inclusiv ale fostului soț, nu contravine scopului evaluării de integritate, întrucât, potrivit cadrului legal aplicabil, evaluarea veniturilor și averii judecătorului poate include sursele indirecte de avere care influențează situația financiară a candidatului.

396. Mai mult, instanța constată că reclamanta a înțeles în mod efectiv motivele care au stat la baza evaluării, dovadă fiind faptul că le-a combătut punctual în fața instanței. Această împrejurare este de natură să confirme că motivarea nu a fost una formală, ci suficientă pentru a permite exercitarea efectivă a dreptului la apărare.

397. În consecință, instanța reține că nu există, sub acest aspect, o eroare procedurală gravă în sensul art. 18 alin. (2²) din Legea nr. 65/2023, care să justifice anularea hotărârii contestate.

Referitor la lipsa de independență a CSM față de Comisia de evaluare.

398. Reclamanta a susținut că ar fi fost afectată independența CSM, invocând rapiditatea examinării Raportului de evaluare în ședința CSM, rapiditatea deliberării, rapiditatea emiterii și pronunțării hotărârii, redactarea hotărârii de către non-membri ai secretariatului CSM (la caz, de Centrul de Cooperare Juridică a Olandei, CILC Haga, Sucursala din Republica Moldova).

399. La acest aspect, instanța constată că examinarea Raportului de evaluare a avut loc în ședința CSM din 02 decembrie 2024; anterior CSM a mai fixat o ședință pentru examinarea acestui Raport, dar la solicitarea reclamantei, examinarea s-a amânat. Despre ședința CSM din 02 decembrie 2014 reclamanta a fost informată din timp (la data de 20 noiembrie 2024). Ulterior examinării Raportului de evaluare, CSM a adoptat, cu 8 voturi ”pro” și 0 ”împotriva”, hotărârea de acceptare a Raportului. Hotărârea adoptată a fost semnată de

președintele CSM. La ora 16:06 a zilei de 02 decembrie 2024 CSM a publicat comunicatul referitor la rezultatele examinării Raportului pe contul său de Facebook, iar hotărârea motivată a fost publicată ulterior, la ora 21:51, prin adăugarea link-ului la postarea inițială.

400. Pornind de la prevederile Legii nr. 947/1996, Consiliul Superior al Magistraturii ca organ colegial își exercită atribuțiile în plen. Lucrările de secretariat ale Consiliului Superior al Magistraturii se țin de către angajații secretariatului.

401. Astfel, Curtea Supremă de Justiție constată că procedura de evaluare a fost desfășurată cu respectarea garanțiilor legale privind independența și autonomia decizională a CSM, hotărârea în privința reclamantei fiind examinată și dezbătută în fața Plenului CSM, luată în mod colegial urma deliberărilor de către membrii CSM, prin urmare orice influență asupra procesului decizional al CSM se exclude, asemenea argumente sunt declarative, neîntemeiate din punct de vedere legal și factual.

402. La rândul său, legea nu exclude că CSM sa fie asistat în lucrările sale. Doar că oricare gen de asistență, inclusiv la elaborarea proiectelor de hotărâri, nu are putere decizională.

Neîntrunirea de către CSM a standardului minim al Consiliului European privind componența unui consiliu judiciar, prin susținerea că acesta ar fi constituit dintr-o majoritate desemnată de Parlament.

403. Aici, completul de judecată va menționa că independența și imparțialitatea Consiliului Superior al Magistraturii nu pot fi negate exclusiv prin raportare la componența numerică a membrilor, ci trebuie analizate funcțional și instituțional, conform jurisprudenței constante a CtEDO.

404. Curtea Europeană a statuat că art. 6 § 1 CEDO nu impune statelor un model instituțional rigid privind structura consiliilor judiciare sau a organelor cu atribuții disciplinare ori de carieră (a se vedea Kleyn și alții c. Olandei, §193). Esențial este dacă organul oferă garanții suficiente împotriva presiunilor externe și dacă membrii săi sunt independenți în exercitarea mandatului.

405. În speță, membrii Consiliului Superior al Magistraturii sunt desemnați prin proceduri prevăzute de lege. Niciun element concret nu demonstrează existența unor presiuni sau influențe externe, deci, simplul fapt că nu toți membrii sunt judecători nu echivalează cu lipsa imparțialității.

406. Argumentul privind lipsa de independență a Consiliului Superior al Magistraturii nu poate fi reținut inclusiv din motivul că toți membri care formează componența Consiliului Superior al Magistraturii au fost supuși evaluării integrității de către Comisia de evaluare externă în baza Legii nr. 26/2022, la fel, judecătorii și non-judecătorii care formează componența Consiliului se bucură de o înaltă reputație profesională și integritate personală, cu experiență în domeniul dreptului sau în alt domeniu relevant, care nu activează în cadrul puterii legislative, executive sau judecătorești și nu sunt afiliate politic (art. 3 din Legea nr. 947/1996).

407. La caz, la adoptarea hotărârii nr. 668/41 din 02 decembrie 2024 au participat 8 membri (4 judecători și 4 non-judecători). Respectiv, se atestă a fi

respectate exigențe din pct. 6.41 ale Regulamentului Consiliul Superior al Magistraturii care prevedea că, ședințele Consiliului Superior al Magistraturii la care se examinează cariera judecătorului, aplicarea sancțiunii disciplinare judecătorului; eliberarea acordului pentru începerea urmăririi penale, de reținere, de aducere silită, de arestare sau de percheziție a judecătorului, suspendarea din funcție a judecătorului în legătură cu pornirea urmăririi penale, de aplicare a măsurilor speciale de investigații în cauza penală în care figurează judecătorii în funcție, sunt deliberative dacă din membrii prezenți la ședință, cel puțin jumătate sunt membri judecători.

408. Constatările în cauza *Catană vs Republica Moldova* din 21.02.2023, pct.61, pe care le invocă reclamanta, nu exclud ca garanțiile oferite de art. 6§1 CEDO să fie respectate în cadrul unui control judiciar asupra procedurilor desfășurate de Consiliul Superior al Magistraturii de către o instanță de judecată competentă să asigure aceste exigențe CEDO, care indică: „61. În cazul în care, ca în această cauză, articolul 6 § 1 din Convenție se aplică procedurilor disciplinare, Convenția impune existența a cel puțin unuia dintre următoarele două mecanisme: fie organele profesionale disciplinare îndeplinesc ele însele exigențele articolului 6 din Convenție, fie nu le îndeplinesc, dar procedurile în fața lor sunt supuse unui control ulterior al unui organ judiciar cu competență deplină, care dispune el însuși de garanțiile prevăzute de acest articol (*Albert și Le Compte v. Belgia*, 10 februarie 1983, § 29, seria A nr. 58, *Fazia Ali v. Regatul Unit*, nr. 40378/10, § 75, 20 octombrie 2015, și *Eminağaoğlu v. Turcia*, nr. 76521/12, §§ 94 și 103, 9 martie 2021, și cauzele citate).”

409. Astfel, cauza *Catană vs Republica Moldova* nu-și păstrează relevanța la caz, odată ce legalitatea acestei hotărâri adoptate de către Consiliul Superior al Magistraturii este supusă controlului judiciar, inclusiv sub aspect de fond, în temeiul art. 18 a Legii nr. 65/2023. Or, așa cum rezultă din norma menționată, hotărârea Consiliului Superior al Magistraturii poate fi contestată de către judecător la Curtea Supremă de Justiție; contestația se examinează în ședință publică, la care sunt invitați pentru prezentarea poziției judecătorul vizat, reprezentantul Consiliului Superior al Magistraturii, după caz, și reprezentantul Comisiei de evaluare, iar, Curtea Supremă de Justiție admite contestația doar dacă constată că, în cadrul procedurii de evaluare, au fost admise erori procedurale grave care afectează caracterul echitabil al procedurii de evaluare sau că există circumstanțe de fapt care puteau duce la promovarea sau nepromovarea evaluării.

410. Mai mult ca atât, din componența Consiliului nu face parte Procurorul General sau Ministrul Justiției. Membrii non-judecători ai Consiliului nu pot candida și activa pe durata mandatului în organele puterii legislative sau executive și nu pot avea afiliere politică. De asemenea, membrii Consiliului nu pot fi revocați de către organele care i-au numit sau ales.

411. În atare împrejurări, instanța reține că nu există, sub acest aspect, o eroare procedurală gravă în sensul art. 18 alin. (2²) din Legea nr. 65/2023, care să justifice anularea hotărârii contestate.

Evaluarea reclamantei de persoane non-membri ai Comisiei de evaluare externă

412. În opinia reclamantei, lipsa traducerii în limba engleză a materialelor evaluării confirmă că membrii internaționali nu au simțit necesitatea traducerii a

peste 3000 de pagini a documentelor din dosarul evaluării reclamantei, iar prin urmare, evaluarea sa nu a fost făcută de către membrii Comisiei.

413. Completul de judecată nu va susține o asemenea opinie, deoarece simpla împrejurare că materialele au fost redactate în limba română sau că nu există dovezi privind traducerea acestora nu este suficientă pentru a concluziona că membrii internaționali nu au participat la deliberare. Or, sarcina probei revine reclamantei, care trebuie să demonstreze existența unei încălcări concrete a procedurii și impactul acesteia asupra rezultatului evaluării.

414. La fel, Completul de judecată menționează că potrivit art. 4 pct. 4 din Regulamentul Comisiei, Secretariatul are obligația de a asigura traducerea documentelor și comunicărilor, în funcție de necesitate, însă, nu instituie obligația traducerii integrale și automate a tuturor materialelor, ci una condiționată de necesitățile procesului de evaluare, care nu poate fi prezumată în fiecare caz.

415. Subsecvent, Completul de judecată reține că legalitatea actului administrativ se apreciază prin prisma existenței unei vătămări efective a drepturilor sau intereselor legitime ale persoanei vizate. În acest sens, chiar și în ipoteza admiterii unor eventuale neregularități de ordin procedural, acestea pot atrage anularea actului numai în măsura în care se dovedește că au influențat în mod real exercitarea atribuțiilor Comisiei sau au afectat drepturile persoanei evaluate.

416. Prin urmare, nici sub acest aspect, nu se atestă erori procedurale grave, care să justifice anularea hotărârii contestate, odată ce eventuala lipsă a traducerii în limba engleză a materialelor de evaluare, nu echivalează cu faptul că evaluarea nu a fost efectuată de către membrii Comisiei.

Procedura viciată în fața Comisiei de evaluare

417. Invocă reclamanta pretinse erori procedurale grave care în opinia dânzei afectează caracterul echitabil al procedurii de evaluare, manifestat prin:

- *nesoluționarea recuzărilor membrilor Comisiei de evaluare înainte de presupusa desfășurare a audierii reclamantei;*
- *existența conflictelor de interes în activitatea Comisiei de evaluare;*
- *neîncrederea în membrii Comisiei de evaluare;*
- *nulitatea notificării din 5 septembrie 2024;*
- *ilegalitatea audierii din 16 septembrie 2024 desfășurată în lipsa reclamantei;*
- *tergiversări imputabile Comisiei;*
- *îngrădirea accesului la toate materialele evaluării;*
- *contradicțiile dintre concluziilor Comisiei și prevederile Codului familiei.*

418. Completul reține că argumentele reclamantei în ce privește pretinsele erori nu constituie erori procedurale grave în sensul art. 18 alin. (2²) din Legea nr. 65/2023, care să justifice anularea hotărârii contestate. Or, asemenea erori nu se confirmă.

419. Din dosar rezultă că reclamanta i-a solicitat recuzarea membrilor Comisiei de evaluare: Andrei Bivol, Scott Bales, Maria Giuliana Civinini, Lavly Perling, Willem Brouwer și Lilianma Enciu de multiple ori (la 06.10.2023, la 17.01.2024, la 14.04.2024, la 24.04.2024, la 10.06.2024, la 13.09.2024 și la 16.09.2024). Aceste cereri de recuzare au fost soluționate și au fost respinse, odată ce motivele recuzării nu s-au confirmat.

420. Argumentul reclamantei că cererile de recuzare au rămas nesoluționate anterior audierii din 16.09.2024, ora 13.30, justifică, în opinia ei, omisiunea de a se prezenta la audiere. Asemenea argument este neîntemeiat odată ce multitudinea cererilor de recuzare a fost soluționată de membrii Comisiei, asupra acestor cereri Comisia s-a expus, impedimente și interdicțiile de a participa la evaluare în privința unora sau chiar tuturor membrilor Comisiei s-au examinat, iar faptul că ultimele cereri depuse deja la ora 13.53 a zilei de 16.09.2024, adică ulterior ședinței stabilite pentru audiere, certifică doar faptul că asemenea cereri de recuzare erau abuzive și urmăreau doar eschivarea de la audiere și tergiversarea procesului de evaluare. Cu atât mai mult, că motivele recuzării invocate în cererile formulate la ora 13.53 a zilei de 16.09.2024, nu s-au confirmat, aceste cereri de recuzare s-au examinat și s-au respins prin deciziile din 19.09.2024. Respectiv, impedimente ale desfășurării audierii din 16.09.2024, ora 13.30, din acest motiv, nu se constată.

421. Cu referire la pretinsul conflict de interese în activitatea Comisiei de evaluare, pe motiv că noul membru al Comisiei Willem Brouwer nu era în drept să participe la audierea din 16.09.2024, ora 13.30, el neavând timp suficient pentru a lua cunoștință de materialele evaluării, ceea ce în opinia reclamantei ar justifica neprezența ei la audiere, completul menționează că argumentul invocat vizează aspecte ce țin de organizarea procedurii și de înlocuire a unui membru al Comisiei cu altul, iar nu de imparțialitatea acestuia.

422. Comisia de evaluare în ședința instanței de judecată a menționat că membru al Comisiei Willem Brouwer a beneficiat de timp suficient pentru studierea materialelor de evaluare, el fiind pregătit pentru ședința de audiere. La rândul său, reclamanta nu a intervenit cu contraprobe în acest sens.

423. Nu poate fi reținut nici argumentul că la caz, ar exista un conflict de interese din partea lui Willem Brouwer. Or, nu se atestă existența unui interes personal, direct sau indirect, din partea acestuia, de natură să-i afecteze imparțialitatea.

424. Regulamentul Comisiei nu instituie interdicții privind participarea membrilor la examinarea unor asemenea cereri, iar solicitarea de reluare a evaluării sau de neparticipare a unui membru, în circumstanțele invocate, nu are suport în dispozițiile Legii nr. 65/2023 sau ale Regulamentului.

425. Respectiv, nici aceste argumente nu se consideră impedimente ale desfășurării audierii din 16.09.2024, ora 13.30, respectiv ale unei eventuale amânări sau reluări a procedurii de evaluare.

426. Cu referire la pretinsa ilegalitate a audierii din 16.09.2024, ora 13.30, Completul reține că, inițial, ședința de audiere pentru discutarea dubiilor constatate de Comisie a fost stabilită pentru 19.01.2024; la solicitarea reclamantei care a invocat motive de boală, audierea s-a contramandat pentru data de 25.04.2024. Din motiv că la data de 24.04.2024 reclamanta a formulat cereri de recuzare și din motiv că a cerut acces la materialele dosarului de evaluare, ședința de audiere s-a amânat pentru data de 11.06.2024. Din motiv că reclamanta încă se afla în concediu medical, Comisia a acceptat o nouă cerere depusă de reclamantă de amânare a ședinței de audiere. Respectiv, ședința de audiere s-a fixat pentru data de 16 septembrie 2024 ora 13.30.

427. Nu este de acord reclamanta cu concluzia Comisiei de evaluare care pretinde asupra unui refuz al dânzei de a participa la audierea preconizată pentru 16.09.2024. Completul va menționa aici că, toate cererile formulate de reclamantă (de examinare a chestiunii în ședință închisă, de recuzare a membrilor Comisiei, de amânare a audierii), au fost soluționate de către Comisie anterior audierii; ultima decizie asupra lor s-a emis la ora 12.36 a zilei de 16.09.2024. Respectiv, nu se constată că reclamanta a fost privată de procedura de dezbateră a dubiilor în ședința de audiere, or, comportamentul dânzei indica în mod clar lipsa unui angajament de a participa la audiere; cererile ei erau repetitive, cu soluții evidente, iar faptul că anterior audierii, la ora 13:02, reclamanta mai expediată o recentă cerere de reluare a evaluării, demonstrează o tentativă evidentă de tergiversare. Deci, pornind de la prevederile art. 15 alin. 2 fraza 2 a Legii nr. 65/2023, Comisia era în drept să nu organizeze audierea și să evalueze reclamanta în baza informației acumulate.

428. Astfel, din moment ce reclamanta cunoștea despre data și ora audierii, iar Comisia nu a amânat-o, neprezentarea reclamantei la audiere a constituit un refuz de participare. Nu exista nicio premisă rezonabilă care să facă reclamanta să considere că la data de 16 septembrie 2024 audierea nu va avea loc conform programării. Înregistrarea unor cereri chiar în ziua audierii nu puteau amâna audierea. Reclamanta urma să manifeste diligență și bună-credință și să asigure prezența sa la audierea stabilită pentru 16 septembrie 2024, în caz că exista o asemenea intenție din partea ei.

429. În acest context, instanța nu poate reține drept motivare pentru lipsa de la audiere alegația reclamantei, precum că avea nevoie să studieze deciziile motivate pe marginea acestor recuzări, or, reclamanta fiind în drept să conteste deciziile motivate pe marginea acestor recuzări doar în cadrul Consiliului Superior al Magistraturii odată cu examinarea Raportului propriu-zis în fond, nefiind prevăzută o cale de atac separată a acestor decizii, respectiv nu putea avea o așteptare legitimă că audierea nu va avea loc odată ce a fost informată de către Comisie că cererile de recuzare au fost respinse.

430. Reclamanta a fost notificată în timp util despre desfășurarea audierii, iar invocarea unor impedimente logistice, precum traficul rutier în ore de vârf, nu constituie un temei obiectiv pentru absența de la audiere. Ținea de obligația reclamantei să asigure participarea sa la audiere, indiferent de dificultățile logistice în trafic.

431. Nu se va reține și un alt argument al reclamantei ce ține de nulitatea notificării din 5 septembrie 2024 de informare a ei pe subiectul organizării ședinței de audiere pentru data de 16.09.2024 ora 13.30. Reclamanta a invocat acest argument sub aspectul că notificarea respectivă prezenta semne de falsificare și de compromitere a certificatului calificat aplicat pe documente, odată ce datele de verificare a semnăturii electronice a semnatarului nu corespundeau datelor afișate la platforma guvernamentală MSign.

432. Clarificările Comisiei de evaluare la acest subiect se conțin în Raportul de evaluare, pct. 66 unde se indică faptul că în legătură cu validitatea semnăturilor electronice, Comisia a solicitat clarificări din partea Serviciul Tehnologia Informației și Securitate Cibernetică (STISC) cu privire la discrepanța între ora

semnării indicată pe document și ora afișată pe MSign. STISC a precizat că ora afișată pe imaginea grafică a documentului reprezintă fusul orar local al computerului utilizat pentru aplicarea semnăturii, în timp ce ora platformei reflectă fusul orar al Republicii Moldova.

433. Prin urmare, argumentul reclamantei potrivit căruia notificarea din 5 septembrie 2024 ar fi nulă, nu are temei legal și suport probatoriu.

434. Reclamanta mai susține că evaluarea sa ar fi fost tergiversată de Comisie, invocând aspectul că termenele de soluționare a cererilor de recuzare nu au fost respectate: recuzarea lui Andrei Bivol formulată la 17 ianuarie 2024 a fost soluționată la 9 aprilie 2024, precum și recuzarea concomitentă a patru membri depusă la 10 iunie 2024 a fost soluționată la 3 septembrie 2024.

435. Argumentul Comisiei de evaluare în acest context relevă că, discrepanța de termen s-a datorat depunerii concomitente a recuzărilor pentru mai mulți membri ai Comisiei, cereri care au blocat continuarea procesului de evaluare, dat fiind faptul că aceste recuzări nu puteau fi examinate din lipsă de cvorum. Altfel spus, era imposibilă examinarea recuzării fiecărui membru în condițiile în care membrul recuzat nu poate participa, iar un alt membru al Comisiei își declarase abținere.

436. De fapt, numărul mare (peste 40), tipul (multiple cereri repetitive, e.g. recuzări), momentul depunerii cererilor (e.g. cu o zi sau câteva ore înainte de data și ora audierii) ridică dubii rezonabile cu privire la bună-credința și intenția reală a reclamantei a de a parcurge evaluarea în termeni proximi. Aparent, acestea denotă intenția reală a reclamantei a urmărit tergiversarea procesului de evaluare.

437. În concluzie, Completul de judecată constată că termenele de soluționare a cererilor de recuzare au fost determinate de factori obiectivi, inclusiv amânările solicitate de reclamantă, lipsa de cvorum și atribuirea posturilor vacante în Comisie. Totodată se reține că termenul de soluționare a cererilor de recuzare a influențat în vreun mod concluzia din Raportul de evaluare.

438. Curtea Supremă de Justiție nu va reține nici aspectul invocărilor reclamantei legate de o pretinsă îngrădire a accesului la materialele evaluării.

439. Instanța constată că reclamanta a avut acces efectiv la materialele dosarului de evaluare, fiind invitată să consulte aceste materiale la datele de 6 ianuarie 2024, 17 aprilie 2024, 29 aprilie 2024, 7 mai 2024 și 14 mai 2024, precum și în perioada în care Raportul de evaluare se afla la Consiliu.

440. În ceea ce privește solicitările reclamantei privind modul intern de organizare a activității Comisiei și comunicarea internă între membrii acesteia, instanța reține că astfel de informații nu constituie materiale ale evaluării și nu există niciun temei legal sau regulamentar care să impună Comisiei să le prezinte spre informare.

441. Referitor la lipsa proceselor-verbale aferente ședințelor Comisiei, instanța observă că Regulamentul Comisiei prevede în mod expres ce aspecte urmează a fi tratate în cadrul ședințelor (art. 9) și în ce situații se întocmesc procese-verbale (art. 12). Soluționarea cererilor subiecților evaluării nu face obiectul ședințelor, astfel că lipsa acestor procese-verbale în dosarul reclamantei nu afectează legalitatea procedurii.

442. În concluzie, Curtea constată că dreptul reclamantei de a accesa materialele evaluării nu a fost îngăduit, iar refuzul de a comunica informații interne ale Comisiei sau lipsa proceselor-verbale aferente cererilor individuale nu poate fi interpretat ca un viciu procedural și nu poate constitui temei de anulare a actului administrativ contestat.

443. Argumentul ce ține de pretensele contradicții dintre concluziile Comisiei și prevederile Codului familiei constituie un argument de fond, care se regăsește și în hotărârea contestată emisă de Consiliul Superior al Magistraturii.

444. Instanța de judecată nu dezaprobă în nici un fel prevederile din Codul familiei la care s-a referit reclamanta. Totuși procedura de evaluare externă în baza Legii nr. 65/2023 urmărește analiza situației financiare a reclamantei, nu personale sau a vieții de familie. Nu se contestă rolul non-financiar al reclamantei în îngrijirea copiilor, ci se analizează exclusiv aspectele financiare a familiei. Înțelegerea privind întreținerea copiilor de comun acord cu fostul soț a fost combătută prin constatarea incapacității acestuia de a acoperi cheltuielile copiilor, iar reclamanta nu a prezentat probe suficiente care să contrazică concluziile privind disproporția cheltuielilor.

445. În concluzie, obiecțiile reclamantei expuse în cererea de chemare în judecată referitor la caracterul viciat al procedurii în fața Consiliului Superior al Magistraturii și în fața Comisiei de evaluare, poartă un caracter subiectiv, fiind lipsite de probatoriu și prin urmare nefiind în stare să răstoarne în niciun mod prezumția de legalitate al hotărârii CSM nr. 688/41 din 02 decembrie 2024, fapt care atestă netemeinicia acțiunii.

446. Din motivele de mai sus, în conformitate cu art. 224 alin. (1) lit. f) din Codul administrativ și 18 alin. (2¹) pct. 1) al Legii nr. 65/2023,

COMPLETUL, CU UNANIMITATE DE VOTURI,

Respinge contestația depusă de Mariana Ursachi împotriva Consiliului Superior al Magistraturii, terț Comisia de evaluare a integrității judecătorilor și a candidaților la funcția de judecător al Curții Supreme de Justiție cu privire la anularea actului administrativ și dispunerea reluării procedurii de evaluare.

Decizia este irevocabilă.

Președinte

Stela Procopciuc

Judecători

Stella Bleșceaga

Diana Stănilă